

I- AÇIK OTURUM

Açılma Saati: 10.00

BAŞKAN: Prof. Dr. Ahmet AKSOY
(İTÜ)

AÇIKOTURUM KONUŞMASI

BAŞKAN- Değerli meslektaşlarım, kurultayımızın kıymetli delegeleri, "Türkiye'de Harita Kadastro Faaliyetleri" adı altında düzenlenmiş olan I. Açık Oturumu açıyorum ve hepinize hoşgeldiniz diyorum.

Arkadaşlar, kurultayımızın bu aşaması, yani bu I. Açık Oturum, sanıyorum bir bakıma da maratону oluyor. Bir gün sürecek ve istiyoruz ki, bu açık oturumda, hiçbir kuşku, hiç iş ilişkisi, resmi kurumlarla olan ilişkiler ön plana çıkmadan sadece mesleğimizin sorunları dile getirilmiş olsun ve bu sorunlar için bir çözüm önerileri paketi oluşturabilelim.

Çünkü, yine kendi değerlendirmeme göre, kurultayımızın bir bakıma birinci derecedeki amacı ve hedefi de bu olmaktadır. Sorunlarımızı açık yüreklilikle dile getirelim. Çözüm önerilerimizi de, yine açık yüreklilikle dile getirelim. Tabii ki, her önerinin hemen uygulamaya sokulup, tüm işlerimizin düzeleceğini de beklemeyelim, ancak, Türkiye'de, sürekli gözlenen bir olgu vardır, problemler devamlı olarak aynı hedefe ateş açılıyormuş gibi dile getirildiği sürece bazen dinleyen, duyan kulak bulur. O nedenle, hep söyleyeceğiz, bizim görevimiz zaten bu, misyonumuz bu. Günün birinde hiç kuşku yok ki, bunu dinleyen, değerlendiren ve çözümü için etken önlemler alan kurumlar, kuruluşlar, kişiler çıkacaktır.

Açık oturumumuzun düzenlenmesinde konuşmacı arkadaşlarımız var. Bu arkadaşlarımız, kendileriyle ilgili konularda mevcut durumu ve bu durumda kendi gözlemlerine göre saptadıkları darboğazları, çelişkileri, olumsuzlukları dile getirecekler. Bu durum sanıyorum öğleye kadar sağlanmış olacak, öğleden sonraki açık oturumun devamında da, gerek sabahki -şimdiki- konuşmalarda dile getirilen, saptanan, vurgulanan olumsuzluklar, gerekse dinleyici delege arkadaşlarımızın buna ek olarak ilave edecekleri olumsuzlukların nasıl çözülebileceği hakkında bir bakıma buradaki topluluğumuzun genelde birleşebileceği çözüm öneriler paketini oluşturmaya çalışacağız.

Her ne kadar burada açık oturumun ne zaman biteceği belirtilmişse de, öylesine yoğun fikir alışverişleri ortamına girilir ki, bakarsınız, burada tespit edilen zamanı da aşabiliriz. Önemli olan gerçekten tutarlı, somut bazı çözüm önerilerinin burada oluşturulmasıdır.

Sayın Halim Çorbalı da bu tertipte konuşmacı arkadaşlar arasında yer almıştı, ancak kendisinin bir komisyonda 2981 sayılı Yasanın görüşülmesine, daha doğrusu değişiklik teklifinin komisyonda görüşülmesine ilişkin toplantıya katılma durumunda kalmış, daha sonra bu açık oturumumuza katılabileceğini umuyoruz.

Şimdi, sayın konuşmacılardan Yüksel Akın beyin konuşmasını yapmasını rica ediyorum.

A. YÜKSEL AKIN (Tapu ve Kadastro Gn. Md. Yrd.)- Teşekkür ederim Sayın Hocam, Sayın Başkan.

Sayın dinleyenler, bu açık oturumda harita kadastro hizmetlerine ve sorunlarına elemanter bakmaya, yakından bakmaya çalışacağım, bunun için sözlerime, harita, kadastro hizmetinin çok sevdiğim tanımını yaparak başlamak istiyorum.

Harita kadastro hizmeti bilindiği gibi toprağa getirilecek her türlü yatırımlara altlık olacak verileri sağlayabilen bir bilgi sistemidir.

Bu sistem içerisinde temel bilgiler, yine bilindiği gibi, mülkiyet sınırları ile yeryüzündeki yapay tesislerin yatay konumları, yeryüzünün düşey konumu, taşınmaz mallar üzerindeki haklar ve mükellefiyetler olarak toplayabiliyoruz.

Yine bilindiği gibi kuruluşlar, kendi amaçları için, kendi amaçlarına yetecek harita üretimine ülke bazında devam etmektedirler. Bu üretime baktığımızda şunu görüyoruz:

1/5000 ölçekli standart topoğrafik kadastral haritalarda -ki, bu haritaları Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü üretmektedir- bu temel bilgilerin bu haritalarda mevcut olduğunu, ayrıca bu haritalara ülke nirengi ve niverman ağıyla ilişkilendirildiğini yine bu haritaların pafta indeksi içerisinde yer aldığını görüyoruz.

Bu 1/5000 ölçekli haritalar dışında ve çeşitli kuruluşlar tarafından üretildiğini ifade ettiğimiz 1/25000 ve daha büyük ölçekli haritaların temel bilgileri kısmen taşıdığını, ülke ölçeğinde çoğunlukla nirengi ve niverman ağıyla bağlantılı olmadıklarını ve bir pafta indeksi içerisinde de bulunmadığını, yani bir standart eksikliği gözleniyor bu üretimde.

Sonuç olarak şunu söylemek mümkün, bu üretimde bir karmaşa gözlenmektedir, ancak bunların dışında en önemli gördüğü bir konuyu da, arz etmek istiyorum:

Harita üretimi yapıldıktan sonra hiçbir kuruluş tarafından izlenip güncel tutulmamaktadır. Haritalara ait tesislerin de, bakım ve yaşatılması yapılmamaktadır.

Bu durumu izin verirsiniz birkaç slaytla yapıya getirmek istiyorum:

Efendim, hepimizin bildiği yeni Başbakanlık binası ve çevresi görüntüde, kadastro haritası bu Başbakanlık binası ve çevresinde mülkiyet sınırlarından başka herhangi bir görüntüye rastlamıyoruz.

1960 yıllarında bir yerin halihazır haritasından görüntü var yansıda. Burada da 1960 yılını o çevrede görüyoruz, aynı yerin kadastro durumunu yine yansıda gördüğümüz gibi 1953 yılında yapılmış bu haritamız halen yürürlükte ve daha önce de arz ettiğim haritadan o yıllarda yapılmış ve o yılları yansıtan çizgileriyle görülüyor.

1984 yılında durum ne idi aynı yerde...

1984'deki durumu mülkiyet çizgileri, yerleşme durumu, yani bugünkü fiili durum, yani fiziksel planlama için baz bilgileri, temel bilgileri içeren aynı yeri görüyoruz. Demek ki, bize en azından birinci küme bilgileri, temel bilgileri -adına ne dersek diyelim yansıda gösterdiğim harita gerekli. Bunu ben, kendi imkamlarımla bir araştırma için kullanmış bulundum.

Yansıda arz ettiğim durum, nitelik ve nicelik açısından sanıyorum bir bilgi vermiş oldu, sergilemiş oldu.

Ülkemizde harita kadastro hizmetleriyle ilgili organizasyona, kapasiteye baktığımızda da şunu görüyoruz: Kentsel ve tarımsal alanların kadastrusunun yürütülmesinden sorumlu bir kuruluş, orman alanlarının kadastrusunun yürütülmesinden sorumlu diğer bir kuruluş olmak üzere iki kamu kuruluşu mevcut.

Belediyeler dahil, harita, halihazır harita-Sayın Arslan'dan af diliyorum, hep dilimize dolaştı- ve özel amaçlı harita yapmakla yetkili ve sayıları 1.800'lere varan birçok kamu kuruluşu var bilindiği gibi. Özel sektöre baktığımız zaman 457'si harita hizmetleriyle ilgili karne sahibi olan ve sayıları 1000'e varan özel ve tüzelkişiliği haiz mühendislik büroları var.

Efendim, gerek kamu ve gerekse özel sektör harita üretim kapasitesiyle ilgili bir tahmin yapmak mümkün, ancak yine 1984 yılında -yansıları da 1984 yılında almıştım-beni merak sardı 7 kuruluş üzerinde personel, yani harita teknik elemanı ve araç gereç üzerinde de bir araştırma yaptım, 7 kamu kuruluşu üzerinde -harita yapan ve yaptıran- bu 7 kamu kuruluşunda 1984 yıllarında 560 harita mühendisi, 5550 harita teknik elemanını çalıştığını, buna karşılık bu kuruluşlarda teodolit takometre niva aletlerinden toplam 5750 adet olduğunu tespit etmiştim.

Buna göre bir kişiye 1 ölçme aleti -teodolit takometre niverman aleti-nin birinin düştüğü hemen görülmüyor.

Sonuç olarak şuna geliyoruz: Teknik eleman sayısına göre ülkemizdeki, o zamandaki teknik eleman sayısına göre, kuruluşların ihtiyacın çok üstünde jeodozik alet parkına sahip bulunmaktadır. Kaynak kısıtlaşması da yapılamadığından doğaldır ki, kuruluşların kendi içinde en azından alet parkıyla ilgili atıl kapasite var, o gözlenmektedir bu araştırmamda.

Harita kadastro faaliyetlerini düzenleyen kurallara baktığımızda kanunlar ve tüzüklerde. Şunu gözledik, 16 kanun, 2 tüzük, -bu HAKAR raporunda da böyle yansıtıldı, ben de gözledim- 14 teknik yönetmeliğin yürürlükte olduğunu görüyoruz.

Sırası geldiğinde şunu ifade etmek istiyorum, 16 kanundan bilindiği gibi 3'ü, mülkiyetle ilgilidir 3 kanun, kadastro faaliyetlerini düzenleyen bu kanunlarda hak sahipliğinin belirlenilmesinde de, üç farklı kural uygulanmaktadır ülkemizde. Orman alanlarında, tarım alanlarında, kentsel alanlarda üç farklı esaslar içerisinde hak sahipliği tespit edilmektedir.

Ben, şurada yeri gelmişken ifade edeyim, ülkemizde mevcut durum olduğu için, harita kadastro hizmetleri, özellikle kadastro hizmetleri hep bitirilme açısından ele alınmıştır. Kalkınma planlarında, Birinci, İkinci, hatta Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planlarında da bunu gözliyoruz. Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planlarında niteliklerle de ilgili, bazı emirleri, kuralları görüyoruz.

Şimdi sorunlar ne olabilir, izin vererseniz onu da arz edeyim Sayın Başkan. Sorun-

ları ben şöyle tespit ediyorum:

Üretilen haritaların kullanım alanları sınırlı kalıyor. Yaşatma ve güncel bulundurma çalışmaları da yapılmadığından, hiçbir kurum tarafından, haritalar zamanla yapılaşmalarına bile hizmet edemeyecek duruma geliyor ve aynı yerin haritasının yeniden yapılması ihtiyacı doğuyor.

Yine aynı yer için çeşitli amaçlarla üretilen haritalarda kullanılan sistemlerdeki farklılıklar sorun getiriyor. Özellikle hukuki boyut kazandırılması gereken haritalar ile hukuki boyut kazandırılmış haritaların ilişkilendirilmesinde sorunlar çıkıyor. Kuru-luşlar arasında da işbölümü ve koordinasyon yapılması mümkün olmadığından diyorum efendim, -yapılamadığından ayrı- yapılamadığından hizmet boşlukları kalıyor, mükerrer harita yapılıyor tabii sonuçta kaynak israf oluyor.

1/2500 ve daha büyük ölçekli haritalarda bilgi birliği ve standart olmadığından ihtiyaç olanın başvurucağı bilgi ve belge arşivi de kurulamıyor.

Harita ve kadastro hizmetlerini ülke bazında yürütecek, bu işi amaç edinmiş, bu işi yönlendirecek merkezi bir otorite, merkezi bir kuruluş olmadığından görev ve yetki açısından uygun bir düzenleme yapılamıyor. Harita kadastro hizmetlerini bu arada yürüten kuruluşlar, ihtiyaçlarına göre modelleniyor, kaynak hesaplaşması da yapılamadığından atıl kapasite doğuyor.

Yine daha önce arz etmiştim, özellikle kadastro hizmetlerinde şehir alanları, tarım alanları ve orman alanlarında mülkiyet sahipliğinde farklı kurallar uygulanıyor, devlet güvencesi verilen bu bilgilerin belirlenmesinde sorunlar çıkıyor, eşitlik ilkesinin zede-lenip zedelenmediği konusu da tartışmalı oluyor.

Çeşitli kuruluşlar tarafından üretilen belge ve bilgiler ülke düzeyinde aynı standart-ları taşımadığından yapandan sonra uygulamada çekişmesiz yerlerde bile anlaşmazlık yaratılıyor. Benim mevcut durumla ilgili, sorunlarla ilgili şimdilik tespit edebildiğim bu kadar Sayın Başkan ve sayın dinleyenlerim.

Teşekkür ederim. (Alkışlar)

BAŞKAN- Sayın Yüksel Akın, bu kısa ve özellikle özlü konuşmanızdan dolayı teşekkür ediyorum sizlere.

Yalnız sadece teknik ve hukuksal uygulamalara ilişkin bazı olumsuzluklardan söz ettiniz. Elimize bir telgraf geldi. Biraz da personel politikasının dile getirilmesinde yarar görüyorum. Bu telgrafta bize bu çağrışımı zaten yapıyor, bizim de programımızda idi.

"Türkiye Birinci Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayına çalışmalarında başarılar dileriz.

Bizlerin de teknik personel olarak Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü bünyesinde çalışmaktayız. Uygulanmakta olan Özel Hizmet Tazminatının Genel Müdürlük bünyesindeki fen memurları arasında farklı olup, yani bir kısmımız aynı işi gördüğümüz halde bu haktan yararlanılmadığı halde bizler bu haktan yararlanmayalım diye ayrıntılı, ikilemli, çelişkili bir uygulama oluyor, mağdur oluyoruz.

Bu durumun oturumda dile getirilmesini arz eder, saygılar sunarız.

MEVCUT DURUM

Harita-Kadastro hizmetlerine ve sorunlarına ELEMANTER bakmaya YAKINDAN bakmaya çalışacağım. Bunun için sözlerime hizmetinin yakından tanımını yaparak baş-

lamak istiyorum. Harita-Kadastro hizmeti, toprağa getirilecek her türlü yatırımlara altlık olacak verileri sağlayabilen bir bilgi sistemidir.

Bu sistem içindeki BAZ bilgileri de bilindiği gibi

- Mülkiyet sınırları ile yeryüzündeki yapay tesislerin yatay konumları
- Yeryüzünün düşey konumu
- Taşınmaz mallar üzerindeki haklar ve mükellefiyetlerdir.

Yine bilindiği gibi kuruluşlar hizmetleri için ihtiyaç duydukları bu baz bilgilerden bir kısmını taşıyan çeşitli ölçeklerde haritalar üretmektedir.

Ülkemizde harita üretimine baktığımızda:

Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü'nün ürettiği 1/5000 ölçekli STKH'ların;

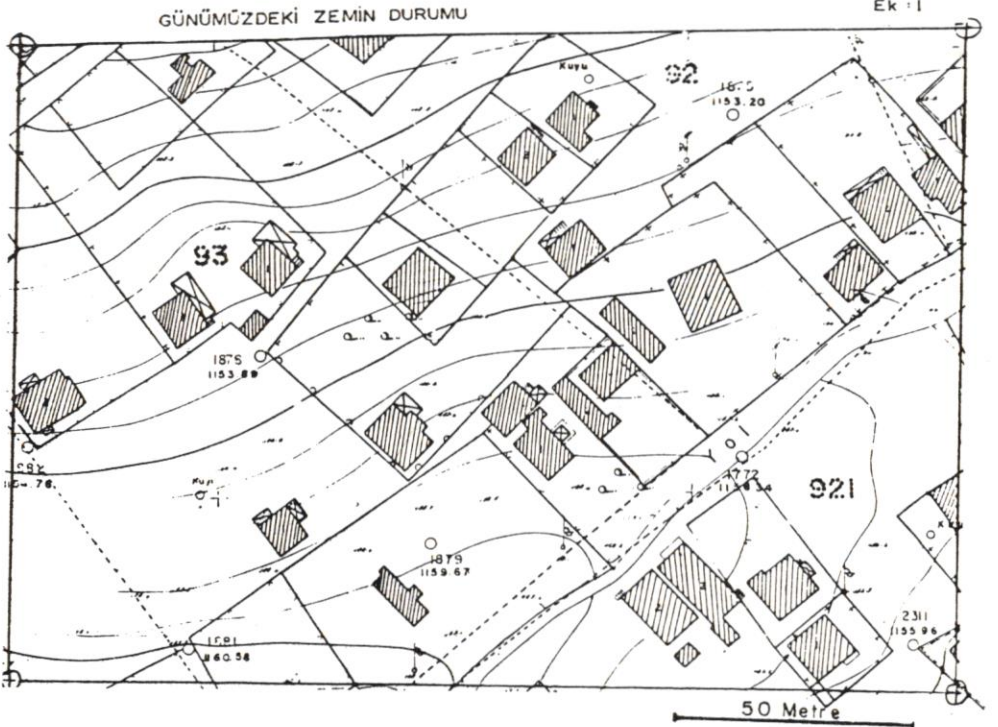
- Baz bilgileri taşıdığını,
- Ülke ölçeğinde pafta indeksi bulunduğunu, ülke nirengi ve nivelman ağı ile bağlantılı olduklarını,

— Bu ölçekte mükerrer harita üretimi olmadığını görüyoruz.

Çeşitli kuruluşlar tarafından üretilen 1/2500 ve daha büyük ölçekli haritaların ise;

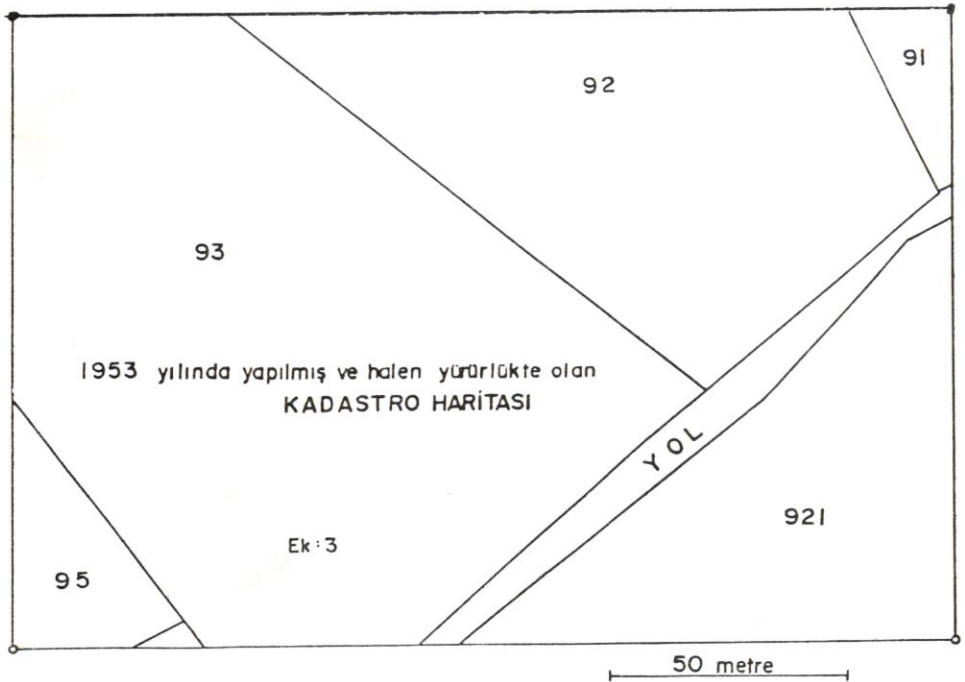
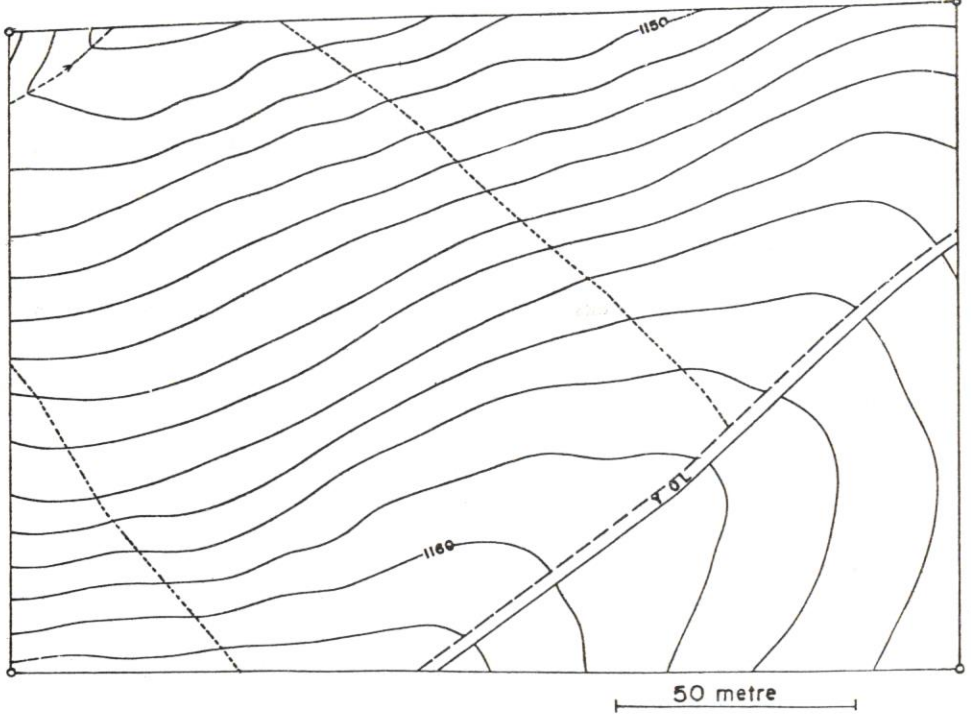
- Büyük çoğunluğunun baz bilgileri taşımadığını
- Ülke ölçeğinde pafta indeksi kullanılmadığını
- Ülke nirengi ağına çoğunlukla bağlantısız üretildiklerini
- Bu alanlarda mükerrer harita yapıldığını görüyoruz.

Diğer taraftan; harita üretimi yapıldıktan sonra, haritanın zemindeki son durumu göstermesini sağlayacak güncelleme çalışmaları kendiliğinden ve sürekli olarak hiçbir kuruluş tarafından yapılmamaktadır. Bu duruma örnek olarak; günümüzdeki zemin durumu (Ek: 1) harita da görülen bir yerin, 1960 yılında yapılmış halihazır haritası (Ek: 2)'

1980 yılında yapılmış olan
HALİHAZIR HARİTASI

Ek : 2

de, 1953 yılında yapılmış ve halen yürürlükte olan kadastro haritası (Ek: 3)'te verilmiştir. Görüldüğü gibi, yaşatma çalışmaları yapılmamış olan her iki harita zeminin güncel durumunu göstermemektedir.

Ülkemizde Harita-Kadaastro hizmetleri ile ilgili organizasyon ve kapasiteye baktığımızda şunu görüyoruz;

— Kentsel ve tarımsal alanların kadastronun yürütülmesinden sorumlu bir kuruluş, orman alanlarının kadastronun yürütülmesinden sorumlu bir kuruluş olmak üzere 2 kamu kuruluşu,

— Belediyeler dahil halihazır harita ve özel amaçlı harita yapmakla yetkili ve sayıları 1800'lere varan birçok kamu kuruluşu,

— 457 adedi harita hizmetleri ile ilgili karne sahibi olan ve sayıları 1000'e varan, özel ve tüzel kişiliğe haiz mühendislik büroları,

Harita-Kadaastro faaliyetlerini sürdürmektedirler.

Diğer taraftan; gerek kamu ve gerekse özel sektörün harita üretim kapasitesi ile ilgili bir tahmin yapmak mümkün ancak; burada 1984 yılında harita hizmeti yapan ve yaptıran 7 kamu kuruluşunun personel ve ölçü aletleri kapasitesi üzerinde yaptığım araştırmadan bir örnek vermek istiyorum.

Bu araştırmada 7 kamu kuruluşunda 560'ı mühendis olmak üzere 5550 harita teknik elemanının çalıştığı, buna karşılık bu kuruluşlarda teodolit, takeometre ve NİVO aletlerinden toplam 5750 adet olduğu tespit edilmiştir.

Buna göre her kişiye bir ölçme aleti isabet ettiği görülmektedir.

Demek ki; çalıştırılan teknik elemana göre, kuruluşlar ihtiyacın çok üstünde jeodezik alet parkına sahip bulunmaktadır. Kaynak hesaplaması da yapılmadığından doğaldır ki, kuruluşların kendi içinde de en azından alet parkı ile ilgili atıl kapasite vardır.

Harita-Kadaastro faaliyetlerini düzenleyen kurallara baktığımızda 16 kanun, 2 tüzük 14 teknik yönetmeliğin yürürlükte olduğu görülmektedir.

Burada şunu belirtmek isterim. Yürürlükteki 16 kanundan 3 tanesi kadastro faaliyetlerini düzenleyen kanunlardır ki, hak sahipliliğinin belirlenmesinde bu kanunlar ile 3 farklı kural uygulanmaktadır.

SORUNLAR

Harita-Kadaastro hizmetleri ile ilgili sorunları ana çizgileriyle şöyle tespit etmek mümkün.

a- Üretilen haritaların kullanım alanları sınırlı kalıyor. Yaşatma ve güncel bulundurma çalışmaları da yapılmadığından üretilen haritalar zamanla yapılış amaçlarına hizmet edemeyecek duruma geliyor. Aynı yerin yeniden haritasının yapılması ihtiyacı doğuyor.

b- Aynı yere ait çeşitli amaç için üretilen haritalarda kullanılan sistemlerdeki farklılıklar sorun getiriyor. Özellikle hukuki boyut kazandırılması gereken haritalar ile, hukuki boyut kazandırılmış haritaların ilişkilendirilmesinde sorunlar çıkıyor.

c- Kuruluşlar arasında iş bölümü ve koordinasyon yapılması mümkün olmadığından hizmet boşlukları kalıyor. Mükerrer harita yapılıyor. Kaynak israfı oluyor.

d- Tapu ve Kadaastro Genel Müdürlüğünün ürettiği 1/5000 ölçekli STKH dışında kalan 1/2500 ve daha büyük ölçekli haritalarda bilgi birliği ve standart olmadığından, ihtiyaç olanın başvuracağı ortak bilgi ve belge arşivi de kurulamıyor.

e- Harita-Kadastro hizmetlerini ülke bazında yürütecek ve yönlendirecek merkezi bir kuruluş olmadığından görev ve yetki açısından uygun bir düzenleme yapılamıyor. Harita-Kadastro hizmetlerini yürüten kuruluşlar ihtiyaçlarına göre modelleniyor. Kaynak hesaplanması da yapılamadığından atıl kapasite doğuyor.

f- Kadastro hizmetlerinde, şehir alanları, tarım alanları ve orman alanlarında mülkiyet sahipliğinden farklı kurallar uygulanıyor. Devlet güvencesi verilen bu bilgilerin belirlenmesinde sorunlar çıkıyor.

g- Çeşitli kuruluşlar tarafından üretilen belge ve bilgiler ülke düzeyinde aynı standartları taşımadığından yapımından sonra uygulamada çekişmesiz yerlerde bile anlaşmazlıklar doğuyor.

ÖNERİLER

a- Toprağa getirilecek her türlü yatırım ve düzenlemelere altlık olacak baz bilgileri içeren tek tip harita üretimine geçilmelidir.

b- Ülke nirengi ve nivelman ağına bağlantıyı zorunlu kılacak, bunun dışındaki harita üretimine izin vermeyecek düzenleme yapılmalıdır.

c- Askeri amaçlı haritalar hariç, sivil amaçlı harita-kadastro hizmetlerinin yapım ve yürütülmesinden tek bir kuruluş sorumlu olmalıdır.

d- Harita-Kadastro hizmetlerinin tamamını kapsayacak bir yasa hazırlanıp, yürürlüğe konmalı ve mükerrer ve nitelik dışı çalışmalara son verilmelidir.

e- Haritaların yaşatma ve güncel bulundurma çalışmaları zorunlu hale getirilmelidir.

f- Harita-Kadastro faaliyetlerinin teknik yönünün güçlüğü dikkate alınarak özellikle arazi faaliyetlerinin yürütülmesinde, yapmaktan çok etkin bir kontrol düzeni kurarak özel sektör kapasitesinden azami yararlanmayı sağlayacak organizasyon yapılmalıdır.

NAZMÎ ARSLAN:

— Sayın Başkanım.

Sayın misafirler, kıymetli meslektaşlarım, hepinizi İller Bankası camiası adına saygı ve sevgi ile selamlarım, sözlerime başlamadan önce.

Ben, daha ziyade İller Bankası'nın hizmet alanına giren konular üzerindeki gerekli bilgileri sizlere aktarmaya çalışacağım. Ufak bir giriş ve kısa bir tarihçeden sonra çalışmalarımız hakkında bilgi vermeye çalışacağım.

Hepimizce bilindiği gibi, yeryüzündeki engebelerin ve suni yapıların ölçülüp, matematiksel izdüşüm usulleri ve ölçek kullanılarak yatay bir düzleme iz düşürülmesiyle harita elde edilir.

Tarihimizdeki ilk belgesel harita, ünlü Türk Denizcisi Piri Reis tarafından yapılan deniz haritasıdır. Çağdaş anlamda haritacılık ise Kipert'in 1841-1842 yıllarında Doğu Bölgemizde yaptığı 6 paftalık harita ile başlar. Daha sonraki yıllarda ülkemizin çeşitli ölçekteki haritaları yapılmıştır.

Ülkemizdeki harita ve kadastro ile ilgili ilk resmi girişimler Osmanlı İmparatorluğu'nun son yıllarında olmuştur. Meşrutiyetten hemen sonra Genelkurmay'a bağlı bir harita heyeti kurulmuş olup, bu heyet Cumhuriyetten sonra 1925 yılında Harita Genel Müdürlüğü olarak teşkilatlanmış ve askeri ve sivil amaçlarla kullanılan çeşitli ölçeklerde memleket haritalarının yapımı gerçekleştirilmiştir.

Kadastro çalışmaları ise 1912 yürürlüğe giren bir yasa gereği Çumra'da yapılan uygulamalarla başlamıştır. Tabii ki, bu konuda Kadastro ve Harita Genel Komutanlığı konularındaki bilgilere daha fazla değinmeyeceğim.

Ülkemizdeki 1/500, 1/1000, 1/2000 gibi büyük ölçekli haritaların yapılması ve yaptırılmasıyla ilgili resmi girişimler Cumhuriyetin kurulmasından sonra oluşmuştur. Cumhuriyetin ilk 10 yılı içerisinde imar planı ve altyapı hizmetlerine ait proje çalışmaları için halihazır haritalar belediyeleri tarafından yaptırılmıştır.

İlk olarak 1933 yılında 2290 sayılı Yasanın yürürlüğe girmesiyle halihazır harita yapımıyla ilgili ve resmi ve özel sektörün kurulması ve geliştirilmesi için bir zemin hazırlanmıştır.

Anılan Yasanın 1 inci maddesi, belediyelere, şehir ve kasabaların meskun alanlarının 1/500, meskun olmayan alanlarının ise 1/1000 ve 1/2000 ölçekli halihazır haritalarının yaptırılmasını zorunlu hale getirmiştir.

Aynı yıl, belediyelere kamu hizmetleri için gerekli parayı sağlamak ve banka işlemleri yapmak üzere Belediyeler Bankası kurulmuştur. Belediyelerin o yıllardaki teknik imkanları çok az olduğundan, belediyelerin harita, imar planı ve içmesuyu işlerini yürütmek ve gerekli teknik yardımları yapmak üzere 1936 yılında ve İçişleri Bakanlığı'na bağlı olarak Belediyeler İmar Fen Heyeti kurulmuştur.

Bu heyet, belediyelerce doğrudan doğruya sağlanan ya da Belediyeler Bankasından temin edilen paralarla ilk defa resmi bir kuruluş olarak halihazır harita yapımına başlamıştır.

1945 yılında Belediyeler Bankası, İller Bankası Genel Müdürlüğü haline getirilince İmar Fen Heyetinin işleri İmar Bankası Fen Heyetine devredildi. İller Bankası Fen Heyeti 1949 yılında teknik müdürlüklere dönüştürülmüş, o teknik müdürlüklerden biri de Harita İşleri Müdürlüğü olmuştur.

Teşkilat:

1949 yılında ülkemizde hemen hepsi yurt dışında öğrenim yapmış çok az sayıda harita mühendisi mevcut olduğundan modern anlamda harita tekniğinde Türkiye çapında uygulaması da mümkün olamamıştır. Bu nedenlerden özellikle halihazır harita yapma imkanı çok sınırlıydı. 1949 yılında İstanbul Teknik Okulunda açılan Harita ve Kadastro Mühendisliği -ki, burada bir saplama yapmak istiyorum- mesleğimize harita mühendisi seviyesinde Yıldız Teknik Okulunda açılan Harita Kadastro Bölümüne 1949 yılında büyük katkıları bulunan sayın hocamız rahmetli çok sevdiğimiz Sayın Macit Erbudak beye halen hayatta ve aramızda olan kendilerinden en yüksek irfan ve bilgi aldığımız Sayın Prof. Ekrem Ulusoy beye, Sayın Prof. Burhanettin Tansu beye karşı minnet ve şükranlarımızı arz etmeden geçemeyeceğim.

Kadastro Lisesi ve çeşitli kuruluşların açtığı kurslardan mezun olan kadastro fen memuru ve harita teknik elemanlarının yurt kalkınmasına katılmalarıyla halihazır harita yaptırma potansiyeli artarken, modern harita tekniğinin kullanılmasıyla yapılan haritaların kalitesi de artmıştır.

1957 yılında yönetsel olarak yapılan bir değişiklikle bankaca özel sektör eliyle gerçekleştirilen halihazır haritalarda cephe ölçü esasından vazgeçilerek yerine tüm köşe ve desenlerin ölçülmelerini kapsayan bugünkü sisteme geçilmiştir. Bu çerçevede dahilinde hazırlanan haritalar 1959 yılından itibaren banka harita emanet komisyonlarının kurulmasıyla haritaların emanet olarak da, yapılmasına başlanılmış ve bu suretle bankanın ihtiya-

cı olan teknik ve idari eleman yetiştirilmesi hususunda önemli bir görev de yerine getirilmiştir.

Ülkemizdeki hızlı kalkınma ve nüfus artışının tabii bir sonucu olarak harita alma işlerinde ve büyük çapta artışlar meydana geldiğinden artan ihtiyacı karşılamak amacıyla 1968 yılında Harita İşleri Müdürlüğü, Harita Dairesi Başkanlığı şeklinde teşkilatlandırılmış ve bu gelişme için gerekli uyumu göstermiştir.

Bölge müdürlükleriyle birlikte yurt çapında Türkiye özel sektörünün yüzde 90 katkısıyla hizmet veren Harita Dairesi Başkanlığı, ortak idarelerin, diğer resmi kurum ve kuruluşların harita, bütünleme, yenileme, arşivleme işleriyle imar planı uygulama işlerini yapar ve yaptırır. Ayrıca, modern reproduksiyon tekniğiyle harita ve planların fotoğrafik, fotoşimik ve fotomekanik yollarla çoğaltılmasını sağlamakla birlikte, 1974 yılında işletmeye açılan ihtisas matbaasıyla her türlü evrakı matbua ve kartoğrafik baskı işlemlerini de gerçekleştirecek şekilde tanzim edilmiştir.

Halen, İller Bankası'na imkanların müsaadesi nisbetinde yürütülmeye çalışılan modern baskı ve çoğaltma tekniği çalışmalarına 60x60 ve 105x105 ebadında reproduksiyon kameraları, elektronik fotodizgi ve ofset baskı makinelerinin katılmasıyla önemli mesafeler katedilmiştir.

Bunların yanı sıra banka harita alımı işlerinde devreye sokulan muhtelif tip mark: elektronik mesafe ölçerler, elektrik koordinatograflar ve masa bilgisayarları sayesinde çağımızın modern ve elektronik gelişmelerini uygulama safhasına alınarak zaman, maliyet ve presizyon açısından son derece tatminkar neticeler alınmıştır.

Harita Dairesi Başkanlığı bünyesinde mevcut topoğrafik aletlerin bakım servisi ile bu aletlerin tamir, bakım ve ayar işlemleri düzenli bir şekilde yapılarak aletlerin iyi bir durumda olmaları temin edilmektedir.

Yatırımlar:

Cumhuriyetin kurulduğu ilk yıllardan başlayarak İller Bankası'nın kurulduğu 1975 yılına kadar 147 adet belediyelerin kendi çabaları ve mahalli imkanlarla olmak üzere toplam 193 adet belediyelerin altyapı projelendirme işleri için halihazır haritalama işi yapılmıştır.

1946 yılında İller Bankası Fen Heyetince başlatılan halihazır harita çalışmalarını 1949 yılından itibaren Harita İşleri Müdürlüğü tarafından yürütülmüştür. 1946 yılından planlı dönemin başlangıcı olan 1963 yılı başına kadar 677 adet şehir ve kasabanın, 46613 hektar meskun, 31445 hektar seyrek meskun ve 115077 hektar gayri meskun ile ve yenileme ve bütünleme haritaları gerçekleştirilmiştir.

1923 ile 1986 yılları arasında yapılan halihazır harita alımı ile ilgili toplu bilgiler aşağıda gösterilmiştir:

1923 ile 1945 arasında 147 adet harita yapılmıştır. Bunların gerek miktarı ve bedeli kesinlikle bilinmemektedir.

1936-1945 yılları arasında 46 adet harita alım işi yapılmıştır. Meskun hektarı 10.327, gayri meskun alan 7.839'dur. Toplam 18.166 hektardır.

1946-1962 yılları arasında ise, 677 adet harita alımı işi tamamlanmış olup bunların meskun hektarı 78058, gayrimeskun hektarı 115.077, toplam 193.055 hektar, yatırım miktarı ise 13.636.000 liradır.

Birinci kalkınma dönemi olan 1963-1967 yılları arasında 429 adet harita alımı işi gerçekleştirilmiş olup, meskun alanı 47.855, gayrimeskun alanı 122.449, toplam

170.404 hektar, yatırım miktarı 39.000.321'dir.

İkinci Beş Yıllık Planda, 1968-1972 yılları arasında 609 adet harita alımı işi gerçekleştirilmiş olup, meskun alanı 54.989 hektar, gayrimeskun alanı 172.154 hektar, toplam 227.143 hektar, sarf edilen bedel 52.943.000 liradır.

Dördüncü Beş Yıllık Plan döneminde, 1978-1982 yılları arasında yapılan iş adedi 629, meskun alan miktarı 84.605 hektar, gayrimeskun alanı 260.074 hektar, toplam 244.679 hektar, yapılan yatırım 980.054.000 liradır.

1983 yılında 130 adet işin bitirilmesi gerçekleştirilmiş, meskun alanı 36.334 hektar, gayri meskun alanı 56.623 hektar, toplam 92.957 hektar, yatırım miktarı 506.574.000 liradır.

1984 yılında 132 adet iş bitirilmiş olup, meskun alanı 133.251 hektardır.

Bu bilgiler broşürlerde de olduğu için fazla detaya inmiyorum.

1986 yılı sonu itibarıyla toplam 3.858 adet harita alımı işi gerçekleştirilmiş, 499.337 hektar meskun alanı, 1.142.631 hektar gayri meskun alanı, toplam 1.641.968 hektar, yatırım tutarı ise 5.717.000.000 lira civarındadır.

Efendim, bu listeyi söylemekle beki başınızı ağrıttım, anlatmakla bilhassa mükerrer harita ve güncelleştirme konusunda bu listenin çok önemi vardır.

Biraz evvel de bahsettiğim gibi memleketimiz hızlı gelişme ve hızlı şehirleşme halinde. Bir sene, bir seneyi tutmadığı gibi bir ay, bir ayı tutmuyor. Onun için bu haritaların güncel halde tutulmasının ne şekilde sağlanacağını, çözümünü, güncel harita yapma konusunda tenkitlerde bulunan arkadaşlarımızın açıklamasını daha uygun buluyorum.

Efendim, niye bu kadar çok, 1700 belediye var, 3000 adet harita yaptırılmış. Evet, 1700 belediye var, ama belediyeler başlangıçta 600-700 civarında idi, bugün ise 1700'e çıktı. Demek ki, harita alımı işi de o derecede arttı.

Ayrıca, şartname değişikliği, metot değişikliği var. 1957 yılına kadar cepne haritası alınmış, tıpkı kadastro gibi. Adalar, sokaklar gösterilmiş, gayri meskun alanların da münhanieri gösterilmiştir. Bu kafi gelmemiş, Batı ülkelerinden esinlenerek çıkarılan hali hazır harita alımı işlerine ait teknik şartnamede ise biraz evvel söylediğimiz tüm detayın ölçülmesi gerekliliği ortaya çıkmış ve şartname değişikliği yapılmıştır.

Bugünkü haritalarda bina, yol, muştemilatından tutun da, elektrik direğinden hasta yeraltı tesislerinin görünür -yangın musluğu, vesair mazgal gibi- kısımları da ölçülerek haritaya işlenmektedir.

Hai böyle olunca tabii ki, 1957 yılına kadar yapılan haritaların tümü yenilenmiştir. Ayrıca, günden güne meydana gelen gelişmelerde ihtiyaç oldukça ve belediyelerimizin müracaatları üzerine bu haritalar çok sık zaman aralıkları içerisinde butünleme -revizyon- adı altında yeniden yaptırılmış, revizyonu imkanı olmayanlar da yenilenmiştir.

Şu anda diyebilirim ki, İstanbul ve Ankara gibi büyük iki vilayetimizi istisna tutarsak -ki, Ankara'ya başladık, devam ediyoruz, inşallah bitireceğiz- bugün için güncel olmayan harita sorunu olan belediye yoktur. Eğer böyle olmazsa 2981 sayılı İmar Affı Yasasının uygulanmasına da imkan yoktur. Çünkü, bu konuyu Sayın Bakan da gerek Genel Kurulda, gerek komisyonda resmen açıklamıştır.

2981 sayılı Yasanın bankamıza getirdiği yük son iki yıldaki yük, kuruluşundan beri getirdiği yükten daha fazladır ve bize bunların reproduksiyonu, küçültülmesi, çoğaltılması, orijinal harita olarak verilmesi gibi islan imar planları için kendilerine orijinal ve-

rilmesi bankamızı çok büyük bir faaliyet alanı içerisine sokmuştur. Tabii bu konuda sual sorulursa gene açıklama yapacağım.

Hali hazır haritaların altyapı hizmetleri arasındaki yeri ve önemi:

Yurdumuzun imarı ve kalkınmasında ve çağdaş medeniyet seviyesine ulaşmasında gerçekleştirilmesi zaruri olan altyapı hizmetleri arasında yer alan aslında altyapı dediğimiz imar planı, içmesuyu, kanalizasyon, enerji, ulaştırma ve haberleşme gibi hizmetlerin de altyapısını teşkil eden harita alımı hizmetlerinin esasını nâlihazır haritalar, yani 1/1000 ölçekli baz ölçeğindeki topoğrafik haritalar teşkil etmektedir.

Imar planı, içmesuyu, kanalizasyon, enerji ve benzeri altyapı çalışmalarını projelendirme ve inşaatlarının gerçekleştirilebilmesi için temel hizmeti teşkil eden nâlihazır harita işleri de belediyelerin müracaatı halinde bankamızın yıllık yatırım programlarına alınmak suretiyle bedelleri Belediyelere Yardım Fonundan temin edilerek yaptırılmaktadır, tabii yüzde 99 özel sektör kanalıyla.

Bankamızca gerçekleştirilen harita alım hizmetleri yukarıda saydığımız ve bankamızın belediyelere götürmeye çalıştığı hizmetler için gerekli olmakla birlikte Türkiye çapında tüm kamu kuruluşlarınca aranır ve kullanılır duruma gelmiş bulunmaktadır.

Orneğin, turizm sektörü, sanayi sektörü, PTT hizmetleri, karayolu geçişleri, hava meydanları, limanlar, tersaneler ve tüm bayındırlık hizmetleri için gerekli olan haritalar, ilgili kurumlarla yapılan protokol esasları dahilinde bankamızca gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır. Bu haritalar, bakanlıklarımızın ve çeşitli kamu kuruluşlarının imar planı uygulamalarında merkez ve bölge teşkilatlarımızın aracılığıyla kapasitemiz dahilinde yapmaya çalışmaktayız.

Altyapı hizmetlerinde bilhassa kanalizasyon ve içmesuyu hizmetlerinin projelendirilmesinin her safhasında harita hizmetleri en büyük ağırlığı teşkil etmektedir. Bilhassa kanalizasyon projelerinin tanzimi ve inşaatlarının sıhhatli olarak yapılması ve işlerliğinin devamı için hassas bir harita ve sıhhatli ölçülere dayandırılmasına bağlıdır.

Butün bu açıklamalardan sonra biraz da bağlı bulunduğumuz kuruluş olan İller Bankası Genel Müdürlüğümüzün yapısı ve faaliyetleri hakkında bilgi vermek istiyorum:

İller Bankası, vatandaşlarımızın normal yaşamlarını sürdürmeleri için gerekli her türlü ihtiyaçlarını karşılamak ve gerekli hizmetleri yapmakla görevli olana belediyelerimizin ortak oldukları bir kuruluş olarak onların bu görevlerini yerine getirebilmeleri için gerek mali gerekse teknik yonden destekleyen ve bugüne kadar üstlendiği her görevde muvaffak olan ve hiçbir ülkede benzeri bulunmayan bir kamu iktisadi teşebbüsüdür.

Günden güne gelişen ve çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmak için çaba gösteren ülkemizde, ilk ve ana görev belediyelerimize düşmektedir. Onların bu görevlerini yerine getirmelerinde her ne gerekçe ile olursa olsun hizmetin yavaşlatılmasına veya sürüncemede kalmasına tahammülleri yoktur.

Bu nedenle, diğer sektör çalışmalarının temelini teşkil eden mesleğimizle ilgili olarak hazırlanacak proje, tasarım ve yapılarca bu gerçeğin bilhassa ön planda tutulmasını temenni etmekteyiz.

Kendilerine verilen görevlerin gerçekleştirilmesinde mesleğimiz de dahil yüzde 99 özel sektörden yararlanan, buna paralel olarak harita özel sektörünün kurulmasında ve gelişmesinde katkısı bulunan yegane kuruluş olan İller Bankasının mesleğimizizin arzu edilen seviyeye ulaşmasındaki yerinin seçimini yüksek takdirlerinize sunarım.

Vaktimiz olmadığı için şimdilik sözlerime burada son veriyorum.

Beni sabırla dinlediğiniz için hepinizi saygıyla selamlar, teşekkürler ederim efendim.
(Alkışlar)

BASKAN- Çok teşekkür ederim ben de. Özür dilerim, konuşmanızı bitirdiniz sandım ve onun için araya girmiş oldum. Yoksa gerçekten zamanımız vardır ve başlangıç konuşmamda da soylediğim gibi tüm dertlerimizi dile getirelim diyorum. Dertini söylemeyen derman bulamaz derler, dermanını da araştırırım.

Yalnız benim bir sorum olacak, güncel tutma hususunda yapıyan önce şunu ifade edeyim, gerçekten İller Bankası nalihazır harita adı altında şimdiye kadar Türkiye genelinde çok kıvanç verici hizmetlerde bulunmuştur, bunu takdirle karşıladığımızı ifade etmek isterim, ancak yapılan haritaların güncel tutma hususunda herhangi bir sorununuz yok deni kendileri. Acaba, yapılan bu halihazır haritaların kaderi kime bırakılıyor? O nusta haritaların sürekli kullanılabılır durumda güncel tutulabilmeleri için herhangi bir organizasyon var mı? Kendilerinden bu hususu öğrenmek istiyorum.

NAZMİ ARSLAN (İller Bankası Harita Dairesi Başkanı)- Efendim, Bankamızca yapılan haritalar İstanbul hariç -onu kendilerine verdik, güncel tutacaklar, arşivlenecekler tüm haritaların orijinaleri bankamızda muntazam bir şekilde arşivlenmiştir.

Bununla birlikte bu haritalara bağlı tüm birinci poligon nesapları, röperleri, deşay krokileri, hatta takometre defterleri, takometre krokileri de muntazam olarak arşivlenmiştir. Her kuruluşa istediğinde dernal sunulabilir.

Güncel tutabilmek için günü-gününe olayları takip etmek lazım. Belediyelerimizin bugün tahmin ederim evvelce 800'idi, bugün 500'e yakınına hiç teknik eleman yoktur. 500'e yakınına 1 teknik eleman var, nitefiği belirsiz...Diğerlerinden 1'den fazla teknik eleman olan belediye sayısı, yani aklımda kaldığı kadarıyla 300-400'ü geçmi-yor. Büyük belediye lerimiz ve bazı şehirlerimizde ancak yeteri derecede 1, 2, 3 tane harita mühendisi belki çalışıyor, belki çalışmıyor. Öyle olunca bunlar da kimler güncel tutacak. Günü-gününe onların ölçüp konuyu bize bildirmesi lazımdır, ancak ihtiyaç ortaya çıktığında güncelleştiriyor. Bilmem anlatabiliyor muyum Sayın Başkan.

Bunun güncel tutmanın esasını da biliyoruz. Sayın Profesör Nazmi Yıldız arkadaşım da iyi bilir. Almanya'da 1953'lerde 25 binlik haritaların güncel tutulması için çalıştığımız harita dairesinde -Northern Vesfaler- orada gözümüzle şahit olduk, her gün ekip çıkı-yordu, ama Almanya'yla Türkiye'yi bir tutmak imkanı yoktur Sayın Başkan, orada 5-6 eyalete bölünmüş ayrı harita dairesi var ve ayrı çalışıyorlar ve bunu takip edebiliyorlar. Şimdi siz, düşününüz 1700 belediyenin her gün işini nasıl takip edebilirsiniz İller Bankası olarak, ancak istekleri anında güncelleştirebiliyorsunuz. Bunun hangi kuruluş olursa olsun, bu işi bunun dışında halletmesine imkan olmadığı kanaatindeyim.

BASKAN- Evet, teşekkür ederim. Elimde bazı istatistik değerler var, sizlerin bilgisine sunulmasını ve değerlendirilmesini rica ediyorum, şu bakımdan: Gerçekten İller Bankası harita yapımı hususunda büyük hizmetler vermiştir, bunu takdirle karşıladığımızı biraz önce ifade etmeye çalıştım. Ancak, harita kadastro sektörünün sorunu bir üretim yapıp kaderine bırakmak değildir, zaten asıl darboğaz oluşturan husus da, yapılan haritaların güncel tutulamaması, kadastro ile ilişkilerinin kurulamamasıdır. Güncel tutma hususunda önemli bir faktör tabii ve sürekli hizmet vermeyi amaçlayan büyük ölçekli harita çalışmalarının kadastro faaliyetleri ile bütünleşmesidir. Bu nedenle olumsuz gelişmeler genelde bu faaliyetlerin gerektiği bir biçimde yürütçlememesinden kaynaklanıyor.

Güncel tutma deyince, acaba, herhangi bir kasabanın haritası yapılmış ve belli bir sü-

re sonra kullanılmaz hale gelmişse, onun yeniden yapılması mı söz konusu oluyor. Nitekim, elimizdeki dokümanlara göre, HAKAR projesinden alıntılar yapıyorum, 2 adet kasabanın 10 kez haritası yapılmış, 3 adedinin 9 kez haritası yapılmış, özellikle tekrar vurguluyorum, burada yapılan bir faaliyeti eleştirme amacıyla değiliz, yani durumu olduğu gibi ortaya çıkartmak istiyoruz, onun için de ilgili arkadaşların hiçbirisinin alınganlık göstermelerinin doğru olmayacağını tekrar vurgulamak istiyorum.

3 adedinin 8 kez haritası yapılmış, 29 adedinin 6 kere, 32 adedinin 5 kere, 95 adedinin 4 kere, 217 adedinin 3 kere, 481 adedinin 2 kere, 888 adedinin de 1 kere haritası yapılmış ve bu suretle de gerçekten diğer değişik hizmetlerin gerektirdiği güncel haritaların sağlanması yoluna bu biçimle gidilmiş.

Sonradan dile getireceğimiz daha başka noktalar var burada. Halihazır harita ile ilgili.

NAZMİ ARSLAN (İller Bankası Harita Dairesi Başkanı)- Efendim, bu konuda bir açıklama yapabilir miyim?

BAŞKAN- Buyurun.

NAZMİ ARSLAN (İller Bankası Harita Dairesi Başkanı)- Efendim, HAKAR Projesiyle ilgili olarak yapılan istatistiki bilgilerin çalışmalarına saygımız, hürmetimiz vardır. Burada bir yanlış anlaşılma var galiba. Hiçbir belediyenin 10 kere haritası yeniden yapılmadı. Biraz evvel dedik, şehirlerimiz her gün geliyor. Bugün imar planı için tanzim edilen yer yetmiyor, bunu genişletelim diyorlar. Bu 10 kez, 8 kez, 6 kez konuları ilave konulardır Sayın Başkanım, ilave edilen hususlardır, ilave etmek başka, yeniden yapmak başkadır.

Yenilenen haritalar genellikle cephe haritası olarak yapılmış haritalardır, bir.

İkincisi, bazıları üç şeritten ölçülmüş, imar olayı ortaya çıktıktan sonra ölçek uyumsuzluğu olmuş, o da gene teknik şartnamenin öngördüğü hassasiyet derecesinde bağlantı kurulamamasından ileri gelmiştir, veyahut da o kadar çok gelişmiştir ki, yani şehir yüzde 40, yüzde 50, yüzde 60 geliştise, bunu artıralım edemezsiniz, bunu yenilersiniz, yani yenileme buradan çıkmıştır, yoksa 10 kez, 9 kez, 8 kez haritalar, ilave haritalar, ilave surette yapılmış haritalardır.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN- Teşekkür ederim, yani şimdi sayılar üzerinde durmayalım, ama şu bir gerçek: Yapılan halihazır haritalar kendi kaderine terk ediliyor. Sürekli kullanımı için herhangi bir önlem alınmamış, burada bir yanlış değerlendirmemiz varsa, onu düzeltmemizi rica ederim.

NAZMİ ARSLAN (İller Bankası Harita Dairesi Başkanı)- Ben, kaderine terk ediliyor diye bir konu olacağına inanmıyorum. Kaderine terk edilmiyor, bilakis kaderleri muhafaza altına alınıyor İller Bankasıca.

BAŞKAN- Şimdi Sayın Erkal Kızılay beyden (Orman Genel Müdürlüğü Kadastro Daire Başkanı) kendi faaliyetleri hususunda açıklama isteyeceğiz.

ERKAL KIZILAY (Orman Genel Müdürlüğü Kadastro Dairesi Başkanı)- Sayın Başkan, sayın izleyenlerim, Orman Genel Müdürlüğü, şahsım ve dairem adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben de sizlere güncel bir konu olan ve bu kurultayda da konuşulan orman kadastro sunun idare düzenlemeleri, kanuni çalışmaları hakkında ve ayrıntılı bilgi vermek istiyorum.

BAŞKAN- Şimdi Sayın Erkal Kızılay beyden (Orman Genel Müdürlüğü Kadastro Daire Başkanı) kendi faaliyetleri hususunda açıklama isteyeceğiz.

ERKAL KIZILAY (Orman Genel Müdürlüğü Kadastro Dairesi Başkanı)- Sayın Başkan, sayın izleyenlerim, Orman Genel Müdürlüğü, şahsım ve dairem adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben de sizlere güncel bir konu olan ve bu kurultayda da konuşulan orman kadastro-sunun idare düzenlemeleri, kanuni çalışmaları hakkında ve ayrıntılı bilgi vermek istiyorum.

Orman kadastrou nedir? Türkiye'de vasıf tayini ve mülkiyet tesbiti yönünden çalışan iki kamu kurumundan bir tanesi de Orman Genel Müdürlüğü'dür. 1800 yıllarındaki orman tahdidi ihtiyaçlarını bir tarafa bırakırsak Cumhuriyet tarihimizde ilk defa bundan 40 yıl evvel 1937 yıllarında 3106 sayılı Orman Kanunu ile orman kadastro sınırlamalarına başlanılmış.

Bu çalışmalarda esas olan ormanın vasfının tayinidir. Ormanın tanımına göre yapılan çalışmalar sonunda 1945'li yıllara gelinmiş, 1945 yılında çıkan 4785 sayılı Kanunla, ormanların devletleştirilmesi esas olduğundan bu arada 1945'e kadar yapılan sadece devlete ait orman sınırlamalarına ilaveten devletleşen özel mülklere tabi ormanların da tahdidine ihtiyaç doğmuştur.

Orman Kanununda özel bir ihtisas komisyonu olarak "Orman Tahdit Komisyonları" adı altında teşekkül eden bu heyetler, orman sınırlarını çizme gelmişlerdir. 1950 yılında ormanın tanımında bir tarif değişikliği olduğu için yeniden daha önceki çalışmalara ilave olarak -çünkü daha önceki çalışmalarda bir yatay çalışmaydı ve haritası mevcuttu- elimizdeki tanıma göre tamamen değişik yapılmış, bu değişikliğe ilaveten de, sene 1956 yılında yeni bir Orman Kanunu ortaya çıkmıştır, bu da 6830 sayılı Orman Kanunudur. Orman Kanunu da, orman sınırlarının tesbitini, orman alanlarının tesbitini, orman kadastro komisyonlarına vermiştir.

Orman kadastro komisyonları yasal bir kuruluş olarak bugün de güncel ve kanuni hükümler içerisinde görevlerine devam etmektedirler. Ancak, dün Kadir arkadaşımızın da mikrofondan sizlere anlattığı gibi Orman Kanununda yapılan değişikliklerle çalışmalar da tabii ki, kısa zamanda bitmemiştir.

İhtiyaçlar tıpkı şu sözde olduğu gibi "memnuniyetler her zaman geçerli değil, istisnalar da vardır" hasıl oldukça kanunlarda değişiklikler yapılmış ve komisyon çalışmaları da bu minval üzerine devam etmiştir.

20 milyon hektar orman alanlarımızın bugüne kadar 8 milyon hektar kısmının tahdidi, kadastrou yapılmış, gene 1974 yılında uygulamaya başladığımız ve 1973 yılında kabul edilen ormana yapılan tecavüzlerin, ormandan yapılan açmaların artık orman olarak kalmasında zaruret görülmediği için çıkan kanunla ilk defa 1974 yılında Anayasanın da getirdiği bir hükümlerle 1960 itibarıyla orman vasfını yitiren yerlerden, bağ, bahçe, fındıklık gibi olmuş kültür alanları orman alanlarından çıkarılmaya başlanılmıştır.

Bugüne kadar çıkarılan alan da 140 bin hektar civarındadır. Şimdi bu çıkarılma keyfiyeti ormanların daraltılması gibi düşünülebilir, ancak, ormanlara yapılan tecavüzlerin, zamanla artık başedilemez hale gelmesi, bunun yıllardır tarla, bağ ve bahçe olarak kullanılması yeniden ormana dönüştürülmesi imkanını getirmediği için Anayasanın bir gereği olarak Orman Kanununda yer alan bir hükümlerle ormandan çıkarılma keyfiyeti başlanmıştır.

Yeni Orman Kanunundaki son değişiklikle bu çıkarılma keyfiyeti çok büyük değişiklikler getirmemek suretiyle yenilenmiştir. Yani bir geçmişin hatalarını, günahlarını af mahiyetinde olan bu çıkarma keyfiyeti, günümüzde de devam etmektedir.

Orman kadastrou bir harita çalışmasını gerektirmemektedir. Yani burada harita yapılıyor gibisinden tartışılıyor, ama orman kadastrou bugün yapılmış haritalar üzerine orman sınırlarını ve bu sınırlar içinde kalan alanların işlenilmesinden ibarettir, yoksa orman kadastrou komisyonları başlı başına bir harita çizmemektedir.

1937 yılında başlayan bu kadastro çalışmalarının daha verimli ve başarılı olması için son dört yıldır hem kanunda değişiklikler yapılmış, hem de idari mekanizmada ye-

ni düzenlemelere gidilmiştir.

Komisyonlarımız daha önceki yıllarda orman bölgelerine dağılmış durumda idi, son dört yıldır halen 55 orman kadastro komisyonlarımızı 8 merkezde toplamış bulunuyoruz. Bunlar Mersin, Antalya, Maraş, Denizli, Adapazarı, Bursa ve Kastamonu'dur. Hedefiniz 10 bölgesel toplantı yapmak, gruplaşmak ve Türkiye'yi 10 orman kadastro bölgesi içinde çalışmaları sürdürmektir.

Orman Genel Müdürlüğünün 1987 yılı bütçesi 450 milyardır. Sadece bu yıl orman kadastrosu için ayırdığımız miktar 1 milyar lira efendim ve buna personel giderleri dahil değildir. İlk defa orman kadastrusunun başarılması için çare ararken şuna önem verdik: Çalışan personelin hem maddi açıdan, hem de manevi açıdan rahata kavuşturulması. 6-7 ay araziye çıkan bu personelin ailesini düşünmemesi gerekir. Bunun için de bugün 55 komisyonumuz vardır, bunun 150 tanesi orman mühendisidir, hepsi de lojmanlarında ikamet etmektedirler.

Bu bölgesel çalışmalarla avantaj olarak yine bütçe kanunlarında değişiklikler yaptık, arazi tazminatları harcırah seviyesine getirdik, tam harcırah seviyesinde yapmadık, çünkü bölgesel çalışmada tazminat alınmaktadır, bölgesel olmayan çalışmada da harcırah alınmaktadır. Bunun arasında 600-700 liralık bir fark kalmıştır. Amacımız 1987 yılındaki Personel Kanunu değişikliğinde eğer mümkün olursa bu personelin Özel Görev Tazminatını yüzde 50 artırmaya çalışıyoruz. Bunun çalışmalarını yapacağız, ama tabii ki, bu bir kanun düzenlemesidir, yüce Meclisin bileceği bir iştir.

Bunun yanında alet edevat eksikimiz vardı, bu sene 1986 yılında Kasım-Aralık ayında 200 milyon liralık uzaklık ölçü aleti getirdik. 50 adetlik ve uzaklık ölçü aletlerimiz, 2,5 kilometre ve 5 kilometrelik mesafeyi ölçebilecek güçtedir.

Personelin teknik dağıtımı ve sosyal hizmetlerini daha rahat hale getirdikten sonra ilk defa 1985 yılında rekor bir çalışma yapılmış olmaktadır, ancak bu kanundaki değişiklikler elbetteki yeni çalışmaları icap ettirmektedir, ancak, geçmiş çalışmalar, silbaştan bir çalışma olmayacaktır. Çünkü, onlar bir çalışmadır, bir haritadır, bir belgedir ve onların üzerine yeni revizyonları yapacağız.

Son Orman Kanunundaki değişikliklerimiz, ana ilke olarak ilanları komisyonların daha iyi çalışmalarını düzenleyen hükümler getirmiştir. Esasında ormanın tanımında, orman dışına çıkarılmada, köklü bir değişiklik getirmemiştir.

Konuşuluyor, deniliyor ki, "Tek bir organizasyon içinde olamaz mı kadastro hizmetleri?" Tabii ki, bu tartışılabilir, ancak, orman kadastrosu bir ihtisas işi, bir mülkiyet sınırlarını tespit etmiyor sadece, orman genel müdürlüğü olarak, ormanın tanımı üzerine vasıf tayini yaparak sınır tespitleri yapıyoruz. Bunun elbetteki bir özel ihtisas komisyonu tarafından yapılmasında yarar vardır, sıradan bir kadastro hareketi değildir.

Son kadastro kanunu çalışmalarında da bulunduk, orada da bunun tartışmasını yaptık. Bu elbetteki tek elden yürütülmesinde bir sakınca yok, ama bunun nasıl olacağını tesbitinin iyi tartışılması gerekir.

Orman kadastrusunda çektiğimiz sıkıntılardan bir tanesi de harita alımlarıdır. Türkiye'de harita yapımı bugün bir Harita Komutanlığında bir de Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğümüzde bulunmaktadır. Biz, ihtiyaçlarımızı buradan almaktayız.

1985 yılında ilk defa ortofoto sistemiyle orman kadastrosu çalışması yapmak istedik, fakat istediğimiz haritaları zamanında alamamanın sıkıntısını çekti. Toplantılarımızda Harita Komutanlığında diyoruz, bütçemize koyalım, milyarlar koyalım, sipariş

verelim, tek isteğimiz haritalarımızın zamanında verilmesidir. Çünkü, biz de, bir devlet kuruluşuyuz, bütçemizi yapıyoruz, programımızı yapıyoruz, ama sene sonunda, yıl sonunda tam çalışmaya çıkacakken, "Uçak uçamadı mazeretleriyle harita alamadığımız zaman yapılan işlerimizin ciddiyeti büyük çapta aksamaktadır.

Huzurlarınızda Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne teşekkür etmek isteriz, çünkü geçen sene 3 bin hektar bir siparişimiz vardı, iyi bir çalışma ile yanılmıyorsa 12 bin hektarlık bir arazi üzerinde bize harita üretimi sağladılar.

Ben, tabii, bu açık oturumda fazla detaya girmek ve zaman almak istemiyorum. Sayın Tokmanoğlu hocam da, orman kadastrounun tabii ki, teknik taraflarını sizlere bilecektir. Onun için ben, sözlerimi daha ziyade idari mekanizmayı anlatmakla yetinmek istiyorum.

Hepinize saygılar sunarım efendim. (Alkışlar)

BAŞKAN- Sayın konuklar, söylenecek bazı şeyler olacak, ancak, orman kadastro-suyla ilgisi olması nedeniyle Sayın Prof. Tahsin Tokmanoğlu arkadaşımızın da görüşlerini alalım, bazı açıklamaları da hatta öğleden sonraya da bırakalım.

Prof. Dr. TAHSİN TOKMANOĞLU (İstanbul Üniversitesi)- Sayın Başkan, kıymetli arkadaşlar, bir ülkenin yönetimi karmaşık bir makinenin çalıştırılmasına benzetmektedir. Ülkedeki meslekler o makinenin birer dişlilerini oluşturuyorlar. Dişlilerin hepsinin çalışması ve her dişlinin yakınındaki diğer dişlilerle iyi bir uyum içerisinde olması gerekiyor. Bu uyum olmazsa dişliler bozuluyor, makinenin işleri aksıyor. Bu makine herhangi bir otomobil olabileceği gibi bir teodolit, bir fotoğraf değerlendirme aleti ve herhangi bir fabrikada çalışan bir makine de olabilir.

Gönlüm arzu ederdi ki, bugün yapmakta olduğumuz şu toplantı, birinci değil de, onuncu toplantı olsun, şu toplantıya kadar dokuz on defa bu toplantı yapılsaydı da, bir-birimizle dertleşerek dertlerimize çözüm yolları bulsaydık. Temenni ediyorum, bundan sonra sık sık yapılsın ve dertleşerek konuşalım.

Kıymetli arkadaşlar, uzun yıllardan beri orman kadastro çalışmalarının tekniğine uydurulması için bir hayli enerji sarf etmiş bir arkadaşınızım. Orman Genel Müdürlüğü üzerinde etkili olarak yapılan işlerin zamanın icaplarına uydurulması ve tekniğin geliştirilmesi için uzun zamanlar mücadele verdik. Bugün bir mutlu insan olarak bu konuda karşınızda bulunuyorum. Çünkü, artık orman sınırlarımız nirengilerine bağlı poligonlar şeklinde ölçülüyor ve bütün sınır noktalarının koordinatları hesaplanıyor. Şevket Arısoy arkadaşımız aramızda bulunuyor ve hatırlayacaklardır, bir mücadelemiz olmuştu bir toplantıda. Hava fotoğraflarını arkadaşlarımız elle noktâ koyarak kadastro yapıyorlardı, bu kadar saçma şey olmaz, bunun acele değiştirilmesi gerekir diyerekten her ikimiz ve daha birkaç haritacı arkadaşla birlikte uzun uzun bağırıştık ve çok şükür değiştirdik, bugünkü tam tekniğine uygun hale getirdik.

Kıymetli arkadaşlar, bugün orman kadastro çalışmaları aksatan iki tane önemli nokta üzerinde durmak istiyorum. Öyle zannediyorum ki bunlar sadece orman kadastro-sunu değil, Tapu Kadastro Genel Müdürlüğümüzün yapmakta olduğu tapulama çalışmalarını da aksatmaktadır. Bu noktalardan birincisi şudur:

Belki birçoğunuz duymamışsınızdır, orman bütünlüğü konusu. Orman yasaları diyor ki, "Orman bütünlüğü sağlanacak ve korunacak". Nedir orman bütünlüğü: Kısa bir deyimle orman bütünlüğü, ormanın büyük bir blok haline getirilmesidir. Blok haline getirilecek, içerisinde tarım arazisi, mera, şu bu filan gibi şeyler bulunmayacak ve sınırları da o vakit küçülecek ve araziye de hakim olunacak.

Elimde bir tane Avusturya'ya ait bir orman kadastro haritası var. Bu haritayı biraz sonra duvara asalım ve hepimiz daha yakından görelim. 10 bin ölçekli olan bu haritada yeşillerle taranmış olan çevre ormanı gösteriyor ve ormanın içerisinde hiçbir açıklık yok. Kendilerine "Bizde orman böyle değil, ormanın çevresinde çok sayıda açıklık var, bu açıklıklar başımıza dert oluyor, sizde niye yok bu açıklık, niye böyle?" dedim. "Belki 100-150 sene evvel bizde de bu açıklıklar vardı, hepsini kamulaştırdık, orman bütünlüğünü kurduk, ormanı blok haline getirdik ve şimdi içeriye gireni, çıkanı adamakıllı kontrol edebiliyoruz" dediler.

Yani ileri ölkelerdeki orman kadastro haritaları bu durumdadır ve orman bütünlüğü kurulmuştur ve bloklar haline getirilmiştir ormanlar, bu sebepten dolayı araziye hakim olunmaktadır.

Elimde ikinci bir harita bulunuyor bunu duvara asıyoruz. Bu harita da Muğla-Aydın çevresine ait bulunmaktadır ve ormanın ne kadar delik deşik olduğunu göstermektedir. Bunun bir parçasını burada arkadaşımız slayta aksettirecek, onu göreceğiz. Buradaki yeşil sahalar ormanı gösteriyor, diğer açıklıklar da, taranmamış olan sahalar da, orman içerisindeki açıklıkları, tarlaları gösteriyor. Bu tarla sahipleri, tarlalarına her istikametten gidip, gelmek ve tarlasını işlemek zorundadır.

Arazideki koşullar bu olunca, kadastryu, tapulamayı yapmaya olanak olmadığı gibi bu yöredeki insanları kalkındırmaya da olanak yoktur. Sağlık davasını nasıl çözümlerseniz, eğitim davasını nasıl çözümlersiniz ve buraya giden kadastrucu arkadaşlarımız, tapulamacı arkadaşlarımız ne kadar zamanda bu işin içerisinde çıkarlar.

Bundan sonra da devlet ormanı olan bu ormanın sınırlarına nasıl hakim olunabilir.

Arkadaşlar, bugün bu şekildeki orman arazilerimizde Türkiye'de, bölge şefine kadastronun bitirmişsek 4 bin tane nokta tespit ediyor, diyor ki, "Bu noktalardan herhangi biri yerinden oynadığı zaman bunu hemen yerine yerini dikeceksin." Aynı çalışma Avusturya'da yapılıyor, sordum kendilerine, "5 senede bir sınır noktalarının kontrolünü yapıyoruz" dediler ve "5 senede bir kontrol edilmeyen sınır noktası yok oluyor, bunu prensip kabul ettik" dediler. "Bu hale geldikten sonra içerisinde açıklık olmayan ormanda sınır noktasını 5 senede bir kontrol ediyoruz" dediler.

Avusturya ormanlarının yaklaşık yüzde 60'ı özel ormanlar ve özel ormanların sahipleri de aynı kontrolleri yapıyorlar, onlar da ormanlarına birbirlerini gören sınır taşları koyuyorlar, açılar, mesafeler tespit edilmiş ve onlar da serbest harita mühendisine veya yetkili başka bir kimseye sınır noktalarını kontrol ettiriyorlar, üzerine çalılar örtmüşse yapıyorlar, "Bizim sınırımız buradadır" diyorlar. Herhangi bir ağaç kesiminde ve yol yapımı sırasında kimse kimsenin arazisine sataşmamış oluyor.

Arkadaşlar, şimdi bizdeki durumu görüyorsunuz, bu orman bütünlüğü başımızın derdidir, bunun kurulması lazımdır, kurulmadığı sürece de bu yerlerde ne ormancılık olacaktır, ne de tapulama davası son bulacaktır. Benim görüşüm bu, inşallah yanlış düşünmüyorum.

Bizim Orman Kanunları diyor ki, "Şu özellikleri olan yerleri orman sayacaksınız, orman sınırları içerisinde alacaksınız, o özellikte olmayan yerleri de orman saymayacaksınız". Orman içerisindeki şu açıklıklar o özellikte değil. O özellikte olmadığı için o yerde çalışan arkadaşımız aylarca çalışmakta ve o sınırları ölçmektedir. Şimdi bu şekilde ölçülen sınıra nasıl hakim olunacaktır?

Şimdi burada önemli bir prensip hatamız var, bizim yasalarımız diyor ki -tekrar

ediyorum- "Neresi ormansa orayı, ölçün, tapuya kaydedin" diyor.

Avrupa'da ise bu iş şöyle yapılmış, ülke yararı bakımından neresi orman olması gerekir, bunu tespit etmişler, bunun içerisindeki özel arazileri kamulaştırmışlar ve orayı blok halinde orman yapmışlar.

Öyleyse bizde de yapılması gereken iş, ülke yararı bakımından nerelerin orman olması gerektiğini saptayacağız, sınırlarını tespit edeceğiz, bloklar oluşturacağız, o zaman bu sahanın içerisinde ağaçlandırma yapabiliriz.

Arkadaşlar, şu karşınızdaki haritaya bakın bir defa, buradaki yeşillik sahanın çoğu çalıktır. Bu çalılığı ağaçlandırsak buna kim sahip olabilir, kim koruyabilir bunu. Köylünün keçisi, hayvanı her tarafından girip çıkmak ve tarlasına gitmek zorundadır.

Şöyle bir önerim var, Türkiye içerisinde kendi insanlarımıza pek güvenmiyoruz, onların yaptığı işleri de pek önemsemiyoruz. Onun için diyorum ki, -bunu Afrika ülkelerinden birçoğu yaptırıyor- Batı Avrupa ülkelerinden birkaç tane uzman getirtelim, üç tanesi yeter ve hava fotoğraflarından yararlanarak üç senede biter bu iş, bu ülkenin yararı bakımından nerenin orman olması gerektiğine, nerenin mera olması gerektiğine, nerenin tarım alanı olması gerektiğini makro plan düzeyinde onlara tespit ettirelim, o tespitler 25 binlik haritalara işlensin, ondan sonra arazi edilebildiği kadar aplike edilsin, ondan sonra da, biz, çalışacağımız orman sahasını bilelim ve bunun içerisinde çalışalım. Böyle birbirine girik araziler içinde bu işler olmuyor.

Arkadaşlar, Ocak ayının ortasında İstanbul'da bir toprak semineri yaptık, bu toprak seminerine bugün Türkiye'deki 13 ziraat fakültesinin hocalarından birçoğu geldi, bizler de katıldık. Türkiye'nin topraklarından yeterli şekilde yararlanılıyor mu, ne hatalar yapılıyor, bunlar enine boyuna tartışıldı ve en çok erozyon üzerinde duruldu. Erozyon memleketi mahvediyor, şu gördüğümüz araziler üzerindeki tarlaların hepsi eğimlidir, tarlalar kazıldıkça topraklar devamlı olarak aşağılara akmakta, denizlere gitmekte, hem sularımız berbat olmakta, hem de arazi mütemediyen fakirleşmektedir. Köylü de buna paralel olarak fakirleşmektedir.

İstanbul'daki Toprak Seminerinde ziraatçı hocalarımızın en çok söyledikleri rakam şu oldu, Türkiye'de tarıma elverişli arazi 17 milyon hektardır. Tarım yapılan arazi ise 27 milyon hektardır. İlmen tarım olmaması gereken 10 milyon hektar arazi traktörlerle sürülmüştür, sürülmektedir, bu ülkeye büyük çapta zarar vermektedir. Bu rakamları bilhassa bir yerlere not edip tekrar Türkiye'nin bütün aydınlarına duyurmanızı istiyorum. Tarım arazisi 27 milyon hektar, ilmen tarım yapılabilecek arazi ise 17 milyon hektardır. 10 milyon hektar araziye ilmen tarım yapılmaması gerektiği halde zorla sürüyoruz ve memlekete, ülkeye büyük çapta zarar veriyoruz.

Arkadaşlar, demek ki, bütün kadastro çalışmalarımızı ve tapulamacı arkadaşlarımızın çalışmalarını aksatan önemli etken orman bütünlüğünün kurulmamış olmasıdır. Bu orman bütünlüğü kurulursa kadastro işlerinin yapılması da çok kolaylaşacaktır, kurulması da kolaylaşacaktır ve ormanın verimi de artacaktır.

Bugün Türkiye'de orman verimi nedir, bu konularla ilgili olarak sizin Kadaastro Dergisinde yazı yayınladım, okumanızı özellikle rica ediyorum, yazı yeni yayınlandı ve ayrıntılarına fazla girmek istemiyorum. Yalnız şu ikinci şeklin yukarı kısmında küçük bir çizelge görüyoruz. Bu çizelge, Türkiye'de orman verimleriyle yakın komşumuz olan Romanya'daki orman verimlerini gösteriyor.

Türkiye'de 20 milyon hektar orman var, yıllık verimimiz 8 milyon metreküp, 1 hek-

tarasabet eden miktar 0,4 metrektüptür, bu kadar verim alıyoruz 1 hektar ormandan. Romanya'nın ise 5 milyon hektar ormanı var, yıllık 20 milyon metrektüp verim sağlıyor, çünkü orman bloklarını kurmuş, orman verimini artıracak tekniğı uyguluyor ve 1 hektara düşen yıllık verim 4 metrektüp, bizde 0,4 metrektüp. Romanya'daki verim bizim 10 katımız arkadaşlar. Almanya'da ve Avusturya'da bu rakam 15 katına çıkıyor, bizdekinin 15 katına çıkıyor.

İstanbul'da zaman zaman Romanya gemilerini görüyorum, kereste yüklü güneyimizdeki Arap ülkelerine götürüyorlar satmak için. Korkuyorum ki, biz de, yakında Romanya'dan kereste almak zorunda kalacağız, çünkü, ormanlarımız verimi devamlı olarak düşüyor ve bunun büyük sıkıntısını devamlı olarak görüyoruz ve görmekteyiz, kereste fiyatlarının ne olduğunu az çok ilişkisi olan arkadaşlarımız görüyorlar.

Ormandan bu kadar kıt verim alıyoruz. Bunu 10 misline çıkarsak, yani, Romanya'daki kadar bir teknik uygulayabilirsek 10 misline çıkacaktır. Kereste fabrikalarımız 10 katına çıkacaktır, bu ormanlarda çalışacak insanlarımıza iş bulunacaktır ve kağıt fabrikalarımız 10 katına çıkacaktır.

Arkadaşlar, hepinizin huzurunda açık açık şunu söyleyeyim, birkaç sene sonra Türkiye'de kağıt bulunmayacak, çünkü kağıt fabrikaları odun bulamaz hale geldiler, Türkiye'de kağıt bulunmayacak.

Avusturya'da gezdığımız şu ormanda Türk işçisi çalıştırıyorlardı, birçok Türk işçisi vardı ve Türkiye'de verebildiğimiz yevmiyenin 3-4 katını veriyorlardı, tekniğine uygun şekilde kullanıldığı takdirde, orman bütün bu masrafları karşılayabiliyor.

İkincisi, ormandan alınması gereken verimi bu kadar az alıyoruz. Aldığımız bu verimi nerede kullanıyoruz, bir de bunun üzerinde duralım :

Çizelgenin altındaki kısımda, Türkiye'de ürettiğimiz odunun yüzde 65'ini yakıtta kullanıyoruz, yüzde 35'ini sanayide kullanıyoruz. Almanya'da bu oran yüzde 95 sanayide kullanıyorlar, üretilen odunun yüzde 5'ini yakıtta kullanıyorlar. Japonya'da yüzde 99'unu sanayide kullanıyorlar, yüzde 1'ini yakıt olarak kullanıyorlar. Odun yakılmaması gereken bu kadar önemli bir maddedir. Odun yerine başka yakıt muhakkak surette bulunmalıyız ve Avrupa'daki bu orana muhakkak yaklaşmalıyız.

Arkadaşlar, demek ki, hem ormandan üretebileceğimiz kadar odun üretmiyoruz, çok az üretiyoruz, onda 1'i kadar üretiyoruz, hem de bunu sanayide kullanmıyoruz ve yakıtta kullanıyoruz. Almanlar derler ki, "Bu, memleket için bir faciadır, vatana ihanettir, odunu bu şekilde yakıtta kullanmak, bu kadar büyük oranda kullanmak."

Evet, arkadaşlar, birincisi demek ki orman bütünlüğüdür. Hem insanlarımız menenileşmesi, hem de kadaastro ve tapulama işlemlerimizin düzenlenmesi için orman bütünlüğünü kurmak zorundayız, nerelerin ülke yarar bakımından orman olması gerektiğini saptamayalım, zararı yok, Avrupa'dan getireceğimiz uzmanlar saptasın.

İkinci olarak üzerinde duracağım önemli bir konu da arkadaşlar -bilmiyorum duyduğunuz mu- birçok haritacı arkadaşımız bunu bilmiyor- 4785 sayılı bir Yasa var. Bu yasa, kadaastro ve tapulama çalışmalarımızı bir hayli aksatıyor, ama ben, yasanın aleyhinde değilim, üzerinde çok düşünülmesi lazımdır.

Yasa çok kısa olarak şöyledir: 1945 yılında çıkmıştır ve diyor ki, "Bu tarihte varolan bütün ormanlar otomatikman devlete geçmiştir, hiçbir bildirime gerek yoktur, talimatları 1 yıl içerisinde müracaat etsin ve parasını alsın, 1 yıl içerisinde almazsa parası da yatar" denilmektedir ve bu yasa halen yürürlüktedir, bugün yürürlüktedir.

Şimdi, şöyle olaylar var Türkiye'de, tapulamacı arkadaşlar gitmişler, bir yerin tapulamasını yapmışlar, mal sahiplerini tespit etmişler. Ondan sonra tapu dairesi satışlar yapmış, o ona satmış, o ona satmış, kadastro çaplı haritalar. Son olarak oraya orman kadastro komisyonu gidiyor, 4785 sayılı Yasayı uygulamak zorunda ve çekilmiş hava fotoğraflarını inceleyerek diyor ki, "Şu tarihlerde burası orman idi, binaenaleyh, ondan sonraki satışların hepsinin iptali gerekir ve arazi devletin malıdır."

Şimdi burada Orman Genel Müdürlüğüne ve Tapu Kadastro Genel Müdürlüğüne büyük bir görev düşüyor bana göre, bir an önce bu yasaya göre nereler devlete geçmişse bunların sınırları acele olarak ölçülsün, acele olarak tapu dairelerine bildirilsin, tapu dairesi de, bu sınırları içindeki bir yerin satışını yapmasın. Son olarak bu yer içerisinde parsel satın alan kişinin ne günahı vardır?

Tapu daireleri hazinenin kefaleti altındadır ve bu satışlardan bir vatandaş zarar görürse tapu dairesi ödeyecektir, oysa şimdiye kadar hiçbir zarar ödemiş değildir ve bizim çevremizde bize müracaat eden bir hayli vatandaş var bu şekilde, büyük çapta zarar görmüşler, biz de birlikte oturup ağlıyoruz, çözüm yolunu bulamıyoruz.

Yargıtay diyor ki, "4785 sayılı Yasa gereğince ölçülmesi gereken bir sınırın bugüne kadar ölçülmemiş olması, yasanın sonucunu ortadan kaldırmaz. O yasa, bugün için geçerlidir, ölçü bugün yapılıyorsa, o sınırların içerisi devlet malı olmuştur, kimsenin bir şey almaya hakkı yoktur" diyor.

Daha birçok konular üzerinde duralım, orman kadastrounun birçok problemi vardır, ben iki tanesinin üzerinde durdum. Bunlar işin tekniğinden ziyade pratikte karşılaştığımız dertlerimizdir, olaylarımızdır. İnşallah daha düzeltmeye çalışacağız.

Dediğim gibi, bir noktada mutluyum, yıllardır yaptığımız uğraşmanın sonucu olarak orman kadastrounun nirengi noktalarına bağlı poligonlar olması ve her poligonun koordinatının hesaplanmasını yerleştirdik Orman Genel Müdürlüğü'nde ve bugün bu işler böyle yapılıyor.

Çok teşekkür ederim efendim.

BAŞKAN- Sayın Prof. Dr. Tahsin Tokmanoğlu'na bu açıklamalarından dolayı ben de teşekkür ederim. Özellikle orman kültürümüzü artırıcı açıklamaları gerçekten çok ilgi çekici bir biçim aldı.

Şimdi ben, iki soru sormak istiyorum. Bunlardan birincisi şu:

Bir vatandaş olarak, herhangi bir taşınmazın sınırını bir taraftan kadastral biçimde kadastro ekiplerince tespit ediliyor. Diğer taraftan orman ekiplerince tespit ediliyor. Tespit edilen sınırlar ayrı ayrı oluyor. Bu durumda vatandaş ne yapsın?

Sayın Tokmanoğlu, orman bütünlüğünden bahsetti, acaba kadastro bütünlüğü konusundaki düşünceleri nedir onu öğrenmek istiyorum.

İkincisi, orman kadastro, başka bir kadastro imiş gibi öyle sanıyorum ki, sadece Türkiye'de uygulama alanı bulan bir kavram. Acaba dış ülkelerde de böyle orman kadastro diye özel bir kadastro tipi var mı? O husustaki görüşlerini de rica ediyorum.

Prof. Dr. Tahsin TOKMANOĞLU (İstanbul Üniversitesi)- Evet, söylemeye gerek yok ki, orman kadastro diyerekten ayrı bir kadastro yoktur, genel kadastro gayet tabii ki, bir parçasıdır ve devamlı olarak genel kadastro ile orman kadastrounun birlikte ve içiçe çalışması doğaldır. Başka ülkelerden Avusturya'daki orman kadastrounu ormancılar yapmıştır arkadaşlar. Bugün sınır kontrollerini de yine ormancılar yapıyorlar. Ormancıya bu işi yeteri kadar öğrettikten sonra yapılmaması için bir sebep yoktur.

Türkiye'de Orman Fakültesini kuran Avusturyalı ve Alman ormancılar da, Orman Fakültesine geniş çapta geodezi dersi koymuşlar. Demişler ki, "Orman arazileri ölçecek harita mühendisleriniz yok, ister istemez bunları sizler ölçeceksiniz" bu şekilde çalışmalara başlanmış. Bunu ne siz koydunuz, ne ben koydum, 1937 yılından evvel konulan yasalar bu şekildedir. 3116 sayılı Yasa böyle emretmiş ve bugüne kadar da devam etmiş gelmiştir. Avusturya'da da orman kadastrounu ormancılar yapmıştır. Gayet tabiidir ve gönlüm arzu ederdi ki, Türkiye'de mera kadastrou olsaydı ve meralarımız da ölçülmüş olsaydı iyi olurdu. Dün söylediğim sözü tekrar ediyorum, bir arkadaşımız, "Türkiye'de mera kadastrou yapılmadığı için Türkiye'de mera kalmadı artık, hepsi yağma edildi" diyor. Bu gayet acı bir şey. Keşke kusurlu olarak, hatalı olarak meraların da ölçüsü yapılsaydı ve meralarımız kurtulsaydı.

Dün söylediğimi bugün bir daha tekrar edeyim, et fiyatlarının anormal şekilde yükselmesinin en önemli sebebi, meralara hakim olmayışımız, meralarımızı da ormanlar gibi tam ve verimli bir şekilde çalıştıramayışımızdır. Keşke meralarımız için de bir kadastro kurulsaydı, zararı yok o da bir çıkıntı gibi gözükecekti, ama varsın gözükseydi.

BAŞKAN- Sorunumuz burada, kadastrounun ormancılar ya da başka ekiplerce yapılması meselesi değildir. Avusturya'da orman kadastrou adı altında ormancılar tarafından yapılan sınır tesbiti, ayrıca bir ekip tarafından gidilip yapılıyor mu ve çelişkiler doğuyor mu?

Prof. Dr. TAHSİN TOKMANOĞLU (İstanbul Üniversitesi)- Arkadaşlar, biz de çelişkinin doğması için 228 sayılı Tebliği yayınlandı, tapulamacı arkadaşlarımız bir yere gittiği zaman oradaki ormancı arkadaşlarımız sınırı gösterecek denildi, öyle bir çelişkinin doğmaması hepimizin gönlünün arzu ettiği bir şeydir ve doğmamalıdır, doğmaması için önlemler imak zorundayız.

Teşekkür ederim.

Efendim, bugün çalışmalarımızla Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü ile arazi kadastrounun, şehir kadastrounun yapılmasında bir problem yok, uygulayıcıların hatalarından kaynaklanan aksaklıklar söz konusudur. 1969 yılında Orman Genel Müdürlüğü ile Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü bir protokol yapmışlar, bugün tapulamanın gitmediği yerler yüzde 50 duruyor, orman kadastrounun da gitmediği yerler yüzde 50 duruyor ve bu durum Cumhuriyetten bu yana devam ediyor.

Orman kadastrou yapılmamış bir yere daha önce bir arazi kadastrou gidiyor ise, burada 1969 yılında işbirliği yapılmış, Orman Genel Müdürlüğü, teknik ve idari orman sınırlarını gösteriyor, arazi tapulamamız, bu sınırı esas alıp çalışma yapıyor. Aksaklık, arazi kadastrounun bu sınırı aşan kadastro çalışması yapmasıdır. Birinci aksaklık buradan doğuyor, riayetsizlikten doğuyor.

İkincisi, bizden doğuyor, tapulama yapıyor, bu teknik ve idari sınır, hukuki ve kanuni bir sınır olmadığı için daha sonra gelen orman kadastro komisyonları da, bu defa orman sınırını o teknik ve idari sınırın daha gerisinde gösteriyor. Aynen uysa ikisi birbirine yapışacak, fakat arada boşluk kaldığı için de tapulaması noksan yer kalıyor. Tapulama gitmeyince de bu şekilde aksaklıklar oluyor.

Doğru veya yanlış, tabii eleştirmek bize düşmüyor, ama kanunlarımıza uymak ve devletleşen ormanları artık tapulu mal gibi görmek mümkün olmamaktadır. Bir kanun esprisidir ve bugün de Anayasa, bu ormanları tescil ettiği için yeni bir değişikliğin şahsen bir değişiklik getireceğini sanmıyorum.

Teşekkür ederim efendim.

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

Daha başka sorular var, yazılı olarak tevcih edilmiş, ama usulümüzü değiştirmek istemiyoruz, öğleden sonraya bırakmayı öngörmüştük. Daha başka arkadaşların, daha başka arkadaşlara da soruları olacaktır, bunu öğleden sonra görelim.

Şimdi sayın Doçent Doktor Hayrettin Gürbüz arkadaşımız bize harita kadastro sektöründeki uygulamalarda teknik standartlar ve mevcut durum hakkında bilgi vereceklerdir.

Doç. Dr. HAYRETTİN GÜRBÜZ (Hacettepe Üniversitesi)- Muhterem hocalarım ve değerli meslektaşlarım, ben de ülkemizde harita yapımına ilişkin yürürlükteki teknik kurallar ve standartlar hakkında bilgi sunacağım.

1- YÜRÜRLÜKTEKİ KANUN VE YÖNETMELİKLER

Ülkemizde harita yapımına ilişkin kurallar ve teknik standartlar içeren bir çok kanun ve yönetmelikler bulunmaktadır. Bunların bir kısmı dar kapsamlı ve özel amaçlı haritaların yapımına ilişkin olup (jeoloji haritaları için teknik standartlar... gibi) bu incelemenin dışında tutulmuştur. Bir kısmı ise, imar planı yapımı ve uygulaması, kadastro, vb. gibi geniş kapsamlı uygulamalara altlık oluşturan haritaların yapımına aittir. Bunlardan önemlileri şunlardır:

1.1- Kanunlar

- 22 Nisan 1985 tarih ve 657 sayılı Harita Genel Müdürlüğü kanunu ve bunu değiştiren 2 Ocak 1961 tarih ve 203 sayılı kanun,
- 28 Haziran 1966 tarih ve 766 sayılı Tapulama Kanunu,
- 15 Aralık 1934 tarih ve 2613 sayılı Kadastro ve Tapu Tahriri Kanunu
- 31 Ağustos 1956 gün ve 6831 sayılı Orman Kanunu ve bunu değiştiren 23.9. 983 gün ve 2896 sayılı kanun (7. Maddesi)
- 23.6.983 gün ve 2859 sayılı Yenileme Kanunu,
- 4 Kasım 983 gün ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu (7. maddesi)
- 3.5.985 gün ve 3194 sayılı İmar Kanunu (7. maddesi)
- 12.12.960 tarih ve 155 sayılı Harita ve Planlara ait İşaretlerin Korunması Hakkında Kanun.
- 27.11.1984 tarih ve 3086 sayılı Kıyı Kanunu (11. md)
- 26.9.984 gün ve 3045 sayılı Tapu ve Kadastro Gn. Md.lüğü Kuruluşu ve Görevleri hakkında kanun.

1.2- Yönetmelikler

- 1984 tarihli Kadastro Fen İşleri İzahnamesi
- 1969 tarihli Tapulama Fen İşleri İzahnamesi
- 1973 tarihli Harita ve Harita bilgilerini Temin ve Kullanma Yönetmeliği,
- 1973 tarihli Tescile Konu olan Harita ve Planlar Yönetmeliği (TEKO) (6.8.973 gün ve 14617 sayılı resmi gazetede yayımlanmıştır.)

- 1974 tarihli 1/2500 ve Daha Büyük Ölçekli Harita ve Planların Yapımına Ait Teknik Yönetmelik (TY)
- 1976 tarihli 1/5000 Ölçekli Standart, Topografik, Fotogrametrik Harita Yapımına Ait Teknik Yönetmelik (ST)
- 1981 tarihli Bakanlıklararası Harita İşlerini Planlama ve Koordinasyon Kurulu Yönetmeliği,
- 1983 tarihli Gizlilik Yönetmeliği
- 1983 tarihli Yenileme Yönetmeliği
- 1971 tarihli Harita ve Planlara ait İşaretlerin Korunması Hakkında Yönetmelik
- 1984 tarihli Yeminli Özel Teknik Bürolar Yönetmeliği,
- 1984 tarihli 2981 Sayılı Kanunun Uygulamasına Dair Yönetmelik
- 1984 tarihli Orman Kadastro Teknik İzahnamesi
- 1985 tarihli Kıyı Kanunu Uygulamasına Dair Yönetmelik

2- MEVCUT TEKNİK KURALLARIN İNCELENMESİ

Bu Kanunun ve Yönetmeliklerdeki hükümler çerçevesinde;

- Harita yapma yetkisi
- Yapım Yöntemleri
- Yapım Standartları,
- Kontrol ve Onay ile,
- Arşivleme

konuları ayrı ayrı ele alınıp incelenmiştir.

2.1- Harita Yapma Yetkisi

Harita yapma yetkisini

- a- Kanunlar bakımından
- b- Meslekler bakımından

olmak üzere iki yönü ile ele almak gerekir. Mevcut kuralların ışığı altında bu iki husus ayrı ayrı ele alınmıştır.

- a- Kanunlar Bakımından Harita Yapma Yetkisi

Harita Yapma yetkisi değişik Kanunlarla değişik kurumlara verilmiştir. Bunlar özet olarak aşağıda sıralanmıştır;

- 1- 657 sayılı Harita Gn. Md. Kanununun 4. maddesinde Harita Genel Komutanlığı,
- Savunmaya ilişkin tüm haritaları,
- Tapu ve Kadastro Gn. Md.lüğü ile işbirliği yaparak bu Gn. Md.lük için lüzumlu

haritaları,

— Bütün Bakanlıkların ve Resmi Dairelerin lüzum göstereceği haritaları, 6. maddede gösterilen kurulca tespit edilen evsaf, zaman ve miktarda alım ve basımı ile mükelleftir.

Ancak bir Bakanlık ve Daire Klasik Metotla yarden yapılması uygun olup mesleki ve teknik ihtiyacının gerektirdiği 1/2000 ve daha büyük ölçekli haritalar yapılabilir." denilerek 1/2000 ölçeğinden daha küçük tüm haritaların yapımında Harita Genel Komutanlığını yetkili ve sorumlu kılmıştır. Diğer kurumlara, 1/2000'den daha büyük ölçekli haritaların, ancak yersel yöntemlerle yapımı yetkisi verilmiştir.

2- 3194 Sayılı İmar Kanununun 7/a maddesinde, "Halihazır haritaları bulunmayan yerleşim yerlerinin halihazır haritaları Belediyeler veya Valiliklerce yapılır veya yaptırılır" denilerek tüm Valiliklere ve Belediyelere, halihazır harita yapma veya yaptırma yetkisi verilmiştir.

3- 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 7. maddesinde "Kamulaştırma Kanununun 7. maddesinde "Kamulaştırmayı yapacak idare, kamulaştırma veya kamulaştırma yoluyla üzerinde irtifak hakkı kurulacak taşınmaz malların veya kaynakların sınırlarını, yüzölçümünü ve cinsini gösterir ölçekli planını yapar ve yaptırır" denilerek, kamulaştırma yapabilen tüm kurumlara harita yapma yetkisi vermiştir.

4- 2613 sayılı Kadastro ve Tapu Tahriri Kanununun 3. maddesinde "Kadastör yapılacak mıntıkılarda Harita Umum Müdürlüğünce kadastro nirengi ve poligonu yapılmış ise bu tesisat Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğü tarafından yapılır" denilerek bu Genel Müdürlüğün nirengi ve poligon yapma yetkisi belli şarta bağlanmıştır.

Aynı Kanunun 1. ve 4. maddesi birarada düşünülerek, taşınmaz malların geometrik durumlarının belirlenmesi (haritaya bağlanması) yetkisi de bu Genel Müdürlüğe verilmiştir.

5- 766 sayılı Tapulama Kanununun 1. maddesi ile Belediye Sınırı dışındaki taşınmaz malların Kadastro Planlarının hazırlanması yetkisi Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'ne verilmiştir.

6- 3045 sayılı Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Teşkilatı Hk. Kanunun 1. maddesi, "kadastral ve topoğrafik haritaları düzenlemek, uygulamak ve yenilemek" görev ve yetkisini Tapu ve Kadastro Gn. Md.ne vermiştir.

Aynı Kanunun 2/c maddesi ile "Kadastral ve topoğrafik haritaların düzenlenmesi için, nirengi, havadan fotoğraf alımı, havai nirengi, değerlendirme, kartoğrafya hizmetlerinin yürütülmesinde temel prensipleri tespit etmek, uygulamasını takip etmek ve denetlemek" yetkisi, açık bir şekilde Tapu ve Kadastro Gn. Md.ne verilmiştir.

7- Orman Kanununun 7. maddesi, her türlü ormanların vebunların içinde ve bitişiğinde kalan taşınmaz malların ormanlarla müşterek sınırlarının tayin ve tesbiti yetkisini orman kadastro komisyonlarına vermiştir.

b- Meslekler Bakımından Harita Yapma Yetkisi

— Tescile konu olan Harita ve Planlar Yönetmeliği (TEKO)'nin 2. maddesi, tescile konu olan her türlü harita ve planların, bir harita ve kadastro mühendisi sorumluluğunda yapılmasını öngörmektedir.

Harita yapımının yalnız harita mühendisi tarafından veya onun sorumluluğunda yapılması gerektiğini öngören benim belirleyebildiğim tek yazılı kural bu yönetmeliğin ikinci maddesidir.

Bu yönetmeliğin aynı madde 2. fıkrasında, "5519, 5520 sayılı kanunlarla 2644 sayılı kanunun 32. maddesine göre yapılacak haritaların, harita kadastro y. müh. ve müh. leri yanında Tapu Fen Amirleri, Tapu Fen Memurları, bunlar yoksa Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nce yetkilendirilecek aynı nitelikteki elemanlar tarafından yapılmış olmalıdır." denilerek yetki gene dağıtılmıştır.

— Orman Kadastro yapımı için, 6831 sayılı Orman Kanununun 2896 sayılı ka-

nunla değişik 7. maddesine göre oluşturulan "Orman Kadastro Komisyonlarında" orman mühendisi ve ziraat mühendisi veya bunların teknikleri ile iki bilirkişibulunmaktadır. Orman sınırlarını ölçüp tescile konu olan orman kadastro haritalarını yapma yetkisi, söz konusu madde ile bu komisyona verilmiştir. Bu madde, harita yapma yetkisinde, hem kurum hem de meslek (profession) belirlenmesi bakımından dikkate değer bir maddedir.

— 3086 sayılı Kıyı Kanununun 8. maddesi ve buna ilişkin yönetmeliğin 10. maddesine göre kıyı kenar çizgisini arazide belirleme ve bunun haritalanması görev ve yetkisi, Valiliklerce oluşturulan beş kişilik bir komisyona verilmiştir. Bu komisyon üyelerinin en az ikisi kamu görevlisi, biri mimar veya inşaat mühendisi; biri jeolog veya harita mühendisi olması şarttır denilmiştir. Yani 3086 sayılı kanun, kıyı kenar çizgisini belirleyip bunun, 2500 ve daha büyük ölçekli harita ve planların yapımına ait Teknik Yönetmelik (TY) hükümlerine göre ölçülüp plana geçirilmesinde, jeolog ile harita mühendisini aynı etkinlikte ve yetkide görmüştür.

2.2- Yapım Yöntemi

Harita yapım tekniği ve aletlerindeki gelişmeler, harita yapımının bilgi toplama, işleme ve depolama yöntemlerinde önemli değişiklikler yaratmıştır. Bu cümleden olarak klasik (yersel) yöntemle harita yapımında

— Nirengi şebekelerinde kenarlarda kolayca ölçülebilmektedir. Dolayısıyla eski baz ölçü yönteminin uygulanmasına, baz büyütme şebekesi kullanılmasına gerek kalmamıştır,

— Dizi nirengi yöntemi kolay uygulanabilen ve hassas sonuç veren yöntem olmuştur. Uygun kural düzenlemesi ile nirengi sıklaştırmasında rahatça kullanılabilir.

— Açılarla beraber tüm nirengi kenarları da ölçülüp dengelemeye dahil edilerek daha hassas sonuçlar elde edilebilmektedir,

— Tüm detay noktalarının koordinatları ve bunlardan parsellerin alanları kolayca hesaplanabilmektedir,

— Detay ölçüsünde ortogonal alım yerine EUÖ ile kutupsal alım kullanılabilir.

— Analitik değerlendirme aletleri ve geliştirilen dengeleme yöntemleri ile nirengi sıklaştırması, büyük ölçekli uygulamalar için dahi, fotogrametrik yöntemle yapılabilir duruma gelmiştir,

— Nokta koordinatları ve arazi topoğrafyasına ait bilgiler, defter ve çizelgeler yerine elektronik kayıt ortamında depolanabilmekte ve istenildiğinde istenilen ölçekte temsil edilebilmektedir.

— Hesap yöntemlerinin bir çoğu için mevcut alet olanaklarına göre yeniden düzenleme gereği doğmuştur. (TY Md. 101'de kenar hesaplarının 5 km.ye kadar 6 ondalıklı daha uzun kenarların 7;8 ondalıklı logaritma ile yapılması öngörülmektedir.)

Bunlardan bir kısmına mevcut yönetmeliklerde engel bir durum bulunmamaktadır. Ancak Yönetmelikler, daha hassas sonuç veren alet ve yöntemlerin kullanılmasını zorunlu kılacak şekilde düzenlenmesi zorunluluğu doğmuştur.

2.3- Yapım Standartları

Mevcut yönetmelikler incelendiğinde

- 1- Bazı konularda hiç standart bulunmadığı,
- 2- Bazı konulardaki standartların yetersiz olduğu,
- 3- Bazı standartların yönetmeliklerde birbirinden farklı olduğu,
- 4- Bazılarının da aynı yönetmelikte birbirini kontrol eder nitelikte olmadığı görülür. Bunların her biri için aşağıda birkaç örnek verilmiştir.

1- Herhangibir Standart Bulunmayan Konular

— Hangi ölçekli haritada kaç metre aralıklarla tesviye eğrisi çizilmesi gerektiği sadece belirtilmemiştir. (ST yönetmeliğinde tesviye eğrilerinin 5 m aralıkla çizilmesi ve gerekli görülen yerlerde 2,5 m.lik eğrilerin çizileceği eklenmiş, ancak bunların ne zaman çizileceği belirtilmemiştir. Md. 178)

— Çeşitli ölçeklerin hangi şartlarda kullanılacağı hakkında bir kural bulunmamaktadır.

— Her ölçekteki standart haritalarda bulunması gerekli asgari detaylar belirtilmemiştir.

— Halihazır haritaların kontrolunda

o Detay noktalarının

* Eksizliği ve

* Konum hassasiyeti

o Tesviye eğrilerinin

* Konum ve

* Yükseklik hassasiyeti

için kontrol kriterleri bulunmamaktadır. (İller Bankası, Gn. Md.lüğü Harita Dairesi bu konuda bazı kriterler uygulamaktadır).

2- Mevcut Standartların Yetersiz Olduğu Konular

— TY'de fotogrametrik harita yapımına ait standartlar,

— Dizi nirengi (eski adı hassas poligon) tesis ölçü ve hesap standartları (Açı kapanma hatası sınırı yok, kenar max uzunluğu kısa (300 m) ölçü standardı çok kaba 1 km de 19 cm TY. Md. 15, vb.)

3- Değişik Yönetmeliklerde Farklı Standart Bulunan Konular

— Nirengi yapımında,

o Nirengiler TY'de ana, ara ve yardımcı, ST'de I, II, III ve IV. derece şeklinde tanımlanmıştır.

o Silsile sayısı, üçgen kapanması, vb. standartlar konusunda TY ile ST arasında paralellik bulunmamaktadır.

o Standart konusunda farklı işlemler birim olarak alınmıştır (Örneğin TY'de üçgen kapanması esas alınırken, ST'de hem üçgen kapanması hem de aynı doğrultuya yapılan gözlemlerde silsileler arasındaki fark esas alınmıştır. Md. 60 ve 72).

— Fotogrametrik yöntemle harita yapma konusunda TY ile ST yönetmeliği arasında aşağıdaki gibi uyumsuzluklar bulunmaktadır:

o Kameraların kalibrasyonu (T.Y. Md. 315'de her sene uçuş mevsiminden önce, ST Md. 150'de üç senede bir yapılması öngörülmüş),

o Karşılıklı yöneltmeden sonra kalıntı paralaks sınırı (T.Y. Md: 332'de 1/4 ölçü markası, ST md: 169'da 1/3 ölçü markası boyutu olarak bildirilmiş)

o Kalıntı baz hatası (T.Y.Md 33'de 0,2 mm ST.Md. 173'de 0,3 mm sınırı verilmiştir)

o Kalıntı yükseklik hatası sınırı (T.Y. md: 33'de, tesviye eğrisi aralığının 1/4'ü, ST.Md: 171'de 60 cm öngörülmüştür),

o Resim ölçeği (T.Y. Md. 316'da $m_r = 150 \sqrt{m_k}$ verilirken, ST Md. 142'de kamera ve uçuş yönüne göre değişen ölçekler belirtilmiştir, TY'deki formülle bulunan değerler ile ST de öngörülen resim ölçekleri elde edilememektedir),

— Poligon konusunda Orman Kadastro Teknik İzahnamesi çok farklı hükümler getirmiştir. Bunlardan bazıları şunlardır:

o Kısa mesafeli sınır değişikliklerinde poligon güzergahı, parsel köşesi, köprü ayağı, vb. noktalardan başlayıp aynı nitelikli noktalara bağlanabilmektedir (md: 33),

o Poligon kenarları 500 m-1500 m olabilmektedir (Md. 34),

o Poligon açıları için bir yarım silsile yeterli görülmüştür (Md. 37),

o Ara ve yardımcı poligon kenarlarının mira ile ölçülmesine izin verilmektedir (Md. 36),

— 2981 sayılı kanunun uygulanmasına dair yönetmelik Md/31'de, arsa veya yapıların, yakın çevresindeki cami, okul, vb. gibi sabit röper noktalarına bağlanması yeterli görülmüştür,

4- Aynı Yönetmelikte Birbirini Kontrol Etmeyen Standartlar

— TV'de fotogrametrik harita yapımında yükseklik hata sınırı olarak $m_h = 0,002h$ öngörülürken, mutlak yöneltmeden sonraki hata sınır olarak 1/4 düzeç eğrisi aralığı verilmiştir.

— Nirengi açı rasatlarında TY'de öngörülen silsile sayıları ile öngörülen üçgen kapama ve koordinat farkı sınırları

2.4- Kontrol ve Onay

Kontrol ve onay konusunda mevcut kurallarda aşağıdaki hususlar tespit edilmiştir:

— 3194 sayılı İmar Kanununun 7/a maddesine göre halihazır haritaların kontrol ve onayı belediyelere ve valiliklere verilmiştir. İdari makamlar tarafından "doğrudur" diye onaylanan yegane teknik ürün haritadır.

— Orman kadastro teknik izahnamesinin 63. maddesine göre, orman kadastro haritaları, merkezde kadastro koordinatörleri ve ilgili Fen Heyeti Müdürlüğünce kontrol ve tasdik edilmektedir.

Yapılan ve yenilenen

— Kadastral ve topoğrafik kadastral haritalar, 3045 sayılı kanunun 2/c maddesine ve tapulama Fen İşleri Yönetmeliğinin 329-363 maddeleri gereğince Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü elemanları tarafından kontrol ve tasdik edilir,

— TEKO yönetmeliğinin 4. maddesine, "tescile konu olan plan ve belgelerin arazi ve büro kontrolleri mahalli tapu fen kuruluşu veya Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün yetkili kıldığı kimseler tarafından yapılır" denilmektedir.

2.5- Arşiv

Harita ve harita bilgilerinin arşivi konusunda mevcut kanun ve yönetmeliklerde aşağıdaki hükümler bulunmaktadır:

— 657 sayılı Harita Gn. Md.lüğü kanununun 5. maddesinde "Belediyeler, özel idareler ve tüm kurumlar ve kişiler tarafından özel vesaitle yaptırılacak her türlü plan ve

haritaların bir nüshası, gerekli belgeleri ile Harita Gn. Md.lüğüne verilir denilmektedir.

— TY Md. 400'de "Bu yönetmelik kapsamına giren harita ve planlar için Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünde bir bilgi arşivi kurulur" denilmiş, Md. 401'de de bu arşivde bulunacak bilgi ve belgeler sıralanmıştır:

— TY Md. 405'te "Harita yapan ve yaptıran kuruluşlar, haritanın yapımında kullanılan bilgi ve belgeleri bir düzen içinde arşivlemekle yükümlüdürler" hükmü getirilmiştir.

— Orman Kadastro Teknik İzahnamesinin 63. maddesine göre ve tetkik ve tasdik edilen haritalar ve suretlerini içeren dosyalardan:

- o Bir suret Baş Müdürlüğüne
- o Bir suret İşletme Müdürlüğüne
- o Bir suret İlgili Orman Bölge Şefliğine

gönderilir. Rasat karnesi aslı, orijinal evrak olarak komisyonda saklanır" denilmektedir.

3- MEVCUT KURALLARIN İRDELENMESİ

Yukardaki incelemelerden şu sonuçlar çıkarılabilir.

— Harita yapma yetkisi pek çok kurum ve kuruluşa verilmiştir. Ancak yetki ve görev veren kanunlar arasında bazı çelişkiler bulunmaktadır (657 sayılı kanun 4. maddesi ile 3045 sayılı kanunun 2/c maddesi),

— Yönetmeliklerde öngörülen bazı yöntemler mevcut teknoloji olanakları karşısında çağın gerisinde kalmıştır.

— Aynı yönetmelikteki veya farklı yönetmeliklerdeki yapım standartlarında boşluklar, yetersizlikler ve tutarsızlıklar bulunmaktadır.

— Arşivleme konusunda çelişkili hükümler bulunmaktadır (657) sayılı kanun Md. 5; TY Md. 400 ve 405)

4- ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Mevcut kurallardaki boşlukların, uyumsuzlukların ve tutarsızlıkların giderilmesi için yapılacak işlemleri aşağıda belirtilen üç başlık altında toplamak mümkündür.

- 1- Yapılacak haritanın belirlenmesi
- 2- Harita yapma yetkisi
- 3- Yeni yönetmelik hazırlanması.

4.1- Yapılacak Baz Haritanın Belirlenmesi

a) Ülkemiz şartlarında çok yönlü kullanılabilecek bir baz harita belirlenmelidir. Bu harita;

- Ölçeği,
- Pafta bölümü,
- Koordinat sistemi,
- İhtiva edeceği asgari planimetri ve yükseklik bilgileri,
- vb...

özellikleri ile tanımlanmalıdır.

b) Bu haritanın yapılması için, bilgi toplama, işleme ve depolayıp hizmete sunma adımlarında

- Uygulanacak yöntemler,
- Kullanılması gerekli araç-gereçlerin vazgeçilmez özellikleri ve
- Her işlemdeki standartlar

belirlenmelidir.

- c) Standartlar belirlenirken,
- Boş bir konu bırakılmamasına,
- Gereği kadar doğruluğun sağlanmasına,
- Birbiri ile tutarlı bağlantı içinde olmalarına dikkat edilmelidir.

4.2- Harita Yapma ve Yaptırma Konusunda Yetki Belirleme

4.2.1- Kurum Bakımından

Harita yapmak ve yaptırmak ve sonuçları arşivlemek yetki ve sorumluluğu bir tek kuruma verilmelidir. Türkiye Harita-Kadastro Bilgi Sistemi (HKBS) kuruluncaya kadar, bu yetkinin kısmen bazı kurumlara da geçici olarak tanınması tartışılabilir.

Harita ve Kadastro Bilgi Sistemini (HKBS) oluşturan ve bunun harita bileşenine ait bilgilerini güncel tutup istekleri karşılayan kurum HAKAR projesinde Harita Kadastro Genel Müdürlüğü olarak belirlenmiş ve organizasyonu tasarlanmıştır.

4.2.3- Meslek Bakımından

Harita yapma ve kontrol etme yetkisi kesin olarak harita mühendislerine ait olmalıdır. Harita mühendisinin imzası bulunmayan hiç bir harita kullanılmamalı ve tescile konu olmamalıdır.

Bazı sınırlı uygulamalar için, belli şartları taşıyan harita teknikerlerine yetki verilmesi tartışılabilir. Böyle bir yetki, mesleğimizde yoğun biçimde eksikliği duyulan, "uygulayıcı eleman" eksikliğini giderecek ve etkin kadroların oluşmasını sağlayacaktır.

4.3- Yeni Teknik Yönetmelik Hazırlanması

(4.1) ve (4.2)'deki hususları belirlemek üzere bir komisyon oluşturulmalıdır. Bu komisyonda üniversitelerden ve yapımçı kurumlardan yeteri kadar deneyimli temsilci bulunmalıdır. Belirlenen bu hususlar, harita kullanan kurum temsilcilerinin de katılacağı genişletilmiş bir kurulda tartışılmalıdır. Bu kurula bilgi ve deneyimi ile temayüz etmiş resmi kurum veya özel sektörde çalışan harita mühendisleri de davet edilmelidir.

Teşekkür ederim, saygılar sunarım.

BAŞKAN- Değerli arkadaşımız Sayın Hayrettin Gürbüz'ün HAKAR çalışmalarında anahatlarıyla tespit edilen fakat burada biraz daha ayrıntıya giren bu açıklamalardan dolayı teşekkür ediyorum.

Şimdi de sözü Harita Kadastro sektörü çalışmalarında ve sürekli bu çalışmaların içinde bulunan ve değerli katkıları da gözlenen arkadaşımız Haldun Özen'e bırakıyorum.

Kendisi bilimsel ve teknik konularda mevcut durum hakkında sizlere bilgi verecekler.

Dr. HALDUN ÖZEN- Teşekkür ederim Sayın Başkan, pek o kadar geniş bir çerçevede konuşmayacağım, çerçevemin genel adı bu olmakla birlikte, özellikle daraltarak ve bir iki noktayı vurgulamaya çalışarak konuşacağım.

Biraz geriye giderek belleğimizi tazeleyerek konuşmak istiyorum, genç arkadaşlarımızdan o günlerde tabii meslekte olmayanlar vardı, onlara da o günleri anımsatmış olacağım.

Cumhuriyet döneminin başında, buradaki bütün arkadaşlarımızın zaman zaman eleştirisi konusu yaptıkları sorunlar genel olarak, global olarak var, fakat sonra hizmetin yapıldığı dönemler içinde bizim ortaya çıkardığımız ve bugün de çözmeye çalıştığımız türden sorunlar pek yok.

Temelde iki ana kurum çalışmaya başlamış, aynı günlerdeki düzenlemelerle: Harita Genel Müdürlüğü ve Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü, sonra hizmet çeşitlenmeleri ve bunların bazı hizmetleri yeterince yapamaması, orman kadastro örgütünü doğurmuş, İmar İskan Bakanlığında Harita Dairesini doğurmuş, İller Bankasındaki demin Nazmi beyin anlattığı türden çalışmalara kaynaklık eden örgütleri doğurmuş; harita-kadastro mühendisi sayısı arttıkça ve bunlar diğer kuruluşlara girebildikçe, oralarda etkinlik gösterebildikçe hizmet oralarda da yaygınlaşmış.

Ama bir şey çok değişmemiş; askeri dönemler gelince 657 sayılı Harita Gn. Md. Yasasında düzenlemeler yapılmış, 1961'lerde ve daha sonra 1981'lerde. Zaman içinde diğer meslek hizmetlerinde böyle işin sahibi çıkmadığı için derli toplu düzenlemeler olmamış.

1961'de yapılan düzenleme ile fotogrametri yönteminin birinci sahibi Harita Genel Müdürlüğü, ikinci sahibi Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü olmuş, 1961'de Harita Mühendisleri Odasının yayımladığı Türkiye Kadastro Hakkında Raporda¹ sığağı sığağına durum değerlendirilmesi yapılmış; yıl 1987, burada önceki günlerde yapılan konuşmalarda da, fotogrametri yönteminin diğer kurumlar tarafından kullanılamamasının sakıncaları

(1) TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası: Türkiye Kadastro Hakkında Rapor, 1962, Ankara, s. 12-13.

veya özel sektörün bu alanda çalışmamasının sakıncaları az da olsa ortaya çıktı.

Bunları ortaya koymak istemiyorum, benim değinmek istediğim nokta başka:

1939'larda Harita Genel Müdürlüğü yersel fotogrametri uygulamalarını kısa bir süre yaptıktan sonra önemli bir atılıma geçiyor ve bugün bildiğiniz, hepimizin saygıyla andığımız çalışmalarını, 1/25000 ve diğer orta ölçekli haritalarda kullanılan temel yöntem tercihini gerçekleştiriyor.

1939'larda bu çalışmayı başlatan değerli meslektaşımız Ömer Kadri Koray'ı saygıyla anıyorum.

Bu konuda ikinci çağdaş atılım, bundan ancak 10 yıl sonra 1949'larda ortaya çıkıyor Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü bünyesinde. 1949'lar Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün ülke çapında bir programla kadastro hizmetlerini hızlandırması, kırsal alana yaygınlaştırılması ve bunun için o günkü çağdaş yöntemlere sahip olması, bu kadar da değil, bu işleri yapacak kişilerin, mühendislerin noksanlığını çok somut düzeyde saptayarak 1949'larda mesleğimizin temelini atan ilk eğitim kurumunun oluşmasına da katkıda bulunması döneminin başlangıcıdır.

Bu eğitim kurumu² kurulduğunda o günkü çağdaş fotogrametrik yöntemlere esas olan stereo-değerlendirme aletlerinden en az birkaç tanesi de, o kurumda kullanılabilir hale gelmiştir. Bugün yıl 1987; çağdaş teknolojik açıdan bir değerlendirme yapmıyorum, üniversitelerimiz bu işe nasıl yetişebiliyor, kim destekliyor, devlet ne kadar katkıda bulunuyor; onlara değinmiyorum.

1949'larda bu nasıl gerçekleşti? 1949'larda Mümtaz Tarhan diye bir Tapu Kadastro Genel Müdürü vardı. 1949'larda Mümtaz Tarhan'la işbirliği yapan ve ilk harita kadastro mühendisliği bölümünün başkanlığını üstlenen bir Ekrem Ulusoy vardı, onlarla beraber çalışan, bugün aramızda olmayan rahmetli olan bir Macit Erbudak vardı ve bugün bu toplantılarımızın onursal başkanlığını yürüten Sayın Profesör Burhan Tansuğ

(2) Yıldız Teknik Okulu Harita-Kadastro Şb. (Bugünkü adı; Yıldız Üniversitesi Jeodezi ve Fotogrametri Bölümü).

vardı; 5 kişilik bir ekip, beşincisi Dr. Brandenberger; bugün Kanada'da görev sürdürüyor. İstanbul'da eğitim başladığı zaman, o da, bu ekibin içinde yerini alan birisiydi.

Bütün bu kişileri saygıyla anıyorum. Meslek topluluğumuzun çok büyük bir kısmı onların yetiştirdiği birinci kuşak, bir kısmı birinci kuşağın katkısıyla yetişen ikinci kuşak; sanıyorum bugün bir de üçüncü kuşak var.

Halbuki 1950'lerde Mümtaz Tarhan'ın yazdığı ve "Batı Ülkeleriyle Karşılaştırmalı Türkiye Kadastro" adlı 1951 yılında yayınlanan ve bütün kadastro müdürlüklerine gönderilen bir kitapta belirtildiğine göre olanaklar çok sınırlı. Anımsayalım:

"Kadastro faaliyetini güçleştiren sebepler" diye anlatıyor eski Genel Müdür. "Canlı vasıtalar vardır ve 259 kişiden ibarettir genel müdürlüğümüzde teknik eleman" diyor. "Bundan başka kadrolarımız adet ve maaş itibarıyla emsaline nazaran çok düşüktür. Mühendis gibi kalifiye ve müteahhas elemanlardan mahrum olarak çalışmaktayız" diyor.

"Cansız vasıtalar: Kadastro ekiplerinin ekseriyetle şehirden veya bürolardan uzak iş sahalarına süratle gönderilmelerini temin edecek vasıtalarla teşkilatımız mahrumdur" diyor.

"Kadastro faaliyetinde çok kullanılan ve lüzumlu olan çelik şerit, prizma, takeometre ve benzeri ölçme ve çizim aletleri 20 yıldan beri esaslı olarak yenilenme olanağı bulamamıştır" diyor. "Artan ve genişleyen alanlara göre sayıları artırılmamıştır" diyor. Ayrıca, "İleri teknik sistemlere dayanarak çalışan ülkelerde kullanılan bugünkü gelişmiş araç gereçler de elimizde yoktur" diyor.

Bütçesine değiniyor, bu konuda sadece bir rakam vereyim, bütçesi 1925 yılında genel devlet bütçesinin binde 2.4'ü, 1950 yılında bu işlere girdiğinde binde 0.6'sı oranında. Özellikle kadastro işlerine ayrılan bütçeyi söylemiş, 1925'te 500 bin lira, 1950'de 1 milyon 298 bin lira.

Bir ekip, 4 tane teknik uzman, 1'i yabancı, 3'ü yerli ve bir hizmeti yüklenen Genel Müdür, 5 kişi; bu koşullarda yola çıkmışlar.

Bugün Harita ve Kadastro Mühendisleri Odasının üye toplamı 2500 kişi. Hizmetlerle ilgili olarak ayrıca bir şey söylemiyorum, arkadaşlarımız onlara değiniyorlar.

Sonra devam ediyor Mümtaz Tarhan, "Memleketimizde kadastro faaliyetini daha kısa bir zamanda bitirmek kabil midir?" diyor. Noksanlıkları, yetersizlikler, teknik açıdan olan aksaklıkları da özetliyor. Bütün bunlardan sonra, "İşte bütün bu amiller göz önünde bulundurularak teşkilat, personel, malzeme ve sair ihtiyaçlar temin olunarak, ve

ileri çalışma sistemleri uygulanarak -ki, bunların hepsini yapmak mümkündür- memleket ölçüsünde şehir kadastrounu da, arazi kadastrounu da 20 yıllık bir zaman içine sığdırmak kabul olabilir" diyor. Biz sığdıramamışız.

"Şu noktayı da işaret etmeden geçmeyeceğim, arazi planlarının tanziminde en ileri metot olarak dünyaca kabul edilen aerofotogrametri, yani havadan alınan resimlerden istifade edilerek harita tanzimi usulünün memleketimizde Tapulama Kanunuyla teşkil edilen kadrolarda ifadesini bulması ve bu kanunla arazi kadastro ve fotogrametri dairesi tesis edilmesi -örgütünü de unutmuyor, özel olarak örgütünü de oluşturuyor- kadastroda bir inkılap hamlesi olarak ehemmiyetle kaydedilmeye değer bir keyfiyettir" diyor, ne yaptığının da bilincinde.

Bu kadar da değil, karşılaştırmalar var: Klasik yöntemle fotogrametrik yöntem aynı bölgelerde uygulanırsa toplam ne kadar alan, ne kadarını ne yapmak lazım konusunda son sözü şu: "Bu karşılaştırmalarımızı muhtelif memleketlerde fotogrametri ile yapılmış çalışmalardan da istifade ederek daha kesin kanaatlara varabiliriz. Bu mukayeselere geçmeden önce beynelmül fotogrametri kongresi kararlarından mülhem olarak doktor Schwidofsky'nun "Son Senelerde Fotogrametride İlerlemeler" adlı eserinden aşağıdaki hülasalarını çıkararak okuyucu arkadaşlarımla istifadesine sunmayı faydalı buldum. Bu hülasaların son kısımları muhtelif memleketlerin tatbik ettiği fotogrametri metodu sayesinde temin eylediği fayda ve kazançları açıkça göstermekte ve memleketimiz için yaptığımız tahminleri teyit etmektedir" diyor. Mühendis değil, hukukçu, bizim Medeni Hukuk hocamızdı.

Şimdi, böyle bir eklele 1949'larda başlayabilen bir faaliyet, zaman zaman çeşitli aksaklıklara uğrayarak, bugüne gelmiş. Gene de sonuç çok ümit verici ve ilerisi için aydınlık yol göstericidir.

Burada özellikle bu sözleri söylerken bir noktayı vurgulamayı ve altını özellikle çizmeyi düşünüyorum. Vurgulanması gereken nokta da şudur: Bir meslek, harita ve kadastro mühendisliği mesleği 1950'li yıllarda uygulama kurumlarının etkin katılımı, yeni teknolojik olanakların seferber edilmesi ve bir avuç fedakar uzmanın katkısıyla gerçekleşebilmiştir. Bugün de bu tür atılımların gerçekleşmesi için en azından o günden daha fazla olanaklar var. Her şey bir tarafa, son yıllarda yapılan bazı çalışmalar var ve bu son yıllarda yapılan çalışmalardan sadece bir tanesinin adını anacağım, vakit olursa öğleden sonra bu konuda 5-10 dakika konuşmak istiyorum.

Bu yeni atılıma kaynaklık edebilecek çalışmanın adı da, burada zaman zaman değinilen HAKAR Projesi adlı projedir. İzin verirseniz Sayın Başkan, öğleden sonra 5-10 dakika da bu konuda konuşmak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN- Çok teşekkür ederim Sayın Haldun Özen.

Sanıyorum oturumumuzun öğleden evvelki kesimi burada tamamlanmış oluyor. Sabırla dinlediniz oturumumuzu, öğleden sonra katkılarınızı bekliyoruz.

Teşekkür ederim.

Kapanma Saati: 13.00

BAŞKAN- Değerli konuşmacı arkadaşlarımızın konu hakkında görüşlerine göre saptadıkları bazı aksaklık ve tutarsızlıkları dinledik.

Şimdi söz sizlerde. Bu hususta söz almak isteyen arkadaşları tespit edeceğiz. Buyurun Sayın Haldun Özen.

Dr. HALDUN ÖZEN- Ashında bu konudaki düşüncelerimi söylerken ben de galiba doğrudan olmasa bile dolaylı olarak ilgililere soru yöneltmiş olacağım. Çünkü, bu saatte değinmek istediğim konu HAKAR projesi kısa adı verilen çalışmayla ilgilidir.

Toplantının ilk günü Ana Muhalefet Partisi Genel Başkanı Erdal İnönü konuşurken, bu projeye değindiler, kısa konuşması içinde bu projeyi desteklediğini söylediler.

Son yıllarda Türkiye Büyük Millet Meclisinde bütçe görüşmeleri yapıldığı zaman, dinlediğim konuşmalardan anımsıyorum ki, muhalefet partileri genel olarak bu proje için olumlu şeyler söylediler; bu projenin hızlandırılması gerektiğini ve kendileri tarafından desteklendiğini, destekleneceğini söylediler.

Sanıyorum Türkiye'de bir proje kolayca bu avantaja sahip olamaz. Bu nedenle HAKAR Projesi çalışmasını başlatanları ve çalışmaya emeği geçenleri kutluyorum.

Sabahleyin 1950'lerde ortak tutumla gerçekleştirilen bir mesleki atılımdan söz etmiştim, Mümtaz Tarhan'ı da anımsatarak.

Acaba HAKAR Projesini vesile alarak günümüzde de, böyle bir atılımın ilk adımları atılamaz mı diye düşünüyorum.

Son yıllarda ülkemizdeki mesleki etkinliklere baktığımız zaman, görüyoruz ki, özellikle 1981-1984 döneminde üniversitelerimizde, Odamızın da katıldığı bazı toplantılarda çeşitli mesleki, bilimsel ve teknik konular görüşülmüş, yaklaşık 6 toplantı yapıldım, birkaç tane daha toplantı olabilir.

Bu toplantıların dışında -kimi Konya'da, kimi Ankara'da, kimi İstanbul'da, kimi Trabzon'da yapıldı- son zamanlarda Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü bir çağrı yapmış ve bir uzmanlar grubunu birkaç gün Genel Müdürlükte toplamıştı. Bu toplantının sonunda da bir rapor hazırlanıp sunulmuştu. Bu rapor, odamızın dergilerinin bir sayısında da yayımlandı.³ Sözkonusu rapor; bilgisayar destekli kadastro ve harita üretimine geçiş konusunda Sayın Profesör Aksoy'un başkanı olduğu bir komisyonun hazırladığı bir rapordur ve Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne sunulmuştur.

HAKAR Projesi bu çalışmalardan sonra başladı ve oldukça kısa sayılan bir dönemde anımsadığım kadarıyla birinci ve sonra da ikinci aşama raporları verildi. Tabii elimizde bu konuda yeterli bilgi yok. Çünkü tüm raporlar elimizde yok.

Kanada'da son yıllarda hazırlanan ve bilgisayar destekli otomasyonu kullanarak çok amaçlı kadastro ve sayısal kadastro doğrultusunda neler yapıldığını ve neler yapılabileceğini anlatan ortak araştırma raporlarını çok kolayca bulabiliyorum, hem de Türkiye'de. Bulamazsam yazıyorum, oradan gönderiyorlar, oysa HAKAR raporunu bulamıyorum; yani bunu çok somut bir gerçek olarak burada belirtmek istiyorum. Hizmete özel olabilir; ama benim bunu anlayamayacağımı kabul etmelisiniz. Teknik bir rapor, o konuda çalışan kimselere, hiç olmazsa belirli düzeyde, açılabilmelidir.

Bu anlamda ben, önümüzdeki dönemlerde bu raporun konunun uzmanlarına dar

kapsamlı da olsa, açılıp görüşülebilmesi, tartışılabilmesi yararlıdır diye düşünüyorum.

Gene de, HAKAR Projesi konusunda, sınırlı olarak edindiğim bilgilere dayanarak bir iki değerlendirmeyi burada söylemek istiyorum.

Proje, anlaşıldığı kadarıyla harita ve kadaströ faaliyetlerinde amacı, örgütlenmeyi ve hedefleri içeren, ayrıca teknolojik durumu, insangücü kaynaklarını da değerlendiren

(3) Bilgisayar Destekli Kadaströ ve Harita Üretimine Geçiş İçin Rapor: Harita ve Kadaströ Mühendisliği. Sayı: 54-55, Sonbahar-Kış 1986, s. 16-25.

ve ileriye dönük öneriler yapan bir proje. Ben, konunun ayrıntısı üzerinde durmak yerine bir iki önemli noktaya değinerek sözlerimi bitirmek istiyorum.

Bir defa projenin ön etüt raporunda yapılan çok önemli bir saptama var; bu da harita kadaströ bilgi sisteminin niteliğinin genel olarak ne olması gerektiği konusundaki saptama, özel olarak da, önümüzdeki yakın dönemde ne olması gerektiği konusundaki saptamadır.

Elimdeki noksan bilgilere göre özetlersem, harita kadaströ bilgi sisteminin içeriği yakın gelecekte şöyle tanımlanmış:

1- Yeryüzündeki doğal oluşumların ve yapay tesislerin yatay konumu; gayrimenkul mülkiyeti sınırları ve orman sınırları dahil.

Taşınmaz mülkiyeti dışındaki mülkiyetin gayri ayni haklar dediğimiz bilgiler. Yeryüzünün düşey konumu; yani yükseklik bilgileri.

2- İmar hareketlerine ilişkin bilgiler, yeraltındaki -daha çok kentsel alandaki tabii- yapay tesislerin yatay ve düşey konumunun belirlenmesi, taşınmaz fiyatları.

3- Kısaca arazi kullanma bilgileri olarak söylenmiş, toprak türü, tarımsal alandaki toprak fiyatları da bunun içinde kapsanmış. Yani bu tanım, bir anlamda bizim öteden beri sınır kadaströ dediğimiz konuyu da içeriyor, vergi kadaströ dediğimiz konuyu da içerdiği anlaşılıyor. Çok amaçlı kullanıma yönelik temel bir harita oluşturmayı; yani, standart, topoğrafik ve kadastral özellikleri olan bir harita oluşturmayı da kapsıyor.

Kapsanmayan bilgiler olarak da benim görebildiğim; Orman sınırlarının dışındaki ormana ilişkin bütün bilgiler, iç ve dış turizmi ilgilendiren bilgiler, mülki ve idari sınırlar konuları kapsanmamış, ilk anlamda kapsanmamış bilgiler olarak görülüyor.

Harita kadaströ faaliyetlerinin bu kapsam içinde ele alınmasının, bu bilgilerin toplanması, işlenmesi, sergilenmesi ve güncel tutulmasının projenin çalışma alanını oluşturduğu da belirtiliyor. Bu oldukça yeterli ve günümüz gereksinimleri açısından da anlamlı bir saptamadır; bunu belirtmek istiyorum. Fakat bazı noktalarda daha açıkça belirtmeye muhtaçtır.

Anlamlı olduğunu belirtmek istediğim ikinci bir nokta, çalışmanın ikinci aşama çerçeve raporundan aldığım bir bilgiye dayalıdır. Bu raporun son şeklini görmedim, oradaki tasarlardan herhangi biri hakkında edindiğim bilgilere göre söylüyorum:

Burada, seçilen bilgi sistemi bakımından, mevcut durumu değerlendirdiğimizde, iki sonuç çıkmış; bu sonuçlara katılıyorum. Bunlardan bir tanesi, genel olarak kırsal dediğimiz alanda pafta ölçekleri 1/5000, genel olarak kentsel dediğimiz alanda pafta ölçekleri 1/1000 görülüyor. Bu görüşler de benim bakış açımından anlamlı görülüyor.⁴

Tabii tekrar belirtmeye gerek yok ki, her iki tür harita da, standart nitelikte, kadastral nitelikte ve topoğrafik nitelikte olacak; öyle anlaşılıyor.

Benim üzerine soru işareti koyduğum bir nokta; önümüzdeki sekiz yıl içinde bu

projenin ilk uygulama döneminde yapılacak işlerle ve bunlara yaklaşımla ilgilidir. Projeye göre, ilk 8 yıl içinde, bizim kuruluş kadastrosu dediğimiz ve bugüne kadar bitirilmemiş olan işler bitirilebilecek. Yalnız, bunu yapabilmek için mevcut personel ve mevcut araç gereç olanaklarının iyi bir örgütlenme ve organizasyon içinde kullanılmasının yeterli olabileceği gibi bir saptama yapılmış; burada bir soru işareti var.

Projeyi ayrıntılı bilgileriyle görebilirse belki o zaman bu konuda söyleyeceklerimiz de değişebilirdi.

Dolayısıyla, projenin gerçekleşmesi aşamasında, genel olarak üretim araçlarında, özel olarak insan gücünde ve niteliklerinde bir değişim öngörülmüş olmaması, acaba bu konuda yeterli bir değerlendirme yapıldı mı, yoksa mevcut koşulların zorlaması dolayısıyla mı böyle bir tercih yapıldı sorusunu aklı getiriyor; cevabını ben de bilmiyorum.

Yalnız, projenin bir yerinde insangücü konusunda ayrıntılı bilgiler bulunmadığı, ileride o bilgiler bulununca bunun ayrıntılandırılabilceği ve genel olarak bir master plan

- (4) H. Özen: Türkiye Koşullarında Koordinat Kadastrosu. Karadeniz Teknik Üniversitesi Yayın No: 118, 1980, Trabzon.

yapıldığında bazı ayrıntıların ortaya çıkabileceği söyleniyor; ama ben, özellikle insangücü bakımından bu aşamada zeki yetersiz verilerle bile daha başka ek değerlendirmelerin yapılmasının anlamlı olabileceğini sanıyorum.

Değinmek istediğim bir ikinci nokta çok duyarlı bir noktadır, yanlış anlamaya açık bir noktadır. Bu da teknoloji konusudur.

Sabahki konuşmamdan sonra, bu konuyu bütün arkadaşlarımızın yanlış değerlendirmeyeceğini umarım, 1949'larda ve 1950'lerde Tapu Kadastro Genel Müdürlüğünde, 1939'larda Harita Genel Müdürlüğünde öne sürülen yaklaşımlar, o dönemler için tamamen çağdaş yaklaşımlardır; bunu anımsatmak istiyorum.

Dolayısıyla mevcut kaynaklardan; araç gereç kaynaklarından ve insangücü kaynaklarından olabildiği kadar en uygun düzeyde yararlanırken, çağdaş gelişmeleri ayrıntılı olarak değerlendirmek zorundayız. Arkadaşlarımızın bunu değerlendirdiğini kesinlikle düşünüyorum; ama benim elime geçen rapor bilgilerinde bunun yansımalarını yeterince görmediğimi de burada belirtmek istiyorum.

Yansımaları görmediğime ilişkin elimde bir tek delil var, o da şudur: Projeye ait araç gereç tanımlamaları yapılırken, mevcut araç gereçler ve ileride alınacaklar belirtilirken hangi ölçüt kullanılmış? Bir defa mevcut araç gereçlerden benim kadar yaşlı olanlar, normal olarak ömrünü doldurmuş olanlar, onlar hâlâ çalışabilir varsayılıyor gibi görünüyor; orada da, bir soru işareti var.

Yeni alınacak araç gereçler arasında belki alınmaması gerekenler, belki de yeterli bir çağdaş düzey oluşturmamış olanlar var diye bir soru da aklıma geliyor.

16 sayısallaştırıcı düşünülüyor, 12 çizici düşünülüyor, 13 bilgisayar -12 bölge müdürlüğü olduğu düşünülerek- ve 2 analitik değerlendirme aleti düşünülüyor.

Araç gereç kompozisyonuna baktığımız zaman, bugünkü çağdaş teknolojik düzey açısından kapsanması gerekip de kapsanmamış bazı şeyler olduğunu görüyoruz. Ne ifade eder? Bir bakıma fazla şey ifade etmez; çünkü, bu bir ikinci aşama rapordur, ayrıntılı bir mastır planda ve daha sonraki raporda bunlar gösterilebilir; ama ben, temeldeki bir noktaya değinmek istiyorum:

Önümüzdeki 8 yıl içinde veya ondan sonraki dönemde ülkemizde harita ve kadastro faaliyetlerinde bilgisayar destekli tam otomasyona geçecek miyiz, geçmeyecek miyiz? Fotogrametrik yöntemde de, yersel yöntemde de. Bu sorunun cevabını bildiğimiz zaman ayrıntıları konuşma, daha başka toplantılarda olanaklı olabilir.

Sonuç olarak şunu belirtmek istiyorum ki, ülkemizde harita ve kadastro hizmetlerinde yeni bir atılıma gereksinme vardır, bu atılımın da maddi temelleri mevcuttur. Teknik personel olarak, bugüne kadar gelişmiş deneyler olarak, hukuksal açıdan bugüne kadar geçirilmiş deneyler olarak, teknik açıdan geçirilmiş deneyler olarak hepsi mevcut, yalnız biz, burada bu atılıma nasıl katkı koyabiliriz diye düşünmek durumundayız. Üç gündür bunun huzursuzluğunu duyarak böyle bir soruyu sormakla katkı koymanın uygun olacağını düşündüm.

1950'lerde, 1940'larda bu yapılabilmiş. Bugün yapılmasını engelleyen ne var, neyiz noksan? Acaba bugün noksan olan ne? Onu belirlersek sorunu çözmeye yaklaşmış oluruz.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

Tabii şimdi HAKAR Projesine ilişkin sorular ortaya çıktı; bunlara cevap vermek hayli uzun zaman alabilir, bunu sona bırakmayı tercih ediyorum. Nitekim, burada değişik konuşmacı ya da söz alan arkadaşların tespit edeceği duruma göre, durum tesbitine göre, HAKAR'da öngörülen karşılığı nedir, onu da zaten dile getireceğiz; ancak, bir noktayı burada kısaca belirtmek istiyorum:

HAKAR Projesinin gizliliği diye bir şey yok olduğunu Sayın Çorbalı, çünkü konuşmasında yahut Pazartesi günü konuşmasında ifade etti; ancak, basılmamıştır belki, kamuya intikal etmemiştir. Bu hususta acaba bir istek oldu da, karşılanmadı mı; onu da bilemiyorum. Örneğin, oda kanalıyla belki HAKAR Projesi orijinal olarak istenebilir ve belki bir özeti veya tümü olanaklara göre basılıp tartışmaya açılabilir kanısındayım, ne dersiniz Sayın Çorbalı?

HALİM ÇORBALI (Tapu ve Kadastro Genel Müdürü)- Efendim, HAKAR projesinin meslektaşlara veya mesleğe kapanmış ve gizli bir tarafı yoktur.

Bu arada şöyle bir husus cereyan etti ve bazı kısıtlamalar geldi; onu burada açıklayayım: Aynı zamanda bir projenin ihalesi söz konusuydu. Bu ihale safhasında -oldukça yüksek bir meblağ yurt içi ve yurt dışı piyasaya açılacak bir konuydu- hazır bir projenin o anda açıklanması bu ihaleye etkisi olacaktı. Bu itibarla böyle bir duraksama söz konusu olmuştur efendim.

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

Şunu da ifade etmek istiyorum, aslında bu hususta bilgi kaynağımız ya da muhatapımız Sayın Çorbalı değil, kendisinden özür diliyorum, en yakın bilgiyi kendisinden edinebileceğimiz kanısıyla bu soruyu kendilerine yönelttim. HAKAR Projesi aslında TÜBİTAK'ın malıdır, TÜBİTAK'a intikal etmiştir. Belli bir zaman için hizmete özel kalması da Sayın Bakanın ve Sayın Çorbalı'nın sakıncalar nedeniyle koyduğu bir önlemdir. Yoksa meslektaşlara bilimsel yönden incelemek için, bilgi edinmek isteyen meslektaşlara karşı bir kapallılığı yoktur sanıyorum. İstenirse sanıyorum bu hususta görev odaya düşüyor, istenirse edinilir ve tartışmaya açılabilir.

Teşekkür ederim.

Tabii şimdi HAKAR Projesine ilişkin sorular ortaya çıktı; bunlara cevap vermek hayli uzun zaman alabilir, bunu sona bırakmayı tercih ediyorum. Nitekim, burada değişik konuşmacı ya da söz alan arkadaşların tespit edeceği duruma göre, durum tesbitine göre, HAKAR'da öngörülen karşılığı nedir, onu da zaten dile getireceğiz; ancak, bir noktayı burada kısaca belirtmek istiyorum:

HAKAR Projesinin gizliliği diye bir şey yok olduğunu Sayın Çorbalı, çünkü konuşmasında yahut Pazartesi günü konuşmasında ifade etti; ancak, basılmamıştır belki, kamuya intikal etmemiştir. Bu hususta acaba bir istek oldu da, karşılanmadı mı; onu da bilemiyorum. Örneğin, oda kanalıyla belki HAKAR Projesi orijinal olarak istenebilir ve belki bir özeti veya tümü olanaklara göre basılıp tartışmaya açılabilir kanısındayım, ne dersiniz Sayın Çorbalı?

HALİM ÇORBALI (Tapu ve Kadastro Genel Müdürü)- Efendim, HAKAR projesinin meslektaşlara veya mesleğe kapanmış ve gizli bir tarafı yoktur.

Bu arada şöyle bir husus çereyan etti ve bazı kısıtlamalar geldi; onu burada açıklayayım: Aynı zamanda bir projenin ihalesi söz konusuydu. Bu ihale safhasında -oldukça yüksek bir meblağ yurt içi ve yurt dışı piyasaya açılacak bir konuydu- hazır bir projenin o anda açıklanması bu ihaleye etkisi olacaktı. Bu itibarla böyle bir duraksama söz konusu olmuştur efendim.

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

Şunu da ifade etmek istiyorum, aslında bu hususta bilgi kaynağımız ya da muhatapımız Sayın Çorbalı değil, kendisinden özür diliyorum, en yakın bilgiyi kendisinden edinebileceğimiz kanısıyla bu soruyu kendilerine yönelttim. HAKAR Projesi aslında TÜBİTAK'ın malıdır, TÜBİTAK'a intikal etmiştir. Belli bir zaman için hizmete özel kalması da Sayın Bakanın ve Sayın Çorbalı'nın sakıncalar nedeniyle koyduğu bir önlemdir. Yoksa meslektaşlara bilimsel yönden incelemek için, bilgi edinmek isteyen meslektaşlara karşı bir kapalılığı yoktur sanıyorum. İstenirse sanıyorum bu hususta görev odaya düşüyor, istenirse edinilir ve tartışmaya açılabilir.

Teşekkür ederim.

Sayın Yüksel Sungurçetin söz almak istiyor.

YÜKSEL SUNGURÇETİN- Sayın Başkan, sayın dinleyiciler, Sayın Yüksel Akın kadastral haritaların bilhassa güncelleştirilmesi konusunu ele alamadıklarını veyahut bunun güncelleştirilmesinde zorluklar olduğunu söylemişlerdi.

Ben, şu konuya değinmek istiyorum, güncelleştirilmesi gereken haritalarımız grafik yapılan kadastral haritalarımız var, hesabi koordineye dayalı, nirengiye dayalı haritalarımız var, daha sonra kıymetlendirilmiş paftalarımız var; bunların senelere göre, sıralanışına göre ilk yapılan haritaların bilhassa kentsel yörelerimizde, şehirlerimizin, kentlerimizin genişlemesi nedeniyle bir türlü ihtiyaca cevap vermemektedir.

Bunun güncelleştirilmesi nasıl olur? Herhalde aplikasyon yapıyoruz eski paftalarımızda. Zemin aplikasyonu yapılır eski paftalarla, koordineye dayalı olarak şehir koordinesine dayalı olarak yeni bir nirengi ağı kurmak suretiyle paftalar ölçek büyütülmek suretiyle şehir, yani kentsel yörelerin gereksinmelerine açılması mümkündür kanısındayım.

Bunun ilavesini kentlerin gelişmesinden doğan bilhassa şekil değişiklikleri, kadastroda yapılan talebe dayalı değişiklikler zaten paftalarımıza işleniyor. Bunun dışında güncelliğini yitirmesine neden olan durumlar daha ziyade kaçak inşaatlar, hisseli parseller, kaçak sanayi tesisleri ve gecekondulardır. Bu kentlerin yapısını tamamen değiştiriyor. Bilhassa büyüyen ve genişleyen kentlerimizde haritalarımız güncelliğini tamamen yitiriyor.

Bunların çözümü de, hisseli parselleri için bir şüyulama durumu düşünülebilir. Gecekondularımız için bir ölçme, yani yeni bir ölçü ile güncelleştirilmesi gereken bir durum var.

Burada Sain Nazmi Arslan'ın ifade ettiği gibi, yeniden yapılan halihazır haritalar bahis konusu oldu bu ara. Halihazır haritaların yeniden yapılması, kadastral haritalarla bağlantıyı kurmasını engellemektedir. Kadastral harita, imar uygulamalarına esas olarak yapıldığına göre halihazır haritalar, kadastral haritalarla birlikte yürümesi zorunluğu doğmaktadır. Kendilerinin yenileyerek yaptıkları halihazır haritalarla kadastral haritalarımız arasında bağlantı kurulamamaktadır. Bu bakımdan da, bir türlü sonuca varılıp bir işlem yapılması mümkün olamamaktadır. Bu bakımdan öncelikle bu işlerin öne alınması, bilhassa büyüyen, genişleyen kentlerimizin daha imarlı ve zamanında yani işlemlerin ve gelişmenin önüne geçerek yürütülmesi gerektiği kanısındayım.

Bunlar neden ertelenir, neden bu gecikmeler vardır, bu konuda ayrıntılı bilgi rica edeceğim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN- Teşekkür ederiz Sayın Sungurçetin.

O halde Sungurçetin arkadaşımız iki noktaya değindi.

Bir, artık geçerliliğini koruyamayan ve geçerliliğini yitirmiş olan kadastral haritaların yenilenmesi.

Diğeri de, halihazır haritaların yeniden yapılmasında kadastro ile ilişkisinin yeterince sağlanamaması sanıyorum.

Evet, bunlar sorundur ve nasıl çözüm getirilebilir; o hususta da sanıyorum fikir sahibi olan arkadaşlar vardır. Yoksa biz, HAKAR'ın bu husustaki çözümlerini ortaya koyacağız.

Şimdi Sayın İlhan Özdilek arkadaşımızı rica ediyorum.

Dr. İLHAN ÖZDİLEK- Efendim, oturumumuzun sabahki bölümünde değerli arka-

daşlarımız Türkiye'deki haritacılık faaliyetlerini düzenleyen yasaları açıkladılar.

Bu yasaların uygulanmasında bazı aksaklıkların olduğunu biliyoruz ve devamlı olarak duyuyoruz. Bu arada, orman kadastro faaliyetleriyle ilgili kısım açıklanırken çalışmalarında kullanılacak ortofotoların zamanında yetiştirilmediği belirtildi.

Benim, birinci sorum, bu konuda bir yere başvuruldu mu, müracaat edildi mi, bunun karşılığında bir şey yapılabilir mi?

Sorumu şu şekilde de geliştirmek istiyorum, eğer bu görev bir özel kuruluşa verilmiş olsaydı ve özel kuruluş taahhüt ettiği zamanda ve planlanan ve programlanan zamanda bu haritaları, ortofotoları vermeseydi acaba başına ne gelirdi? Birinci sorum bu.

İkinci sorum, belki bizim meslek faaliyetlerimiz içerisinde çok küçük yer tutuyor gibi görülecek; ama Sayın Arslan'ın açıklamaları sırasında imar planıyla ilgili şehir haritalarının yapıldığı belirtildi.

Kuşkusuz hepimizin dikkatini çekmektedir. Ülkemiz, dünyada turizm potansiyeli en yüksek olan ülkelerden biri. Ülkemize her yıl yüzbinlerce turist gelir ve biz, bunlara sağda solda, gittiğimiz yerde rastlarız. Bunların hiçbirisinin elinde Türkiye'de hazırlanmış kullanılabilir bir turizm rehberi, turizm haritası gördük mü?

Şimdi arz ettiğim gibi, bu olayı çok küçük olarak görebilirsiniz; ama arkasında birkaç tane çok önemli, kanımca çok önemli olay yatmakta.

Bunlardan birincisi, bizim mesleğimizin tanıtılması ve ülkemizin prestiji söz konusu. Adam bizim memleketimize geliyor, kendi memleketinden 3-5 dolara veya 3-5 marka aldığı harita ile geliyor. Türkiye'de kullanacağı harita yoktur.

Diğer bir yön, bu iş kanımca hiç küçümsenmemesi gereken, ekonomik açıdan, döviz açısından Türkiye'ye büyük girdiler sağlayacak bir sektör, çok rahat satabilirsiniz, yüzlercesini, binlercesini satabilirsiniz. Konunun bir yönü daha var, asker olduğumu biliyorsunuz.

Bizim, ülke savunması için hazırlamak zorunda olduğumuz en önemli belgelerden bir tanesi de, askeri haritalar falan. Bu faaliyetin yürütülebilmesi için hiç kuşkusuz belli hassasiyette hazırlanmış şehir haritalarına da ihtiyacımız var.

Şimdi sorum şu: Acaba bu konu gerçekten ciddi mi, önemli mi, kendime de soruyorum.

İkincisi, bu konuya kim sahip çıkacaktır.

Sorularım bu kadar efendim, sağolun.

BASKAN- Teşekkür ederim Sayın Özdilek.

Birinci sorunuza hemen cevap vereyim, bu konu gerçekten çok önemli.

Ama, ikinci sorunuz, kim sahip çıkacak hususuna da birlikte cevap vermeye çalışacağız. HAKAR'da bu hususta da bir önlem var.

Sayın Tevfik Ateş ağabeyimizi rica ediyorum.

Dr. TEV FİK ATEŞ (Kurultay Yürütme Kurulu Başkanı)- Sayın Başkan, Sayın delegeler, Sayın Doktor Haldun Özen ve Sayın Doktor İlhan Özdilek'ten sonra konuşmak oldukça güç; çok latif konuşuyorlar.

İkincisi, Sayın Haldun Özen, benim soracağım soruları hem sordu, hem de bir kısmını cevaplandırdı; onun için konuşmam biraz kısa ve de sizi şaşırtıcı olacaktır.

Şimdi, her ne kadar Harita ve Kadastro Mühendisleri Odasının bir girişimiyle yapıldıysa da ismi, "Birinci Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı" ve gördük ki, "Birinci Harita ve Kadastro Bilimsel Toplantısı" halinde ilerlemekte ve gerçekten yerinde bir konu;

çünkü, harita bir sorun değil artık, Haritanın kadastral duruma getirilmesi ve de memleketin kalkınmasında, gelişmesinde kullanılır, yararlı ve ekonomik biçimde yapılmasıdır.

Şimdi, burada sorunları tartışmaya geldik, sorunları dinleyip de, "evet doğru, evet yanlış" şeklinde değerlendirmeye değil. Önemli olan bu sorunların dile getirildikten sonra çareleri ve önerileri ne olacaktır.

Projeler paketinin hazırlanması lazım. Sorunların ne şekilde sorunluktan çıkacağını gösterici nitelikte önerilerin veyahut da öneriler paketinin hazırlanması ve bunun da bu öneriler paketini gerçekleştirecek yerine getirecek kurumların veyahut da kuruluşların hedef alınarak saptanması lazım. Öneriler tespit edilse bile bunun bir sahibinin burada belirlenmesi lazım. Çünkü, herkes kendi gücü nisbetinde olan önerileri kabul edilecek ve öneri yine ortada kalacaktır.

Şimdi, 8 değerli arkadaşımız da buradalar ve 8'i de, ayrı ayrı sorunları dile getirdiler. 16 tane olsaydı 16 değişik daha sorun ortaya çıkacaktı; sorunlar çoktur. O halde önemli olan kişilerin, kuruluşların kendi bilgi ve becerileri de imkanları içinde olan sorunları burada tartışmak bence gereksizdir. Onların zaten olmaması lazımdı, ortadan kaldırılması lazımdı. Burada önemli olan teknoloji noksanlığı, yasaların engelleri ve de örgütlenmenin yetersizliğinden ötürü oluşan sorunların çözülmesi için ne gibi öneriler dile getirilecek ve bu önerilerin çözülmesi için ne gibi bir yol izlenecek.

Şimdi hepimiz birlikte arkadaşlarımızı dinledik, cidden çok önemli bilmediğimiz konuları ve sorunları dile getirdiler. Çünkü sorunları bilmek için o sorunları yaşamak lazım. Hepimiz aynı sorunları yaşamak olanağına sahip değiliz. Mesleğimiz çok disiplinli, çok yönlü bilim dallarından, teknik dallardan oluşuyor, hepimiz ayrı ayrı yerlerde çalışmaktayız. Ancak bu çalıştığımız yerdeki darboğazları, sorunları biliyoruz, dile getiriyoruz.

O halde önce sorunları dile getirmek için amacın bilinmesi lazım. Eğer hepimiz haritayı ve kadastroyu ve onun amaçlarını aynı anlamda anlamazsak sorunların çözülmesi imkansız olur.

Gördük ki, maden kadastro su diyoruz, orman kadastro su diyoruz, arazi kadastro su diyoruz, şehir kadastro su diyoruz; bir şeye getirmek lazım bunu. Bir kadastro var; o da, toprağa ilişkin her türlü niteliklerin ister hukuksal olsun, ister geometrik olsun, ister ekonomik, ister sosyal olsun- memleketin kalkınmasına, gelişmesine yararlı olacak biçimde bir veri tabanı oluşturmak ve istenildiği zaman istenildiği nitelikte bu tabandan yararlanarak sorunların çözülmesidir.

Bence, arazi kadastro su diye bir şey yok, şehir kadastro su ve orman kadastro su diye bir şey yok. Türkiye'de şu anda uygulanan hukussal sınır kadastro su var, bir de gelecekte uygulanmasını arzu ettiğimiz çok yönlü kadastro var. Orman kadastro su demek, bugün tanımını yaptığımız kadastro nun ormanlık bölgede uygulanmasıdır. Aslında Orman Genel Müdürlüğünün ya da Orman Kadastro Dairesinin yapmak istediği de ormanların sınırlandırılması işidir; yani kadastro nun tahdit yönünü içermekte; evvela buna değinmek istedim.

Demek ki, harita ve kadastro deyince hepimiz aynı şeyi anlayalım ki, ondan sonra bunun darboğazlarını, sorunlarını çözümleme yoluna gidelim.

Eleman eğitimi ve istihdamından tabii pek söz edilmedi. Bunun dışında sorunların özlü olarak dile getirilmesi konusunda Yüksel Akın arkadaşımızın incelemesi hakikaten övgüye değer, bize böyle binlerce sorun ortaya koymadı, gerçek ve çözülmesi gere-

ken darboğazları yaratan sorunları gruplar halinde -inceleme sonucunda tabii- dile getirdi; evvela ona teşekkür ederiz.

Ancak, tek bir sorun kalmakta, demin dediğim gibi bu sorunlar hakkında istedik ki, kendileri de öneriler getsinler ve bu önerileri değiştirelim. Sorunlar doğru, hepimiz biliyoruz sorunları; ama Yüksel Akın beyin getirdiği, kendi konusunda getirdiği, sorunların önerilerini eleştirelim, önerileri yerinde mi görüyoruz, yerinde görmüyor muyuz, ona karar verip burada konuşalım; birincisi bu.

İkincisi, Sayın Arslan ta geçmişten başladı, bugüne kadar haritaların neler olduğunu yansıttı, en sonunda sorunun aynı bölgenin tekrar tekrar haritasının yapılmasının, revizyonunun gereksinmesinin olduğunu ortaya koydu.

Şimdi bir şeyi ayırmak lazım, güncelleştirme le yenilemeyi birbirinden ayırmak lazım. Güncelleştirme, yenilemeyi gerektirmeyen haritalar üzerinde yapılması gereken bir işlemdir. Biz, harita yaparken hiç yenilemeyi düşünmeden o nitelikte bir harita yapmamız lazımdır; ancak, demin Sungurçetin arkadaşımızın dediği gibi grafik yapılanları var, çeşitli ve yeterli olmayan haritalar var, onların güncelleştirilmesi bence söz konusu olmamalı. Belki hukuksal bakımdan bazı öneriler akla getirilebilir, ama onların güncelleştirilmesinden çok yenilenmelerine ihtiyaç vardır.

Yine Sayın Arslan'ın öne sürdüğü sorunlara bir tepki geldi. Güncelleştirmeyi haritayı yapan kuruluşlar yapsın; bu da bence pek isabetli değil. Evvela haritayı ele alalım; harita niçin yapılıyor, bir kere harita deyince ben kadastral harita anlıyorum, başka çeşit harita anlamıyorum; çünkü, Türkiye'nin kalkınmasında 1/5000 ve daha büyük ölçekli haritalar esas alınacak ve de kalkınma projeleri onun üzerinden hazırlanacak.

O halde bunların güncelleştirilmesi yapılan topografik, kadastral; yani STK haritaları çok yönlü, birçok hizmete yönelik haritalardır. O halde bu haritaların güncelleştirilmesi, o haritaları kullanan müesseselerin kendi amacı yönünde güncelleştirilecektir demektir. Geri kalıyor kadastro yönünden güncel durumda tutulması, imar planı yönünden güncel tutulması.

Şimdi, işte burada görev kime düşüyor onu belirtmek lazım. Bence İller Bankası yaptığı haritaları güncelleştirmekle mükellef olmaması lazım, o güce zaten sahip bulunmamakta. İller Bankası bu haritaları kim için yapmış veya yaptırmışsa, o müessese güncel bulundurma zorundadır.

Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü de kendi kadastral yönden güncel tutmaya tabii zorunlu. Güncel tutmak da sürekli olmakla mümkündür; yani böyle 3-5 senede güncel duruma getirmek son derece güç.

İkincisi, yine Haldun Özen ve Hayrettin Gürbüz arkadaşlarımız belirttiler, haritalar mademki çok yönlü haritalardır ve herkesin ihtiyacı vardır. Tekerrürü önlemek ve de herkesin amacına uygun şekilde yapabilmek için nerede muhafaza edilecek. Bir merkezde mi, veya birçok merkezde mi?

Bence, koordinasyonu ve bir çeşit bilgisayar tabanlı oluşturarak hangi haritanın nerede bulunacağını bilinmesiyle ancak mümkün olur. Haritaların bir kısmı Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nde bulunabilir, çünkü cinsi başkadır. Bir kısmı Devlet Su İşlerinde veyahut da Harita Genel Komutanlığında; ama bir haritaya ihtiyaç bulunduğu zaman bu haritanın nerede ve ne durumda olduğunun bilinmesine yarayacak bir bilgi merkezinin de bulunmasında tabii büyük bir yarar bulunmaktadır.

Sorularımı sonunda söyleyeceğim. Görüşmeler soru cevap şeklinde gittiği için ben

de o yola yönelmek gereğini duydum.

Sayın Tıllari, paneldeki arkadaşımız harita veya ortofoto istiyorlar, tabii ortofoto orman için çok mühim, yalnız orman kadastro için değildir, amanajman için de orman ortofotoya gereksinme vardır; zamanında sağlanamıyor deniyor.

Şimdi, harita bütün projelerin temelinde yatıyor; yani önce harita olacak, ondan sonra diğer projeler işlenecektir; ama planlanırken her şey planlanacak en son harita kalacak. Önce eğer, orman veya diğer harita ihtiyacını duyan kuruluşlar önceden, 2-3 yıl önceden neresini istiyorlarsa orayı planlayacaklar ki, uygulayıcı ve üreticiler de ona göre planları alıp o işi yetiştireceklerdir.

Mesela, farz edelim ki, Mamak'ın kadastro ve haritası yok. Ben, bu ayın sonunda oraya ihtiyacım var, hem harita yap denilince bulamaz. Mamak'ı isteyen adam, hangi amaçla istiyorsa oranın ihtiyacını önceden belirlemesi lazım ki, harita da zamanında verilebilsin.

Hayrettin Gürbüz arkadaşımız teknik kurallarda standartlardan söz ettiler. Şimdi yapılacak işin amacı belli olmazsa, örgüt de belli olmazsa, koordinasyonu sağlayan veya denetleyici belli olmazsa tabii ki, çeşitli yasalarda, çeşitli yönetmeliklerde, çeşitli kurallar ve standartlar bulunacaktır; ama yıllardan beri yasalarda ve yönetmeliklerde yer almış 1/5000 STK, 1/2500 ve daha büyük ölçekli haritalar, hatta 1000 ölçekli haritalar da yer almakta, standartları belli olmuş olması lazım ve öyle zannediyorum; ancak, standartlara uymama gibi bir durum ancak olabilir. Eğer bu varsa, işte o zaman haritayı yapan, tamamlayan, yahut da kendi amacına yönlendirmeye çalışan kurum ve kuruluşların bu yönetmelikleri ya tam anlamamasından yahut da anlamak istememesinden ileri gelmekte.

Eğer, bir yasa, diğer yasayı ortadan kaldırmamışsa, yeni yasaya da herkes uyuyorsa tabii eski yasalardaki devam eder; bu çok sakıncalıdır. Bizim amacımız - Çok yönlü harita ve kadastro yapmak ve bunu herkesin istifadesine sunmaktır. Bu böyle olunca da, eğer bir iş bölünür de, çeşitli kuruluşlara, özel sektörü verilerse, onlar da aynı standartlarda yapmazlarsa, aynı yerin haritası tekrar tekrar yapılma gibi bir kötü ve sakıncalı durum ortaya çıkacaktır.

Kendilerinden bunu rica edeceğim, bu standartlara uyulmama yahut da farklı standartların uygulanması bir yasaya dayanıyor mu, yoksa yasaları uygulayamamaktan mı ileri geliyor ve bunun önlenmesi mümkün değil mi?

Orman ve kıyı sınırlarına gelince, bu tabii ki, eğer tescile konu ise, harita ve kadastro mühendislerini ilk basamakta ilgilendirir; yani bütün diğer mesleklerden önce harita ve kadastro mesleğini ilgilendirir; ama ormanların veya kıyıların sınırlandırılması birinde ormancıları, birinde jeologları ilgilendiriyorsa evvela onlarca belirtilecek ki, harita ve kadastro yapan kişiler de, o sınıra itibar etsin. Yoksa önce harita ve kadastro mühendisi gidip "kıyı sınırı budur, orman sınırı budur" deme yetkisine sahip olmasa gerek; öyle bir izlenim doğdu ve biz, mesleğimizin sınırlarını biliyoruz, başkalarının bizim sınırlarımıza tecavüz etmelerine de rıza göstermiyoruz. Orman da öyle, hiçbir zaman orman sınırını biz belirleyelim demiyoruz. Belirlenen orman sınırında hukukilik ve de geometrik, teknik geçerlilik sağlamak için çalışıyoruz.

Kıyılar da aynı durumda. Muhakkak ki bir harita kadastro mühendisi bu görevi yüklenip de gidip yapmaz, ancak bu kıyı sınırlarını saptayan ekipte muhakkakki harita ve kadastro mühendisinin bir ağırlığının olması tabii gereklidir.

"Nirengilerin sınıflandırılmasında bir çelişki var" dediler Hayrettin Bey arkadaşımız -bilmiyorum bir başka arkadaşım da olabilir- bazı yerde 1, 2, 3. derece deniyor, bazı yerde ara tamamlayıcı deniyor; yok, olmaması gerekli; ancak, ülke nirengisi deyince 1, 2, 3. bölge nirengisi denince yahut da kadastroya esas olacak dolgu nirengisi yapılırken eğer 3. derece varsa ana nirengi olarak alınıyor, 3. derece yoksa yeniden bir ana nirengi oluşturuluyor, tabii memleket nirengisine bağlı olarak, ondan sonra ara, tamam. Yoksa hiçbir yerde anaya 1., araya 2., tamamlayıcı nirengi, 3. derece nirengi denemez, denmesi de doğru değil.

Standartlar bütün projeler, kadastro da dahil, haritaya dayandırılmazsa hem hukuk bakımından, hem geçerlilik bakımından, hem de teknik bakımdan zor olur.

Şimdi haritaya dayandırılınca nitelikler, her şeyin niteliği inceliği ölçeğe bağlı olmak durumunda; yani harita ölçeği saptanırken bir kere saptandıktan sonra artık ona ek nitelikler aramak doğru değildir, ölçüm araç nitelikleri veya kuralları getiremezsiniz. Bir yerin 1000'lik harita yapılması için arazi gruplandırması var. Gruplandırıldıktan sonra ve orada ölçek saptandıktan sonra ölçüm yöntemi, değerlendirme yöntemi, çizim yöntemi, hesap yöntemi, kullanılan araç gereçler, hepsi o ölçekten beklenen planları sağlayacak nitelikte olma zorunluğunda.

Biz de, onun için 1/2500 ve daha büyük ölçekli harita yönetmeliğinde arazi belki uygun gruplara ayrılmamıştır, beşe ayrılmıştır, onun üçe indirilmesi zorunluğu var, şehircilik ilkelerine uygun olarak meskun bölge, iskan sınırı ve imar sınırları arası gibi ve de imar sınırı dışı. Orada ölçekler saptanmış, 1000 ölçeğinde veya bazı hallerde 500 ölçeğinde, ondan sonra 2500 ölçeğinde ve 5000 ölçeğinde.

Bu ölçekler saptandıktan sonra hem ölçüm yöntemleri hem de harita çizim yöntemleri her şey artık bu ölçeğe bağlı olacaktır. Onun için ölçekleri sınırlı ve de uygulanabilir tutmak lazım; yani 1000, 2500, 5000 ölçek standart olarak alınacak; ancak bazı yerlerde 5000 yerine 10000 yapacaksınız, orman bölgesinde. Şehir içinde eğer çok meskunsun veya parseller küçükse, değerli ise 1000 yerine 500 yapacaksınız, ölçek o halde bütün kıstasların, ilkelerin esasını teşkil edecektir.

Son olarak Haldun Özen arkadaşımıza çok teşekkür ederim, mesleğimize hizmet edenlerin sık sık anılması çok yerinde olur. Bir kere fotogrametrisinin, hatta Avrupa ülkelerinden de önce, hele Amerika'dan çok daha önce Türkiye'de yapılmasının gerektiğini ve Türkiye haritalarının ancak bu suretle yapılmasını anlayıp da, bunun temelini atan Sayın Korgeneral Hayri Koray'ı burada anmayı ben de bir vazife biliyorum ve Haldun Özen'e içten katılıyorum.

İkincisi, kadastro yönünden de bütün arkadaşlarımıza teşekkür etmekle beraber bu mesleğin bugünkü hale gelmesinin temeli olan Mühendis-Yıldız'daki Bölümünün açılmasında katkısı olan Sayın Mümtaz Tarhan'a da, ben de teşekkürümü minnet borçlarımla dile getiriyorum, katılıyorum.

Hepinize teşekkür ederim.

BAŞKAN- Teşekkür ederiz Sayın Tevfik Ateş ağabeyimiz.

Şöyle özetleyebilir miyim acaba, önce harita ve kadastro bilgileri birlikte ele alınmalıdır. Haritasız kadastro, kadastro harita uygulamada büyük sıkıntılar çıkartmaktadır; yani bir sistem içerisinde birlikte ele alınmaları zorunluğudur.

Bu işlemleri bizim tabirimizle oluşturma, mevcut durumun standartlara uyandırılması ve güncel tutma işlemlerinin sahipleri belirlenmelidir.

Güncelleştirme ile yenileştirme ayrı konulardır. Yenileştirme artık kullanılamaz hale gelen, yani fonksiyonunu büyük çapta yitirmiş olan harita ve kadastro bilgilerinin yeniden ele alınması, güncelleştirme ise, sürekli, uygulanabilir durumda tutulması olarak vasıflandırılmıştır.

Kadastrodaki güncelleştirme ile halihazır harita dediğimiz güncelleştirmeyi birbirinden ayırmak mümkün değil, bunların mutlaka birbiriyle sıkı ilişkileri gözetilerek yürütülmek durumu var.

Nirengi sorunu tamamen ayrı bir sorun, ben de size katılıyorum. Yerel ağların oluşturulması halinde harita hizmetleri için, nirengide sınıflandırma değişik, ülke ağı için değişik. Biz, orada da yine daha da değişik bir tertip getirdik; onu ifade etmeye çalışacağız.

"Standartlar, ölçeklerle birlikte belirlenir" diyorsunuz; doğrudur, ancak bu, sadece harita bilgilerini içeren bir durum arz eder, ayrıca bizim bilgi sistemi dediğimiz büttünde kayda ilişkin bilgiler de vardır, daha doğrusu bu bilgi sistemi içerisine giren tüm bilgilerin belli standartta olması esastır ve bu standartların belirlenerek korunması lazım gelir; sanıyorum bu şekilde özetlemiş oluyorum.

Teşekkür ederim.

Sayın Yüksel Akın arkadaşımız söz istedi.

YÜKSEL AKIN- Sorular bitsin, ondan sonra Sayın Başkan.

BAŞKAN- Şimdi yalnız, uyguladığımız açık oturum yönteminde konuşmacı arkadaşlar sabahleyin söylediklerini söylediler. Şimdi bir taraf olarak görmeyin arkadaşları; burada oturmaktan başka bir ayrıcalıkları yok öğleden sonraki oturumda, herkes istediğini söyleyecek, dertleri ortaya atacağız ve çözüm yolları arayacağız.

YÜKSEL AKIN- Size daha önceden söylemiştim Sayın Başkan.

BAŞKAN- Efendim, şimdi biz, burada bir soruşturma açmıyoruz. Konuşmacıların belki sizden, belki başka konuşmacılardan dilekleri olacaktır, bir üye olarak neden söz almamış olsun.

Buyurun.

YÜKSEL AKIN (Tapu ve Kadastro Genel Müdür Yardımcısı)- Sayın Başkana teşekkür ederim.

Sayın dinleyenlerim, sabahki konuşmalarla ilgili bazı sorularıma geçmeden önce -soru sorma hakkımız da var değil mi Sayın Başkan; çünkü konuşmacı arkadaşlardan açıklanması istenilen hususlar var- Sayın Tevfik Ateş ağabeyimiz lütfettiler hak etmediğim bir övgüsüne teşekkür ederim.

Baktığımız zaman meseleyi ayrı bir yerde görebiliyoruz. Harita Kadastro hizmetlerini kendi veya kurumlar açısından baktığımız zaman görüntü başka oluyor. Ben, izin vererseniz, meseleyi şöyle koymak istiyorum: Birçok kuruluş Harita Kadastro hizmeti yapıyor. Bu bilgileri çok nitelikli de üretseler, ülke bazında bu bilgilerin bütünüyle değerlendirilebilmesi için, toprağa getirilecek her türlü yatırımlarda, bunu birleştirmek de mümkün olmuyor efendim; benim görüşüm bu; yani bir Harita Kadastro hizmetinden bütününden teke ulaşabilirsiniz, ama tekten bütüne gelemesiniz. Bunun en çarpıcı örneği 2981 sayılı Kanunlardaki o uygulamada görüyoruz; yani Yeminli Büroların yaptığı ve Sayın Hocam Gürbüz açıkladılar, yani camiden veya herhangi bir yerden bilgi toplayarak parseli tespit etmek ve onu değerlendirmek.

Şimdi, bütünden teke gittiğimiz zaman, o bütünün, bu bütünden -Harita Kadastro

hizmetleri olarak söylüyorum, yalnız Tapu Kadastro değil- yetkili, sorumlu bir kurum ben yakalamıyorum. Hatta biri bize soru sorsa; "Bu Harita Kadastro hizmetlerinden sorumlu kim?" diye, bulamayız; yani ben bulamıyorum. Harita Kadastro hizmetlerinin bütününden sorumlu bir kuruluş yok, bu gerçek.

Meseleyi böyle koyduktan sonra, Sayın Kızılay ve Sayın Tokmanoğlu'nun sabahki konuşmalarından yanlış mı anladım bilemiyorum; şöyle ifade ettiler: "Efendim, orman bütününden bakıyoruz, orman varlığına bakıyoruz, orman alanları nerede olmalıdır ona bakıyoruz; olsa olsa bir sınırlandırma yapıyoruz, yani tahdit. Başka bir şey yapmıyoruz" gibi bir mesaj aldım.

Ben öyle koymuyorum meseleyi efendim. Orman Kadastro demeyelim, Türkiye ölçeğinde, bazında üç faaliyet -sabahleyin arz ettim- şehir kadastro, tarım alanlarının sorumlusu gibi bir kuruluş sorumlu ve yetkili. Onun dışındaki alanlarda bir kadastro faaliyeti var. Bu kadastro faaliyetinin adına da doğruysa "Orman Kadastro" diye dedik ve doğrudan üretilen haritalar, taşınmaz mallarla birlikte, yani hak ve müşelliyet heyetlerle birlikte tescile konu oluyor. İşin bundan sonraki safhasında da resen tescile konu edilen bu haritalardan ve hukuki bilgilerden sorumlu bir kuruluş ortaya çıkıyor. Tescil edildikten sonra devlet güvencesi altına alınıyor bu sınırlandırmalar bu parseller ve bir kurum bunu uygulamak zorunda kalıyor, değiştiremiyor; mümkün değil, hukuki boyut kazandırıyor. Orman Kadastro sonuçları bu, yoksa sınır göstermede değil.

Hoşgörsünler beni, şunu ifade edeyim, konuya şöyle bakıyorum: Devlet adına bir tarafsız kuruluş, Harita Kadastro hizmetlerini -tarafsız kalması gerekir, mal sahibi olmaması lazım- devlet adına bir kurum yürütebilir. Ben özel veya tüzel kişileri taraf görürüm bu hizmette; yani özel kişi bir Yüksel Akın ne ise taşınmazda, bir tüzel kişinin sahip olduğu taşınmaz da taraftır. Orman Genel Müdürlüğü de bir tüzel kişidir. Hatta biraz daha ileri gidiyorum, Hazine de bir tüzel kişidir; ama bu düzenlemeleri vatandaşla, özellikle devlet arasındaki bu düzenlemeye bir hakem lazım -idari yoldan bir hakem lazım- bunu da bir kurum yaparsa, sanıyorum daha böyle eşitlik ilkesi mi diyelim veya sağlıklı tespitlere ulaşılabilir. Bunun noktalanması lazım, yoksa eğer gerçekleri burada dile getirmesek sayın dinleyenlerim, yarın yetkilileri, kurumları, kuruluşları "Uyarmadınız bizi, netleştirmediniz bu konuyu" diye, ağır bir suç altında kalırız.

Sayın Özen'in 1949 yıllarındaki atılımlarını bir vefa borcu olarak katılıyorum. 1949 yıllarındaki atılımları ve netleşmiş fikirleri.

Gelelim 1987 yılına. Geriye bir çizgi çizdikten sonra bundan sonra ne olacaktır? Bunu tespit etmek zorundayız, arifesindeyiz. Ben, Harita Kadastro hizmetlerini, yine Sayın Onur Gürkan hocamdan bir kopya alarak -burada değillerse kulakları çımlasın- şöyle çağdaş tanım... Efendim, Harita Kadastro hizmetleri şu: Araziden bilgi toplamak, toplanan bilgileri artırmak, bu bilgileri depolamak, gerekli yer ve zamanlarda sergilemek. Olay bu. Buna ister çizgisel harita deyiniz, ne dersiniz deyiniz doğru bilgi toplamak şart. Bu sergileme, yani gerekli yer ve zamanlarda hizmete sunma işini, elbette bir kurumun organize etmesi. Hep kuruma, hep organizasyona bakıyorum. Yoksa bugüne kadar yapılan bütün haritaları -kadastro hizmetlerini bir kenara bırakıyorum- bütün haritalar -şunu da ifade edeyim- amacına ulaşmıştır. Bir Karayollar, özel amaçlı için kendi hizmetleriyle ilgili bir harita üretiliyor ve onu kullanabiliyorsa, onda da ulaşmıştır. Ben bu üretilen haritalara veya üretilen hizmetlere asla iznimize sığınarak tenkit bazında bakmıyorum. Eğer, orada bir boşluk varsa, hizmet gereği yapmıştır bunu. Ben sonuçta şunu

söyleyeyim: Çağın teknolojisi, çağın gerekleri ne ise, onu sağlıklı tespit edebilirsek, bu Kurultayda sanıyorum bir mesaj vermiş olabiliriz.

Teşekkür ederim Sayın Başkan

BAŞKAN- Teşekkür ederiz.

Sayın Hayrettin Gürbüz de söz aldılar.

Doç. Dr. HAYRETTİN GÜRBÜZ- Efendim, başlangıçta düzenlenen programa göre, sabahleyin mevcut durum hakkında bizler bilgi sunacaktık. Öğleden sonraki oturumda da sorularla beraber veya sorulardan sonra çözüm önerileri hakkında kendimize göre ürettiğimiz çareleri sunmaya çalışacaktık. Şimdi, program değişti, ikisi bir arada paralel gidiyor. Bu nedenle, ben soru sorma hakkımı kullanıyorum veya bu arada soru ile beraber belki kısmen de cevap olabilecek bazı hususları arz etmek istiyorum.

Efendim, benim bu yönetmelikleri sorarken dikkatimi en fazla çeken konu "Harita yapma yetkisi" konusu oldu. Evvela kurum olarak -maalesef diyorum- Türkiye'de sivil amaçlı Harita Kadastro faaliyetlerinden tümünden yetkili ve sorumlu bir kurum mevcut değil. Biz yetkimize sahip olmazsak, biz fonksiyonumuzu elimizde tutmazsak, tabii ki başka kurumlar alacak kullanacaklardır, başka meslekler alıp kullanacaktır; ihtiyacı var kullanacaktır.

Sayın Tevfik Ateş hocam diyor ki, "Kıyı çizgilerini belirlemekte jeologlara saygı duyalım, biz görevimizi bilelim". Doğru, ancak benim üzerinde durduğum o değil. Yönetmeliğin ilgili o maddesini şimdi çıkardım. O madde "Tespit edilen sınır kıyı çizgisi-ni, Şehir ve Kasabaların Haritalarının Yapımına Ait Teknik Yönetmelik esasları içerisinde paftalar, haritalar veya, vb. yerler üzerinde koymaktır" diyor. Bunu jeolog mu yapsın arkadaşlar? Acaba bir sondaj kuyusunun başına gitsek bize müsaade ederler mi? Orman sınırı için de durum ayni şey. Biz, orman sınırını belirleme konusunda kendimizce kesin olarak yetki görmüyoruz; ama orman sınırını ölçüp, tescile konu olacak biçimde bir harita üzerinde gösterme konusundaki yetkimizin de, başka hiçbir disipline verilmesinin uygun olmadığını vurgulamak istedim. Sabah oturumundaki arzım buydu.

Güncelleştirme konusundaki sorun meselesine gelince; aslında yönetmeliklerimizde güncelleştirmenin nasıl yapılacağına ilişkin hiçbir kural bulunmamaktadır. Elimde Tapu Fen İşlerine ait 1973 tarihli yönetmelik tasarısı var. Uygulamacılara, kesinleşip kesinleşmediğini sordum, böyle bir yönetmelik olmadığını söylediler. Yani güncelleştirme işlerinde de yine 2.500 ve Daha Büyük Ölçekli Haritaların Yapımına Ait Teknik Yönetmelik kullanılıyor demektir. Sonra, güncelleştirmeyi biraz yanlış anlıyoruz. "Her kurum, yaptığı haritayı kendi güncelleştirsın" deyince, bugünkü arap saçını korkarım biraz daha fazla karıştırıyoruz. Evvela her kurumun kendi ihtiyacı olan haritasını yapma konusu tartışılacak, böyle bir şey yok. Standartlar var. Tabii yetkileri dağıtırsanız, her kurum kendi ihtiyacı için harita yapma yetkisini alır da yapmaya kalkarsa, kendi ihtiyacına göre de standart üretir. Ortaya koymak istediğim zaten buydu. Haklı mıdır bu; o zaman ikilemler çıkıyor işte. "Mükerrer harita" diye herkesin şikayet ettiği durum bundan çıkıyor. Herkes haritayı farklı standartlarda üretiyor. "Bir standart birliği olmalıdır" diyoruz.

Güncelleştirme meselesinde de Haritanın güncelleştirilmesini yalnız başına lütfen düşünmeyelim. Harita bilgileri, -Kurultayın ilk gününde Sayın Çorbalı tarafından ifade edildiğine göre- çerçeve kanuna girmiş ve Başbakanlığa sunulmuş olduğunu memnuniyetle işittiğimiz üzere, bir sistem anlayışı içerisinde ele alınmıştır. Bu sistem, "Harita Ka-

daströ Bilgi Sistemi"dir. Harita bilgileri bu sistemin bir bileşenidir. Bunun üzerindeki güncelleştirme işlemi, "her kurum kendi yaptığı haritayı güncelleştirsin" şeklinde kurallandırılırsa, ortaya konan tüm temel prensiplerden aşırı ölçüde sapılmış olur.

Teşekkür ederim efendim.

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

Özetlenirse, hem oluşturmada, hem de güncelleştirmeyle yetki ve sorumlulukların açık seçik belirtilmiş olmasının gereği vurgulanmaktadır.

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

Ersan Bekçi arkadaşımız söz istediler.

ERSAN BEKÇİ- Sayın Başkan, sayın üyeler; ben hem soru soracağım, belli konularda da acizane fikirlerimi sizlere iletmeye çalışacağım. Özellikle HAKAR Projesi üzerinde konuşmak istiyorum.

HAKAR'ın yaşama geçirilmesi için belirlenen politkalar var mıdır; ilkeler, yöntemler neler olacaktır, neler olmalıdır? Bunların cevabı HAKAR Projesinin içinde var mıdır? Bilmiyoruz, bilemiyoruz... Bu bilinmezlik ne kadar süre sürecektir? Sürmesi için yeni gerekçeler bulmak zor olmayacaktır sanıyorum. Diyelim ki, HAKAR dört dörtlük olarak yapıldı; yani herkesin sorularına, istemlerine ve çoğunluğun aklındaki modele cevap veren bir şekilde ideal veya ülkemizin gerçeklerine uyan bir şekilde gerçekleşsin.

Bu konuda gerçekleşeceğini varsayalım dedik. Benim kişisel kanım, HAKAR'ın hiçbir şekilde kesin olarak hayata geçmeyeceğini sanıyorum, tüm iyi projeler gibi. Bunlar Tarım ve Toprak Reformu veya Toprak Reformu gibi. Bunun yanında ülkemizin sorunlarını temelde ilgilendiren tüm projeler gibi HAKAR Projesi de ne kadar iyi ve bilimsel, ülke gerçeklerini ülkenin temel sorunlarına, temel altyapısına getireceği çözümler ne kadar gerçekçi olursa olsun, hayata geçmeyecektir. Tüm diğer projeler gibi de, bürokrasimizin tozlu raflarını süsleyecektir sanırım. Bu konuda yanılıyor muyum; dileğim yanıldığımı görmek.

Öyle ise "soruna çözümü nerede aramalıyız" sorusunu bana soracaksınız. Ben bu konuda teknik, bilimsel bir çözüm önermeyeceğim; sayın hocalarım burada bulunur iken çözüm öneremem. Yalnız, genel anlamda birtakım şeyler söylemek zorunluluğunu hissediyorum.

Sözle, toplantı ile raporla, konferansla, seminer ile Bilimsel ve Teknik Kurultay ile HAKAR ile sorunlarımızın çözüme kavuşacağını da sanmıyorum. Bunlarla sorunlarımız çözülmeyeceğine göre "Ne yapmalıyız?" sorusunu siz benden haklı olarak isteyebilirsiniz.

Bu konudaki fikrim şudur: Yapılacak iş, tavır almaktır, tavır koymaktır. Diyeceksiniz "tavır" nedir? Tavır da sağlıklı, ayağı yere basan, bilgilerle donatılmış, ama daha çok bilinçli, kamu yararı gözetken, doğrudan yana sorunları sonuçlara ulaştıracak ilkelere, yöntemlere ve politikaları da kapsamında bulunduracak tavidir. Bu tavrı kimler almalıdır? Bu tavrı, öncelikle örgütümüz olan Türk Harita Kadastro Mühendisleri Odası ve tabii ki tüm Türk Mühendis Mimar Odaları Birliği ile yani demokratik kitle örgütü olarak öncelikle görev yapan örgütler olmalıdır, tabii öncelikle kendi odamız.

İkinci olarak, bu tavır içerisinde kimler olmalıdır? Bu tavır içerisinde üniversitelerimiz olmalıdır. Üniversitelerimizin sayın yetkili ve bu konuda uğraş veren, çabalarını de-yamlı ülke yararına kullandığına inandığımız sayın hocalarımız koymalıdır. "Üniversiteler nasıl tavır koyacak?" diyeceksiniz. Türk Mühendis Mimar Odaları Birliği de nasıl tavır

koyacaktır? Bunlara da diğer tavır koyması gereken kurum ve kişileri de belirttikten sonra cevap vermeye çalışacağım.

Üçüncü olarak, tavır koyması gereken kurumlardır; yani günümüzde harita üreten kurumlar olmalıdır. Ana harita üreten kurumlar olmalıdır. Bunun yanında tali haritalar

üreten kurumlar olmalıdır. Kim ana kurumlar; Harita Genel Komutanlığı, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü; bu ana iki kuruluşun dışında, diğer sayacağımız harita ile ilgili genel müdürlükler, İller Bankası Genel Müdürlüğü, Karayolları Genel Müdürlüğü, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ve diğer haritacılıkla ve kadastro ile ilgili genel müdürlükler olmalıdır.

Bu ana kurumların dışında özel sektörde çalışan büyük, yetkinleşmiş özel bürolar da tavır koymalıdır. Son olarak, tavır koyacak kişiler tek tek harita mühendisleridir; yani bizler. Bulduğumuz her üretim birimi içerisinde, her mevziide, genel müdürlüğünden sıra mühendisine kadar olan zincirde, herkes üzerine düşeni, özellikle kendi yetkinde tavrını koymalı, daha sonra tavrını elde etmek istediği -bürokrasi içerisinde düşünüyorum- siyasal karar üreten kurumlara, siyasal partilere, kamuoyuna ve kendi genel müdürlüğüne, kendi daire başkanına, kendi şube müdürüne ve ilişkide olduğu diğer mesleklerle, diğer disiplinlere karşı tavrını koymalıdır. Bu tavır, belirttiğim gibi doğrudan yana, ülke gerçeklerinden yana, kişisel amaçları gerçekleştirmeye yönelik onların hesabında olan tavrıda olmalıdır. Bunu böyle bağladıktan sonra...

Tavir koyunca ne olacak? Tavir koyunca birtakım bir şeyler değişecek; çünkü, biz önce Anayasamız sorunlarımızı çözmeye uygundeğil gerekçesi; özür dilerim kılıf bulmakta üzerimize yok. Ondan sonra yasalar geliyor, "Efendim bunları yapmak için yasaların değişmesi gerekli" deniyor. Yasaları değiştirecek yetkili organlar var; siyasi partiler var; kamuoyu var; demokratik kitle var ve bu işi yürüten Türkiye Büyük Millet Meclisinin sayın üyeleri ve siyasi parti grupları var. Yapılacak iş, bunlara konuyu anlatmak mıdır; anlatmak yeterli midir; ikna etmek yeterli midir bilemiyorum. Yasalardan sonra bizi bağlayan, yönetmeliklerimiz, tüzüklerimiz, teknik şartnamelerimiz ve buna benzer özel şartnameler. Bunlar bizim önümüze darboğaz olarak çıkmakta. Bunlara da tavir koymak gerekir sanırım; iyiden, olumludan yana değişmesi için.

Bunu aşağıya indirdiğimizde, en alt sıradaki mühendis odasında, çalıştığı üretim biriminde, ilk defa düzenlenen böyle teknik bir Kurultayda ve diğer etkinliklerde tavrını dediğim ilkeler ve disiplinler çerçevesinde koymalıdır. Sorunlarımızın çözümünün burada yattığı inancındayım; yanılıyor muyum?

Günümüzde bu işin çözümü örgütsel olmalı, kişisel olmalı; ama bunun bedeli de olmalıdır her şey gibi. İşte bunun bedelini göğüslediğimiz anda, o özveriyi kendimizde bulduğumuz anda, sorunlarımızın çözüleceğine ben inanıyorum. Hiçbir iyi şey, güzel şey, doğru şey, mücadele verilmeden alınmamıştır. Biz de alacağımızı zannetmeyelim. Daha çok 60 yıllar, daha çok 80 yıllar bekleriz.

Beni dinlemek sabrını gösterdiğiniz için hepinize teşekkür ederim.

BAŞKAN- Çok teşekkür ederim, sağ olun.

Bir açıklama yapmak istiyorum: HAKAR Projesi, yönetimin inisiyatifiyle yapılmış bir projedir. Henüz sonuca ulaşmayacağı konusunda kuşkuyla bir davranış içerisine girmeyi ben olumlu bulmuyorum; henüz zaman erkendir; yani HAKAR Projesinin başarıya ulaşmayacağının söylenebilmesi için zaman erkendir; bekleyeceğiz, göreceğiz, teşekkür ederim.

Erdal Akdağ bey arkadaşımız.

ERDAL AKDAG- Sayın Başkan, sayın açık oturum konuşmacıları, sayın delegeler, hepinizi selamlarım.

Benim ne hiç konuşmaya takatim var, ne sıhhatim müsait, fakat dilim şişiyor. Şu düzenlemiş olduğumuz 1. Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayında, beş tane bilimsel oturum, bir panel, iki de açık oturum vardı. Dünkü panelde ilk paneli panel olmaktan çıkardık. Bugünkü açık oturumda da bir açık oturum olmaktan çıkardık. Bilimsel toplantılarda anlıyorum; bazı kişiler konuşur, diğerleri dinler, alabildiğince bir şeyler alır. Biraz evvel benden önce konuşan arkadaşım Erkan Bekçi'ye teşekkür ederim. Çünkü, şuradaki arkadaşlara bakıyorum, hepsi de benim gibi -özür dilerim bir arkadaş dışında, çıktı şimdi dışarı- 50 yaşını geçmiş kişiler. Ey sayın delege arkadaşlar, genç arkadaşlar neredesiniz? Açık oturumda soru sormayacaksınız da ne zaman soracaksınız? Uyanalım arkadaşlar. Bilimsel toplantıda hiç konuşmayabilirsiniz, dinlersiniz, fakat açık oturumda böyle uzun uzun konuşmalarla değil, somut sorularla çıkmanızı istiyorum. Neden sorulmuyor? İşte mesleğimizin esas hastalığı burada yatıyor. Benim sorum bu arkadaşlar; neden genç arkadaşlar, 50 yaşındaki arkadaşlar konuşamıyorsunuz da, hâlâ 50'sini geçmiş arkadaşların soru sormasına, konuşmasına, onların samimiyetiyle uğraşıyorsunuz. Sizin hiç mi faaliyetiniz yok? Harita Kadastro faaliyetleri konuşulmak istiyor. Bu soruyu Başkanlığa sormuyorum, delege arkadaşlarıma soruyorum; cevabını versinler.

Teşekkür ederim.

Bir genç arkadaşımız söz istedi; Erdal Köktürk, buyurun.

ERDAL KÖKTÜRK- Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Erdal Akdağ'a sonsuz teşekkür ederim.

Mesleğimizde çeşitli teknik standartların getirilmesi ve geliştirilmesi büyük önem kazanmaktadır. Bu konularda, çeşitli kurum ve kuruluşlarca çalışmalar dağınık bir şekilde yapılmaktadır. Aynı zamanda bugüne kadar 300'e yakın standart geliştiren Türk Standartlar Enstitüsü yeterli midir? Bu konuda ortaya çıkan istek ve beklentiler nasıl karşılanacaktır? Son yıllarda ölçme ve hesaplama teknolojisindeki gelişmelerin, mesleğimize de önemli bilimsel, araştırma ve incelemeleri yoğunlaştırdığı; bu nedenle de ulaşım hatlarının en uygun seçimi, projelendirilmesi ve uygulanmasında; açık maden ocakları ve baraj inşaatlarında ve çeşitli amaçlarla yapılan toprak kazılarda dekapaj inşaatlarında ve çeşitli amaçlarla yapılan toprak kazılarda dekapaj miktarının belirlenmesi ve hacim hesaplama yöntemlerinde; baraj, köprü ve benzeri sanat yapılarında deformasyonların bulunmasıyla, yol yapımı, su getirme, baraj ve metro gibi önemli inşaatlarda; tünel geçkilerinin belirlenmesinde; fabrika ve endüstriyel yapılarda makine parçalarının montajı ile yüksek yapıların inşaatında; deniz, göl ve yeraltı yapılarının yapımında; yeraltı maden galerilerinin belirlenmesinde; maden alanlarının plan kot alımında; mesleğimizin katkısının oldukça fazla olduğunu biliyoruz. Bunlar şimdiye kadar tartışılan harita yapım çalışmaları dışındaki gelişmelerdir.

Ben şunu öğrenmek istiyorum ve Kurultayın bu konuda karar vermesini istiyorum. Çeşitli amaçlı harita yapım ve çalışmalarıyla, çok yönlü mühendislik hizmetlerinde, Harita ve Kadastro faaliyetleriyle ilgili ölçme ve hesaplama yöntemlerinin araştırılması ve geliştirilmesi ile mesleğimizin çok yönlü işlevlerini yüklenecek üniversiteler, uygulayıcı ve kullanıcı kurumlar ile TÜBİTAK arasında eşgüdüm sağlayacak, uygulamalı jeodizi ve fotogrametre enstitüsü, ya da Türkiye jeodizi fotogrametri kurumu nasıl

oluşturulabilir; bu konuda neler yapılabilir, neler yapılmalıdır? Kurultay, bu konuda karar vermek zorundadır.

Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası, her türlü sorunu çözmekle yüklü değildir. Şüphesiz her kişi ve kurumun, çok değişik konularda çeşitli bakış açısı ve çeşitli düşünceleri bulunmaktadır. Odamızın da olaylara bir bakış açısı ve bu konuda getirdiği bir takım kararlar, yorumlar ve düşünceler de vardır. Fakat, odamız, takdir edersiniz ki, kendi düşünce ve kararlarını ön plana ileri sürerek empoze etmeyi değil, 2719 üyesi ve kendi sorunlarıyla ilişkili karşı disiplinlerin katkı ve destekleriyle sorunların çözümlenmesine ve bu konularda önerilerin geliştirilmesine çalışmaktadır; Kurultayın esas amacı budur. 9 aydır çalışılan, yapılan tüm çalışmaların özü burada yatmaktadır.

Mesleğimizle ilgili yeni düzenlemelerin yapılmasına başlayan yasa ya da yönetmelik çalışmalarında, tüm ilgili kurum ve kuruluşların deneyimlerinden yararlanılması o tüzel atıklarının uygulanmasının da gerekli ve yeterlikli koşul olmaktadır. Eğer, uygulayıcı, yapımçı kişi, kurum ve kuruluşların yasa, ya da yönetmelik yapımında düşünceleri alınmazsa, acaba o tüzel atıklar nasıl uygulanacaktır? Zannediyorum, bu konuda ülkemizdeki gelişmeler bizi yeteri kadar tatmin etmemektedir. Odamızın bu konularda hiçbir düşüncesi alınmamaktadır. Buna en basit örnek; Odamız, gerek yaptığı panel ve çeşitli bilimsel ve teknik toplantılarda dile getirdiği gibi, 203 sayılı Yasanın şu sıralarda yapılacak değişikliklerde bile, çeşitli kurumlardan habersiz yapılmasını -Odamızdan da habersiz yapılmasını- üzüntü ile karşılıyoruz. Sektörün hizmetlerinin hızlandırılması açısından, öze sektör olanaklarından yararlanılması ve bu olanağın değerlendirilmesi önemlidir. 2719 Harita Kadastro mühendisininin 980 tanesi özel sektörde çalışmaktadır. 980 özel çalışanımız, tüm üyelerimizin yüzde 35'ini oluşturuyor. Bu, diğer mühendislik dallarından, yirmi mühendislik dalından incelendiği zaman son derece ilginç bir görünüm göstermektedir. 980 özel sektörde çalışan üyemizin 450 tanesi A, B, C, D ve E grubu karneye sahiptir. Ben burada sormak istiyorum; tüm kurumlarımızın saygın seçkin temsilcileri buradalar. Özel sektörün muhatabı olan kurumların çeşitliliği, bu konudaki karmaşıklık da temelidir. Bu sektörün yapacağı çalışmaların organizasyonu ile denetim ve kontrolü acaba yeterli midir?

Biliyoruz ki, yalnızca harita yapılmıyor; çeşitli haritalar üzerinde projeler geliştiriliyor, ya da çeşitli projeler içerisinde hesaplama yöntemleri de yapılıyor. Biliyoruz ki, ağlama duvarına dönen bir birim fiyat analizleri, 25 yılı aşkın özel sektörde çalıştığı halde sermaye birikimini yeteri kadar sağlayamadığını dile getiren bir özel sektör, halen daha kendini özel sektör bile kabul etmeyen 980 kişi. Biz, bu konudaki boşluğun doldurulmasını istiyoruz.

Ülkemizde, arsa ve arazi düzenlemesi konusunda -ki bunlar Harita Kadastro Mühendisliği diyen kişinin, ki mühendislik formasyonu isteyen işlerdir- yapılmamaktadır. Arazi tapulaştırması konusunda, ilgili sayın hocalar burada- sayın hocalarımızdan bilgi alabiliriz; Türkiye'de kaç tane arazi tapulaştırılması yapılmıştır? Kırsal alanlardaki arazi anlaşmazlıklarının -ki yüzde 35'e vardığı söyleniyor- giderilmesinin büyük önemi vardır. Arsa düzenlemelerinin yüzde kaç yapılmıştır ülkemizde? Sayın Oda Başkanımız "yüzde 1'in altında" dedi, 1800'ü aşkın belediyede. Bu konularda, bu çalışmaların organize edecek kaç tane kurum var? Çok dağınık; bunların tek elden yürütülmesi acaba olanaklı değil mi? Biliyoruz ki, standartların geliştirilmesinde "Türk Standartlar Enstitüsü yeterli bir çalışma örneği vermiyor" demiştim. Hakikaten özel sektöre devir ile ilgili bir takım

çalışmalar da yapılıyor. Oysa, sektör kendi standartlarını geliştiremiyor. Örneğin, noktaları ve büyük ölçekli harita yapımı için ne kadar yeterlidir? Bunu yalnız üniversitelerde çalışan değerli hocalarımıza değil 2719 Harita Mühendisine soruyorum; bu konuda ne gibi tasarı ve, çalışma içerisindeler?

Gerek sodezik, gerekse fotogrametrik sayısal çok amaçlı harita, sayısal fotometrik kadastro harita yapımı için teknik standartlar ortadadır, sahihsizdir. Sayın hocamız Hayrettin Gürbüz bunu belirttiler.

Acaba bu konuda, standartların geliştirilmesi ile ilgili konuları eşgüdümü zorunlu kılacak yasal bir durum var mıdır? Yoktur. Hangi kurum sahip çıkıyor, açık seçik dile getirilmesinde yarar vardır. Sektörümüzde gerek kamu ve gerekse özel sektör ve de gerekse mesleki kuruluşların yetki ve sorumlulukları açık seçik ayrılmamıştır.

Görürüz ki, her şey odadan bekleniyor; her şey üniversitelerden bekleniyor, her şey kamu kurumlarından bekleniyor. Her şeyin, herkes tarafından beklendiği bir yapıda karmaşanın olması doğaldır. Aynı zamanda TÜBİTAK içerisinde, maalesef, jeodizi ve fotogrametre ile ilgili çalışmalar yapacak bir birim bile yoktur. Bunun açısını bile duyuyoruz veya bu konuda bir birimin oluşturulması için ne kadar çaba sarfediyoruz?

Benim sayın konuşmacılardan ve sayın dinleyenlerden tüm bu konularda; Kurultayımızın alacağı kararlar ve Odamızın da bu kararların ya da tek tek kurumların icra organlarına sunulması ve değerlendirilmesi konusunda, bir atık olması açısından yanıtlanmasını bekliyoruz.

Saygılarımla. Teşekkür ederim.

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

Sayın Şevket Arısoy buyurun. Kendisinden özür diliyorum. Kendisi daha önce söz almıştı, ben atlamışım.

Buyurun, rica ediyorum.

ŞEVKET ARISOY- Sayın Başkan, çok kıymetli meslekdaşlarım; bu güzide topluluk karşısında meslek sorunlarımız için bir iki söz ve bir iki soru sormak üzere gelmiş bulunuyorum. Sayın Başkanın uyarısına da uyarak kısa kesmeye çalışacağım.

Ülkemiz, hepimizin bildiği gibi hızlı nüfus artışı içinde, sanayileşme, kentleşme, hatta tarımsal düzenleme süreci içindedir. Bu durum, toprakla ilgili durağın problemlerimizi dinamik hale getirmiştir. Alınan yapılarda altyapı görevini üstlenen Harita Kadastro hizmetlerinin çağdaştırılması zorunlu hale gelmiştir. Bunu artık tartışmak kanımca yersiz. Ancak, bu yeniliğe nasıl gitmelidir. Ben daha evvel sayın arkadaşına soruyu sormuştum ve Sayın Özen arkadaşım bir nebze dokundular. Merak ettim; bugüne kadar bu yolda hazırlanan kaç proje vardır; bu projeler neden başarıya ulaşamamıştır? Biz bu projeleri yanlış mı yaptık, yoksa yanlış mı uyguladık? Bu soruyu cevaplamadan daha yeni projelere gitmek, kuşkusuz bir takım tereddütleri aklımıza getiriyor.

Sayın arkadaşım izah ettiler; ama ben bir iki noktayı açık bıraktığı için söylemek istiyorum. Sayın arkadaşlar, 1960'dan önce belki yazılı değil ama sözel bir proje vardı; Türkiye kadastro 10 yılda bitirilmesi öngörülüyordu. Daha sonra planlı döneme geçildi, 1961 sonrası veya 1965 yılı -1965'te diyorum; çünkü, parasal destekleme daha sonra oldu; planlı dönemde oldu. Türkiye Kadastro için hep birlikte çalıştık ve bir plan yaptık, bir program yaptık, bir proje yaptık. Daha sonra, bu projeden de bir netice alamayınca bir 15 yıllık projeye geçtik, 1973 yılında. 1980'den sonra da yine bir 15 yıllık bir proje; fakat bu uygulamaya girmedi. Şimdi, nihayet hem bu yenileşmeyi öngören, hem

de hizmeti yeniden gözden geçiren bir 8 yıllık HAKAR Projesinin ilk adımları atıldı. Arkadaşlar ben o kanıdayım ki, çok yanlışlar içindeyiz; uygulamada da yanlışlar içindeyiz. Geliniz bu imkan elimize geçmiş iken bu yanlışları tekrarlamayalım; çünkü, bunun tahammülü kalmadı. Bizden herkes yenileşme bekliyor, hizmet bekliyor. Yalnız şunu eklemek istiyorum: Yenileşme demek, "reform" demek, "Amaçta, araçta ve içerikte" demektir. Bu üçünü birden düşünmezseniz, "Efendim teknolojik gelişmelerin gerisinde kaldık" demek yetmez; çünkü, hepinizin takdir edeceği üzere, bu memlekette 1950'lerden önce, teknolojik imkanların çok az olduğu bir dönemde güzide bir hizmet yapılmıştır; memleketimizin mihrengi ağı yapılmıştır. Bu nasıl olmuştur; çünkü, inanılmıştır; çünkü, üstüne gidilmiştir; çünkü, plan çerçevesinde çalışılmıştır ve başarılmıştır. Aynı şekilde 1/25 finikler de böyle yapılmıştır; ama bugün şimdi biz bu hızda mıyız bilemiyorum; ama bildiğim bir tek şey var, bu hizmetler aynı anlayış ile aynı özveri ile şu anda ayakta tutamıyoruz bile. Bu noktayı gözden kaçırmamamız gerekir.

Ayrıca, söz sırası buraya gelmiş iken, hepinizi başka bir zamanda bir arada görmek mümkün olamayacağına göre, izninize çok kısa başlıklar halinde kendi görüşümü, ne yapılması gerektiği konusunda açıklamak istiyorum.

2. Uyum içinde olmamız gerekiyor. Kuşkusuz çok problemlerimiz var. Bu problemlerin tek tek çözümü mümkün değil. Gerçekten mesleğimiz yaygın olduğu için, birçok mesleklerle ilgili olduğu için onları da anlamamız gerekiyor. Anlamadığımız sürece, biz bu mesleği istenilen hedefe götüremeyiz; bize kimse bu yeri vermez.

Bir üçüncü nokta, disiplinli olmak zorundayız. Bizim mesleğimizin özü disiplindir. Düzenli çalışmak zorundayız; ödün veremeyiz, düzenimizi bozamayız. Bu işin temelinde kuşkusuz öğretim ve eğitim yatıyor; ama nasıl eğitim, nasıl öğretim, hangi temel üzerine dayandırılan bir eğitim? Sayın üniversite mensubu arkadaşlarımız alınmasınlar, anlayışlarında ben kendilerini eksik buluyorum; çünkü, onlar eğitimi sadece üniversite çerçevesinde alıyorlar. Halbuki öyle değil. Yüksek Öğrenim Kanununa bugün sabahleyin bakarak buraya geldim. Öğrenim bir bütündür, öğretim bir bütündür. Bu bütünlüğün içinde üniversitelerin elbetteki yeri vardır; ama bunun altı da vardır, üstü de vardır. Binaenaleyh, bu işleri bir bütün halinde düşünmedikçe, eğitimden beklenen sonuca ulaşmak da mümkün değil.

Yaratıcı olmak zorundayız, araştırma yapmak zorundayız. Yine sayın üniversiteler alınmasınlar, diyorlar ki, "Bize müracaatta bulunmuyor bunlar". Sayın arkadaşlar, ben hiç bilmiyorum ki, diğer bilimsel araştırmaların hepsi, gitsin mutlaka birisi teklif etsin. Aynı zamanda bir öğretim üyesi, bu toplumun içindeki sorunları kendisi de hisseder görür ve kendine bir mesele edinir, onu inceler, araştırır, soruşturur ve getirmesi lazımdır. Bir olayı, "Bana sorunlar gelmiyor" diye sorumluluktan kurtulmak mümkün değil. Hepimiz bu memleketin çocuklarıyız ve bu soruna tüm gücünü vermesi lazım.

Uygulamaya dönük pratik sonuçlar elde etmek zorundayız; yani tabii çok konuşacağız, fakat sonuçta pratik sonuçları benimseyeceğiz ve bunları arayacağız.

Şimdi, eğer sabrınızı tüketmiyorsam, bir sorun da özel sektör sorunu. Sayın arkadaşlar, Harita Kadastro hizmetlerinde, bilhassa Kadastro hizmetlerinde özel sektörün yer alması konusu senelerdir konuşulabilir; ama bir türlü bu realize edilemez ve bu sanki birkaç kişinin isteği olmuyor da realize edilmiyor sanılıyordu. Oysa durum böyle değil. Araştırma imkanı dar bile olsa, bu HAKAR Projesinde gördüğümüz kadarıyla sorunlar birbirinin içinde ve görülüyor ki, bugün önce kamu sektörünün kendisini organize etmesi gerekir. Kamu sektörünün kendisini organize etmediği bir yerde, özel sektörün

başarıya ulaşacağına inanıyorum. Bu ikisi birden organize olmalıdır ve ikisi de amaçlandırılmalıdır; çünkü, bunun, kalkınmış ülkelerde böyle olduğunu okuyoruz, böyle olduğunu görüyoruz.

Değerli arkadaşlar, en nihayet bir şeyi söylemek istiyorum. Üretimi yapan üreticiyi savunmaya değil, saygıya layık görmeliyiz; yani üreticiyi savunmaya mecbur etmemeliyiz. Oysa ben bunu görüyorum; eğer bazı savunmalar yapılmazsa; hizmeti hem yapıyorsunuz, hem de yaptığı hizmeti savunmak zorunda kalıyorsunuz; bu da acıdır. Oysa bu hizmet hepimizin malıdır. Binaenaleyh, bu da destek görmelidir.

Ben bu üretimin içinde bir arkadaş olarak, bu üretimler neden daha iyi gitmiyor veya nasıl gitmelidir diye, bir soruyla karşılaşmıyorum ve bundan şikayetçiyim. Oysa, bu soruları sormamız lazım. Belki bizler birinci kuşak olarak ikinci kuşağa devrediyoruz; ama bu sorumluluğu unutmamamız lazım.

Genel anlamda son çözüm olarak şunu arz etmek istiyorum: Bütün içtenlikle, bütün samimiyetimle, elimize geçen bu HAKAR Projesini hiçbir alınganlığa veya şu veya bu yoruma meydan vermeden hep birlikte sahip çıkalım diyorum ve bunu başarıya ulaştıralım. Kuşkusuz bunu hazırlayanlar da belli bir süre içinde bunu hazırlamışlardır. Şu anda bağlantılar devam ediyor; nerededir, nasıldır? Tabii bir takım bağlantılar kurulmakta; ama ilgi her işin başında şarttır, samimiyet şarttır; yaklaşım budur. Bizi neticeye götürecek de budur.

Şimdi, Sayın Tokmanoğlu'na özel bir soru sormak istiyorum. Ormanla komşu olan taşınmaz malları ormandan soyutlamak mümkün olamadığına göre -ormanla birleşik; ormanın bittiği yerde taşınmaz mal başlıyor, taşınmaz malın bittiği yerde orman başlıyor- bu kesimde sorunu sıkıştırmak istiyoruz. Değişik ölçü ve değişik hukuk anlayışı içinde iki kurum tarafından yürütülegelen çalışmaların bu kesiminde genel kadastro içinde bütünleşme imkanını Sayın Profesör Tokmanoğlu mümkün görüyor idi. Mümkün görüyor ise, bu konuda somut bir önerisi var mı? Çünkü, bu konu çok konuşuldu. Kendi aralarında da çok konuştuk orman topluluğu içinde; kendi aramızda da konuştuk. Artık konuşmaları bırakıp, bu konuşmaları aksiyonlara dönüştürme zamanı gelmiştir. Binaenaleyh, özellikle hazırlanmakta olan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine gönderilmiş bulunan yeni Kadastro Kanununda, tabii fikren bunun yer alması gerekir ve beslenmesi gerekir. Bu böyle ise buna yardımcı olmak lazım, yok değil ise bir hata da yapmamak gerekir. Her şeyi açık seçik ve teknik konuşmak lazımdır. Buradaki sorun, ormanın Kadastro teknisyenleri veya mühendisleri tarafından sınırının çizilmesi değil, ormanın belirli sınırının uygulanmasıdır. Bugün görüyoruz ki, bir sınır 20 metreden, 30 metreden aşağı uygulanamıyor. Oysa 20-30 metre içinde taşınmaz malın yarısı, belki de tümü gidiyor; yani bir sınır uygulamasında bir taşınmaz mal ya ormana giriyor, ya ormandan çıkıyor. Tabii vatandaş bunu bize bırakmıyor. Bunu çözümlememiz gerekir.

Beni sabırla dinlediğiniz için, Sayın Başkana da bana izin verdiği için hepinize teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum, başarılar diliyorum.

BAŞKAN- Teşekkür ederiz Sayın Arısoy.

Sayın Profesör Doktor Nazmi Yıldız'dan özür diliyorum; söz aldığını bilmediğim için ben buraya kaydetmemiştim.

Buyurun efendim.

Prof. Dr. NAZMİ YILDIZ- Efendim, ben çok kısa olarak üç noktaya değineceğim.

1. Zaman çok ilerledi, konuşmalar çok uzuyor; acaba Sayın Başkanımız konuşmaları sınırlandırmayı düşünür mü? Böyle bir önerge getirirse, ilk önce ben kabul edeceğim. Beş dakika veya en fazla 10 dakika.

2. Sabahleyin Harita yapan kurumlar burada temsil edildi. Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü, İller Bankası, Orman Genel Müdürlüğü temsilcileri; ama Harita yapan kuruluşlar yalnız bunlardan ibaret değil ki. Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünde istihdam edilen elemanlarından sonra, en fazla Harita Mühendisi istihdam eden Devlet Su İşleri var ve uzun zamandan beri harita yapıyor; onların görüşünü almadık ki. Acaba mevcut konuşmacılar içinde veyahut da bunun dışında bu konularda bize birazcık bilgi lütfe edecek kimse var mıdır? Çünkü, bilgi ne kadar tamam olursa, karar o kadar doğru olur. Bunu dikkatinize sunmak istiyorum.

3. Harita yapma, üretme konusunda birçok şey söylendi; ama bir nokta gözden kaçtı. Bu yapılan haritalar nasıl çoğaltılacaktır. Bu konuda İller Bankasının başlattığı, ama günümüzde çağdaş çoğaltma tekniklerine bile tam cevap veremeyen, çağdaş bir reproduksiyon tekniği Ankara'da, İstanbul'da, İzmir'de ve yurdun birçok ilçelerinde bu yöntem düşünülüyor mu? Eğer, biz haritalar üretmek için sık sık İstanbul'dan Ankara'ya kolumuza alıp getirirsek bunları ve burada aylarca sıra beklersek; olacak iş değil bu. İstanbul'da büyük bir merkez kurulursa, yine ücret karşılığında İstanbul'un ve Ege'nin ihtiyacını karşılayabilir; bu aslında önemli bir konu. Reproduksiyon konusunda -dün Mehmet Selçuk Bey arkadaşımız inşallah çantasını bulmuştur- Mehmet Selçuk Bey arkadaşımızın çok ilginç bir konferansı oldu. Bu nedenle, kendisi de Bonn Üniversitesinde Reproduksiyon konusunda zaten doktora çalışması yapmıştır, birikimi ve potansiyeli olan bir arkadaşımızdır. Bu arkadaşımızın potansiyelinden niye yararlanmayalım?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN- Teşekkür ederim Sayın Yıldız.

Birinci uyarınıza ben de katılıyorum; çünkü vakit bir hayli ilerledi. Fakat, konunun önemi nedeniyle istedik ki, tüm arkadaşlar gönüllerindekini, içlerindeki dökünler diye bir kısıtlamaya gitmedik; ama kısıtlama zorunluluğu görülüyor. Bundan sonraki arkadaşlarımızın görüşlerini sorularını çok özlü olarak 5 dakika içerisinde yöneltmelerini rica edeceğim.

İkinci öneriniz de, "Devlet Su İşleri'nde yoğun bir harita faaliyetleri var" dediniz. Şimdi, Ramazan Hoşdere beyi rica ediyorum; Devlet Su İşlerinde Harita çalışmalarıyla sorumlu arkadaşımız, zaten sırada idi.

Yalnız 5 dakikayı geçmeyelim.

RAMAZAN HOŞDERE- Sayın Başkanım, değerli arkadaşlarım; söz alırken bir iki sorum vardı. Bu soruları pekiştirebilmek için -müsaadenizle- kuruluşumuzun Harita faaliyetlerini kısaca özetlemek istiyorum.

Türkiye'deki Harita ve Kadastro faaliyetleri konusundaki açık oturumdaki DSİ faaliyetlerinde kısaca özeti şu şekilde arz edeyim: DSİ harita çalışmaları genel olarak sulama sahalarına, baraj rezerve sahalarına, kütük su işleri ve hidrofik haritalara ait olmak üzere, dört ana grupta topluyoruz.

Çalışmalarımızın temelinde, memleket mihrengi, yani koordinatına ve koduna bağlı harita faaliyeti ve üretimi söz konusudur. Soğumaz sahalarına ait 1/5000 ölçekli harita çalışmaları da başlıca üç bölimde incelemek mümkün. 1/5000 fotogrametrik haritalar, 203 sayılı Yasaya göre kurulmuş olan Bakanlıklar arası harita ve uzaktan algılama işlemleri koordinasyon ve planlama kanalı ile Harita Genel Komutanlığı, Tapu Kadastro Genel Müdürlüğüne yaptırılmaktadır.

1986 yılı sonu itibarıyla, kuruluşumuzdan bu yana 13 milyon 798 bin 820 hektar fotogronometrik 1/5000 ölçekli standart topografik kadastral harita yaptırılmışız. DSİ'ce yapılmakta olan yasal haritalar -ki "normal takometrik" dediğimiz haritalar, hâlâ hazır harita hüviyetindedir- kuruluşumuzdan bu yana -1986 yılı onu itibarıyla- 2 milyon 261 bin 601 hektardır.

Planlama ve proje çalışmalarımız gereği, fotogrometrit haritaların konum hassasiyetini aynen kabul ederek, kod hassasiyetini artırıcı çalışma olan "ütüleme haritası" dediğimiz haritalar üretmekteyiz.

Burada 1986 yılı sonu itibarıyla 3 milyon 914 bin 649 hektar ütüleme haritası yapmışız.

Bunundışında, yine kuruluşumuzun özel amacına müstenit işletmeye açılmış yapay ve doğal göllerin sedir-bent hareketlerini tespit gayesiyle, yani işletme barajlarının işletileni tespit etmek gayesi ile belirli periyodlarda da özel ölçmeler olan Hidrofik Harita yapım hizmetleri gerçekleştirilmektedir. Ayrıca, yine mühendislik hizmetleri içinde özel ölçmelere giren baraj deformasyon ölçüleri yapılmaktadır.

Müsaadenizle bu rakamları niye zikrettim; çünkü, sorularımı pekiştirecek. Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünde, 1986 yılı sonu itibarıyla merkez ve taşra teşkilatlarında -ki Genel Müdürlüğümüze bağlı 25 adet bölge teşkilatımız vardır- 112 adet Harita Mühendisi ve yüksek mühendis çalışmaktadır. Bunun dışında yaklaşık -son aldığım rakamlar- 600 adet altyapı elemanı, topograf postabaşı, topograf niroju ve alet operatörü pozisyonunda arkadaşlarımız çalışmaktadır.

Sistem olarak harita üretimimizi büro emanet yapmakta veyahut da özel sektöre yaptırmaktayız. Şimdi, yapmış olduğumuz bu altılık haritalar üzerinde plan ve proje çalışmaları gerçekleştirilmekte. Bu projeler uygulanmakta, işletmeye açılmakta ve milli gelirimize katkıda bulunmaktadır. Haritalarımızın, üretildiği hassasiyet, çalışma şartlarımıza uygundur. Belli yönerge, teknik şartname ve bunun dışında yine bilindiği gibi kuruluşumuz tescile konu harita planları ile kamulaştırma haritaları yapmakta ve yaptırmaktadır. Mevcut emredici yönetmeliklere de uyum sağlamaktadır. Prensip olarak, altyapı hizmetleri ve standartlaşması, harita çalışmalarındaki düplikasyonu önleyeceği düşüncesiyle; mevcut uygulamakta olan ve herkes ve tüm kurumlar tarafından kabul edilen yönetmeliklerdeki emredici hususlar yerine getirilmeye çalışılmaktadır.

Bu konuya bizzat dikkatinizi çekmek isterim. Şimdi böyle olunca, belirtmiş olduğum altyapı personeli bir hizmet üretmekte ve üretilen hizmet de ekonomik fayda sağlamaktadır. Şu sorumu yöneltmek istiyorum. Devlet Su İşleri yatırımcı bir kuruluştur. Karayolları Genel Müdürlüğü de yatırımcı bir kuruluştur. Bunun gibi bazı kuruluşlar da yatırımcı kuruluşlardır. Buralarda da harita personeli çalışmaktadır; ama maalesef, o arkadaşlarımız emekli olduğunda veyahut da özel sektöre atıldığında, üretmiş oldukları bu haritaların niçin karne grupları tespit ve dik-kate alınmıyor? Bu soruyu bizzat yöneltmek istiyorum; zannediyorum Sayın Aslan abimiz bize bu konuda biraz açıklama getireceklerdir.

Bunun dışında, "duplikasyon çalışmalarını ortadan kaldırılmalı" diyoruz; "kuruluşlar arası koordinasyon yapalım" diyoruz ve bu koordinasyonu mümkün mertebe sağlıyoruz; ama şimdi mali yıl içindeki programlarımızın gerçekleştirilmesi gayesi ile daha önceden çeşitli kuruluşlar tarafından üretilmiş birtakım hari-

talara da ihtiyaçlarımız oluyor. Bunlardan bazıları, i te arz etmiş olduğum 1/5000 ölçekli standart topograf kadaströ haritadır.

Bazı ekonomik nedenlerden dolayı, -Harita Genel Komutanlı ının sayın temsilcilerini burada göremiyorum, bizzat olmalarını isterdim- kuruluşlar arasında nakit transferi yapamamasından dolayı, üretilmiş olan ve şu anda dahi yabancılaların paftaları beklediği ve iki aydır üretilmiş olan paftayı, -bize verilmesi için bekletilmesine rağmen- teslim alamıyoruz. Hizmet akışındaki hız bu mudur? Buna bizzat hepimizin dikkat etmesi gerekiyor.

Sayın Tapu Kadastro Genel Müdürümüz de buradalar, kendilerinin bu sıkıntılarımızda bize oldukça çok büyük yararları oldu. Koordinasyonumuzda kısa zamanda istediğimiz çalışmalarda kullanacağımız haritaları elde ettik. Ancak,  u durumu da zikretmeden ge emeyece im. Biz, temin edemedi imiz paftaları, Tapu Kadastro Genel M d rl  nden kısa zamanda aldık; ama karşımıza şöyle bir soru ile çıkıldı: "Biz size altı paftadan başka veremeyiz". Yani ben bir sulama sahasında Tapu Kadastro Genel M d rl   tarafından üretilmiş 25 adet pafta olduğunu farz edelim. Benim bu 25 adet paftaya ihtiya ım var; bir yazı ile bu 25 paftayı alamıyorum. Ne yapıyorum: Aynı yazıyı 25/6 şeklinde teşekkül ettirerek, üçer veya beşer gün ara ile Sayın Tapu Kadastro Genel M d rl  n  rahatsız ediyorum. Onlar benim yazılarından devamlı karşılarında g rd klri için sıkıntı duyuyorlar; ama ben bu paftaları almam halinde sektör olarak planlama ve projelerimi ger ekle tirebilece im. Bu konuda niçin altı pafta sınırı vardır; acaba bir açıklık getirilebilir mi? Bu, gerçekten bağlayıcı bir karar ise, bunu nasıl kaldıracabiliriz veya nasıl kaldırılmalıdır?

Ben kısaca size kurulu umu anlatmaya çalıştım.  unları bekliyorum; çünkü, tüm Harita  alı anlarının en doğal hakkıdır; sanatçı alkı  bekliyor, emek vermiş, hizmet üretilmiş; ancak, bu ürettiği hizmetleri takdim ettiğinde, "sizin üretilmiş olduğunuz harita, harita değildir", zihniyeti ile karşımızda birtakım gruplar kalırsa, o grupları açmak için biz elimizden geleni sarf edeceğiz ve yardımcı da isteyece iz.

Teşekkür ederim efendim.

BAŞKAN- Teşekkür ederiz Sayın Ho dere.

Karayollarından Atilla Aydın, buyurun.

ATILLA AYDIN (T.C.K.)- Sayın Başkan, Saygıdeğer Delegeler; bugünkü konumuzun ba lı ı "Türkiye'de Harita Kadastro faaliyetleri". "Türkiye'de Harita Kadastro faaliyetleri" dediğimiz zaman, konu Harita ve Kadastro üzerinde d   mlendirdi. Halbuki, bugünkü gündemimizin "Türkiye'de Harita Mühendislik faaliyetleri" diye  zetlemi  olsaydık, sanırım konu daha da dağılır, daha da dalbudak sarardı.

Şimdi, şöyle baktığımız zaman, ilk olarak Kadastro hizmetleri diyoruz. Kadastronun yaptığı çalışmalardan değişik kamu kuruluşları, değişik amaçlarda faydalaniyor.

Fazla uzatmadan, ikinci sırada Bayındırlık  sk n Müdürlüklerimiz var, arkasından belediyelerimiz var. Bayındırlık  sk n Müdürlüklerimiz ile belediyelerimiz, kırsal ve kentsel alanlarda imar faaliyetlerini takip etmektedirler. Bunların da kendi içerilerinde bir harita çalışmaları var, bir harita mühendislik çalışmaları var; yani olay bence, sadece bir düzlem üzerindeki harita olmaktan öte, daha geniş bir boyutta, daha geniş bir platformda tartışılması gerektiği inancı var.

Odamızın bir çalışmasından aldığım bilgiye göre, 36 kamu kuruluşunda çalışan meslekdaşlarımız var; yani hizmet bu kadar yaygın. Şimdi, ben şöyle bir şey düşünüyorum: "Fotogrametri" dediğimiz zaman, acaba fotogrametreden yalnız harita mı elde ediliyor; yani bir fotogrametre anabilim dalı yalnız harita üretimi için mi kullanılıyor? Ayrıca, fotogrametri yalnızca askeri amaçlarla veya kadastro amaçlarla kadastronun yapılması, kadastro haritalarının yapılması veya askeri amaçlarla 1/25000 ölçekli haritaların yapılmasında mı kullanılıyor? Hayır. Karayollarında, biz fotogrametriyi yol projesinde kullanıyoruz; bu hizmet, bir mühendislik hizmetidir, harita mühendisliği hizmetidir; ama biz burada ağırlıklı olarak hep kadastro üzerinde durduk.

Bir Turizm Bakanlığımızın ihtiyacı yok mu? Bunları özet olarak sayın Erdal arkadaşımız sıraladı ve çok hızlı bir şekilde çalışan kurumları arka arkaya dizmek yerine, hizmetleri arka arkaya dizdi. Şimdi, hal böyle olunca Devlet Su İşlerinin de kendi içerisinde bir sürü hizmeti var; ama kadastryla ilgili, ama değil. Haritanın bir değişik şekli, kamulaştırma haritaları ve kamulaştırma mühendislik hizmetleri. Bunlar değişik kamu kuruluşlarına, kamulaştırma yetkisi olan bütün kamu kuruluşlarında yapılagelen hizmetlerdir. Bunların da en az kadastro kadar belirli bir standarda ulaştırılması gerekiyor. Bu standartları kimler belirleyecek? Sayın Hayati hocam bu konuda bir merci aradı. Hangi genel müdürlükten; yani ilk çıkış, start nereden verilecek?

Ümit ediyorum; bu Kurultayımızda bu start için bir ışık, bir yön belirmesini bekliyorum ve bekliyorum.

Jeodezi, fotogrome jeodezi... Jeodezi anabilim dalı da giderek geliyoruz ya imar planları için yapılan İller Bankasının haritalar konusunda düğümleniyor veya yine kadastro ve şunu söylüyorum: Kadastro ve İller Bankasının Genel Müdürlüklerinde çalışan harita mühendisleri ve ürettikleri harita mühendislik hizmetinin belki on katı, diğer kamu kuruluşlarımızda bu hizmetler verilmektedir. Onun için konuyu biraz daha açmak, biraz daha büyütmek, tek yönlü ve dar bir açı içerisinde kalmaktan bir an önce çıkmamızı istiyorum. Bunun için ne yapalım? Ben bugün Karayolları Genel Müdürlüğünde yapılan çalışmaları burada özetlemek istemiyorum. Belki özetlenebilir de; ama bunu bütün katılan delegé arkadaşlarımız az veya çok bilmektedirler. Devlet Su İşlerinde nasıl bir hizmet yürütüldüklerini bilmektedirler. Bugün, Köy İşleri ve Köy Hizmetleri Bakanlığında ilanlar görüyoruz, arazi tapulaştırması için. Bu, başlıbaşına bir mühendislik hizmetidir. Kadastro, bu mühendislik hizmetinde bir bölümdür. Biz, anabashlık altında alt başlıkları tartışsak, üstte yan başlığı unutuyoruz gibi geliyor bana. Bunun için konuların biraz daha toparlanmasını, olaya daha makro boyutlarda bakılması ve bu konuya harita mühendislik hizmetleri boyutunda bakılmasını diler, hepinize saygılar sunarım.

BAŞKAN- Teşekkür ederiz.

Kemal Karayel arkadaşımız, buyurun.

KEMAL KARAYEL- Sayın Başkan, değerli meslekdaşlarım; ben daha önce ayrıntılı notlar almıştım. Fakat, genelde aldığımız notlar birçok meslekdaşımız tarafından ayrıntılı bir şekilde anlatıldı. Zamanın kısıtlı olması nedeniyle de ben burada çok basit şeylerle olayı bitirmek istiyorum.

Şimdi, bizde meslekdaşlarımız arasında genelde iyi bir diyalog yok. Bunu

çeşitli vesilelerle yaşadık. İşte biz bir belediye oluşu ve ondan sonrasında halihazır haritaların -biz öyle bir tabir kullanıyoruz, o artık bize yerleşti- 1/1000'lik halihazır haritaların yapımı ve onanmasını yüklendik. Bununla beraber bir sürü de sorun geldi; arşiv sorunu, işte kabulü onanmazsa ne yapacağımız gibi. Bunları, biz kendi çabamızla ve uğraşımızla, hatta mesai dışı birtakım uğraşlarla öğrenmek ve birbirimize aktarmak durumunda kaldık. Herhangi bir meslekdaşımızla, bu bilgi ve tecrübe aktarımını bulamadık. Gittiğimizde çok basit şeylerle bizi avutmaya kalktılar diyebilirim. Bunun yanında şimdi bizim ürkekliğimizle beraber, karşımızda özel teşebbüsten müteahhit arkadaşlarımız vardı. Biz bunları hiçbir zaman bir hafife rolü ile tetkik etmeye veya hatalarını bulmaya çalışmadık. Gelgelelim, özel teşebbüsteki arkadaşlarımız bizi öyle görmediler; açıkça söyleyeyim kazıklamaya kalktılar. Şimdi bu olayı ben genellemek istemiyorum. Olayı birkaç kişinin yapmış olması, bizi birtakım yerlerde tavır ve davranışlarımızda çok ürkek davranmaya ve kılı kırk yarmaya itti. Şimdi, ben şunu da iletmek istiyorum: Alet ve donanım açısından resmi kurumlarımızda büyük atılımlar var. Gelgelelim, bu alet ve teknolojiye başdöndürücü diyebileceğimiz bir gelişmeye bir memur kafası ile ulaşmak veya varabilmek çok güç. İşte bu bilgi ve tecrübelerinin aktarılması ve bunun yanında personelin bir takım bilgilerle donatılması ve bu bilgileri kullanabilme olayı önemli. Biz belediyede çalıştığımız için, genelde böyle pratik konularda konuşacağız, teorik olarak bir şey çıkaramıyoruz. Şu kanı da bende kesin: Her zaman teori bir şey getirmiyor. Pratikte karşılaştığımız bir takım sorunları üniversitelerimize götürerek çözmeye çalışıyoruz. Bu konuda, üniversite üyeleriyle çalışmalarımız oluyor ve bu diyalogu devam ettireceğiz. Yalnız, özel sektördeki arkadaşlarımızın da böyle bir diyaloga girmesini istiyorum.

Şimdi, uygulamada karşılaştığımız basit bir sorun; ama bizim birçok şeyimizi etkiliyor. İşte biz halihazır haritalar yapıyoruz ve bu halihazır haritalar üzerine kadastrolarımızı işletiyoruz. Şimdi, İstanbul'da yaşanan kadastro paftalarının durumu belli; iki kadastro paftayı bir araya getiremiyoruz. Bilmiyorum kadastrocu arkadaşlarımız nasıl çalışıyorlar ve mülkiyet gibi bir hassas olayı nasıl çözümlüyorlar.

Sonradan şöyle bir olay çıktı karşımıza: Tabii kadastrodaki bir takım olaylar sonucunda, bu gidip gelmeler ve sürekli sürtüşme sonucunda, kadastrodaki arkadaşlarımız şöyle bir çözüm getirdi: "1/1000 ölçekli paftaların sol alt tarafını kadastro amaçla kullanamaz" diye bir şerh düştüler. Biz, bunları zaten kadastro amaçla kullanmayacağız. Ben bu sorunun çözümlenmesi kaynağında, herhalde Türkiye'de kadastro paftalarının güncel hale getirilmesi. Bu konuda birtakım yerlerde uygulamalar görüyoruz, karşımıza çıkıyor. Bir adada bir tane parsel kayıp. Yerleşilmiş bölge. O zaman, bir sürü hukuksal sorunlar oluyor.

Burada bilemiyoruz, yasal bir zorunluluk mu vardı acaba? Birtakım atılımlar, Kadastroda çabuklaştırılmıyor, çok gecikiyor. Biz uygulama yapamıyoruz. Bir müteahhit arkadaşımız işi aldı, uygulamayı bitiremiyor, çözemiyor. İfraz horyeleri, kadastro paftalarına işlenmemiş. "Niye işlenmedi?" diye sordüğümüzde "İşte merkezde işlenecek, şurda işlenecek..." deniyor. Peki "Ne zaman işlenecek?" diye soruyoruz, "1 ayda işlenecek" deniliyor. Bir ay sonra gidiyoruz, yine aynı.

Benim, burada sonuç olarak söyleyeceğim şu: Böyle Bilimsel ve Teknik bir

Kurultayı gerçekleştirdiği için Oda yönetimimize ve meslekdaşlarımıza teşekkür ediyorum. Sorunlarımızın, elbirliği ve dayanışma ile ve bilgide tekel olmayacağı düşüncesiyle çözümlenebileceğine inanıyorum.

Saygılarımla.

BAŞKAN- Çok teşekkür ederim.

Son sözü, Bülent Koçak arkadaşımıza veriyoruz.

BÜLENT KOÇAK- Sayın Başkan, değerli meslekdaşlarım; İstanbul Belediyesi Harita Müdürlüğü olarak, diğer kurum ve kuruluşlar gibi, sesimizi tam manası ile duyuramadık; ama diğer mesleklerde, diğer kurum ve kuruluşlarda olan sorunlar kendi içimizde de sürmektedir.

Şu ana kadar Kurultayda gerek bildirilerde, gerekse sorunlarda bir çözüm olarak ortaya hiçbir tavır ve şekil konulamamıştır. İstanbul Belediyesi Harita Müdürlüğü olarak, gerek 1/1000 halihazır haritaların yapılmasında, gerekse imar uygulamalarında belli bir aşama kat etmiş bulunmaktayız. Aynı zamanda metropoliten alan olarktan, ülke nirengi ağına bağlı olarak nirengi ağıımızı yenilemiş bulunmaktayız. Daha önce rahmetli Avni Par zamanında 1930'larda yapılmış olan nirengi şebekesini bir kenara bırakıp, ülke nirengi ağına bağlı olarak, bundan sonraki çalışmalarımızı sürdürmek amacındayız. Ona bağlı olarak, birtakım sorunlar önümüze gelmiş bulunuyor. O sorunları, bu Kurultay çerçevesinde çözebilirsek, bizi son derece mutlu edecektir.

Daha önce, kent bütününde halihazır haritaların çalışmasında İstanbul eski nirengi şebekesi kullanılmakta idi. Onlara bağlı olarak lokal çalışmalar yapılmıştır. Onların getirdiği birtakım sorunlar bizi zor duruma düşürmüştür. Hâlâ o sorunlara cevap bulamamışızdır. Daha önce Avni Par zamanında yapılan nirengi şebekesi, bir düzlem olarak kabul edilmiş, hesaplar düzlem üzerinde yapılmıştır.

Son çalışmamız, bir projeksiyon düzlemi üzerinde ele alınmış, son derece sağlıklı bir nirengi şebekesi yapılmıştır. Ona bağlı olarak da 1/5000 taksimli paftalar, 1/250000 ölçekli üç derecelik birimlerden üretilmiştir; ama 1/2500 ve daha büyük ölçekli harita yapımında bir pafta standardı getirilememiştir.

Açık oturumun başından beri, hep standartlardan bahsediyoruz. Maalesef bu soruna bir cevap getiremedik. Bu çalışmamızda Sayın Ahmet Aksoy hocamız ile çalışmalarımıza katılan Tefik Ayan da katılmıştır. Onlarda çok görüş alışverişi yaptık; ama hâlâ sorunumuz gündemde. Böyle büyük bir Kurultayda bu sorunu çözebilirsek, ne mutlu.

1/5000 ölçekli haritalara kadar belli bir pafta standardı var. 1/1000'lik halihazır haritaların yapımında bir pafta standardını -ülke jeodizi ağına bağlı olarak- nasıl yapmamız gerekiyor; bunu nasıl çözümleremiz gerekiyor.

Diğer taraftan, Sayın Nazmi beyin sorunları içerisinde, röproksiyon tekniği ile haritalarımızın çoğaltılması hakkında birkaç cümle söylemek isterim. Sadece, İller Bankası Harita Daire Başkanlığında mevcuttur. İstanbul Belediyesi Harita Müdürlüğü olarak, iki senelik bir çalışmamız bunun üzerinde vardır; bizzat ben yürütmekteyim. Belli bir aşama kaydettik, sorunun yakınlarda çözüleceğini tahmin ediyorum. Bu konuda, Sayın Mehmet Selçuk hocamızın görüşlerini alarak, belli bir yere geldik. Kendisine değerli bilgileri için çok teşekkür ederiz. Sanırım, bu sorun da İstanbul ili ile çevresinde gerçekleşecek ve özel sektöre açılmamız da mümkün olacaktır.

Hepinize teşekkür ederim; saygılar.

BAŞKAN- Teşekkür ederim Bülent bey.

Son söz demiştik; ama Tevfik Beyin ve Burhan hocamızın sözleri varmış; ben buraya kaydetmemişim, onları son olarak dinleyeceğiz.

BURHAN TANSUĞ- Sayın meslekdaşlarım, ben söz almayacaktım. Az evvel konuşan Erdal Akdağ arkadaşımız, "Azıcık da gençler konuşsun" deyince, ben de bundan esinlenerek ve sizin de müsamahanıza sığınarak söz almış bulunuyorum.

Sabahtan beri, arkadaşlar çok duygusal, sitayişkar sözler ediyorlar hakkımızda. Müsaade ederseniz, kendilerine şunu belirtmek isterim: Evvela teşekkür ederim; ama biz bütün bu işleri bir görev aşkı ile yaptık.

Geçmiş bilirsiniz tarihçe olarak, çoğu da zaten rahmetlik oldu. Mümtaz Tarhan'ın insiyatifiyle bölüm açılması söz konusu idi. O zaman yine rahmetli Fuat Sarman Teknik Üniversitede bir hoca; o da gayret gösterdi ve yarım yamalak bazı derme çatma aletlerle -eski teknik öğretim müsteşarı Rüştü Uzel bunları temin etti bize- 1949 senesinde Teknik Okulda ilk bölümümüz açıldı.

Şimdi, -geçmiş devir; tarihlerini pek iyi hatırlamıyorum- 1963 veya 1964 yıllarında, bir yılda iki karikatür neşredilmişti. Karikatür de şöyle: Bir kağıt, içinde bir sürü öğrenci, önde iki tane at, arkada bir tane adam sürüyor. İki attan birisi Macit hoca, birisi de Ekrem hoca idi, arkada da iteleyen bendim. Bu karikatür o zaman çok da iltifat gördü. Bunu, rahmetli hocamız camekanlaştırdı ve odasına astı.

Kısacası şu: Ben, bugün konuşulnlardan, tüm gençlerden çok memnun kaldım. Sonunda şunu itiraf etmek isterim ki, o zamanki kağıtı sürmekle yapmış olduğumuz gayretler boşa gitmemiş, hepinizle iftihar ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN- Sayın hocamıza, yüreктen teşekkür ederiz.

Buyurun Sayın Tevfik Ateş.

TEVFIK ATEŞ (Kurultay Yürütme Kurulu Başkanı)- Allah Burhan hocaya daha uzun ve sağlıklı ömür versin, kendi de ağıladı beni de ağılattı.

Sayın Başkan, iki dakikanızı alacağım. Birincisi, kişi olarak, ikincisi de Yürütme Kurulu Başkanı olarak, bazı konuları dile getirmek istiyorum. Ondan da önce, Erdal Akdağ arkadaşımıza katılıyorum. Kendisi gençleri azarlayarak göreve davet etti, ben de yalvararak davet ediyorum. Bazıları azarlanmaya, bazıları da yalvarmaya layık. Hakikaten gelsinler buraya; çünkü, onlar işin içindeler, biz biraz dışına çıktık, biz onlara, onlar da bize yardımcı olsunlar.

Şimdi, evvela bir sataşmaya cevap vermek istiyorum. Hayrettin Gürbüz arkadaşımız da bizi herhalde yanlış anladı. Zaten bütün şeyler bu yanlış anlamadan doğuyor.

Sınırların belirlenmesi, hiçbir zaman -belki dinlemişsinizdir- Harita Kadastro mühendisliğinin ağırlığının konması gerekli olduğunu duyurdum; çünkü, koridorlarda biraz kulağıma geldi. O sınırı Harita Kadastro mühendisi mi tespit edecek; hayır. Onu dile getirmek istedim. Tespit ederken ya beraber bulunacak, yahut da önce kazıklayıp gidecek. Biz de gidip -kazıklar oynamamışsa- onun hem tahditini, hem de tespitini yapacağız.

Standartlar konusuna belki herkesten önce, belki herkesten önemle eğilen-

lerden biriyim. Yönetmeliklerin birleşmesi, standartların saptanması ve de ülke nirengisine bağlı olarak yapılmasında; Devlet Planlama Teşkilatının Beş Yıllık Planlarına geçmesinde önyak olanlardan biriyim.

Memleket nirengisine dayanmayan harita olmaz. Haritaya dayanmayan kadastro olmaz. Kadastrya dayanmayan daşehir planı olmaz, baraj olmaz, yol olmaz, içme suyu olmaz. Bu böyle olunca, haritaların çeşitli kişiler ve kurumlar tarafından standarda bağlı olmadan, ilkesiz, kuralsız yapılması olanağı yok. Varsa, bu zaman kaybını, emek ısrafını, gerektirdiğine şahit olduğumuz için, icra planlarında yer almasını istedik.

Hal böyle olunca, revizyon konusunda, yahut da "revizyon" deyimi kullanılmadı da "güncelleştirme yapan kuruluş" demedim ben. Haritayı kendi amacına yönelik duruma getiren kurumlarca... Şimdi, yaptığımız kadastrolu haritayı alıyor, İller Bankası, imar planlarını haklı olarak yapıyor. Şimdi, imar planlarının değişikliğini Harita Genel Komutanlığı mı yapacak? Harita Genel Komutanlığı, kendi amacına yönelik paftaların bütünlemesini yapacak; yani yeni Karayolları geçmişse, Karayollarından alacak onları, haritaya geçirecek ve aslında coğrafi arşiv oluşturmaları lazım. Ondan sonra, tabii orman yangınları olmuş ise; onu yine haritaya, topografik değişiklikleri, topografik harita yapan Harita Genel Komutanlığı yapacak. Kadaströl değişimleri de Kadastro Genel Müdürlüğü yapacak ve Devlet Su İşleri onun üzerine kendi bilgileri koymuş o değişmiş ise, Devlet Su İşleri de onu yapacak; ama bütün bunlar yapıldıktan sonra, birisine bir pafta lazım olursa, işte esas orda bütün bilgilerin üzerinde bulunan paftayı nereden, nasıl isteyecek? Esas konu budur; yoksa Hayrettin Gürbüz bey arkadaşım ile tam fikirdeyim.

Şimdi, gelelim Yürütme ve Tertip Komitesi veya yahut da Kurul olarak burada konuşulanlar havada kalıyor zannediliyor; ama değil: Her günkü toplantılar zabıtlara alınıyor, öneriler bunun sonunda değerlendiriliyor. Mesela Sayın Başkan, bugün kendi oturumlarında önerileri, eleştirileri hepsini saptayacak ve Kurultaya verecek. Oda ve Kurultay bir araç; dağıtım aracı. Oda ve Kurultay Başkanlığı, yönetim kurulu bunu aldıktan sonra -yaptırım gücü yok; ama yaptırım gücü varmış gibi- benimseyerek, ilgililere, yasa çıkacaksa yasal organlara, kadastro konusunda ise Kadaströ Genel Müdürlüğüne bunları iletecek ve kitap halinde sizlere dağıtacak. Kıtapta yalnız bildiriler ve konuşmalar yok, bu konuşmaların sonucunda ne yapmak lazım gelmiş ise, onlara da yer verilerek sizlere ulaştırılacak.

Herşeyin bir sahibi olması lazım. Kadastronun sahibi Kadaströ Genel Müdürlüğü; ama bir arkadaşımız buraya geldi, "Tapu Kadaströ Genel Müdürlüğü ve Harita Genel Müdürlüğü tavrını koysun" diyerek, herkese tavrını koydurdu. Tavrı birbirimize karşı mı koyacağız; kime karşı koyacağız?

..... santral olarak, bir merkez olarak görmekteyim şu anda. Şu anda öyle bir kurum olmadığına göre ve sorunlar, sorumluluklar dağınık olduğu için, bu Kurultay veya yahut da bundan sonra yapılacak seminerlerden Odada toplanacak ve Oda tarafından tekrar gereği yerine getirilmesi için; yasaların çıkarılması için, yönetmeliklere ve uygulamaya yansımaları için ilgili yerlere Kurultay, seminer tavsiye kararları iletilecek. Ondan sonra, esas tavır koymadan çok uyuma ortamı yaratacak; kim haritayı yapıyor, üretiyor, kullanıyor ise, özel sektör bir platformda uyum sağlarsa ancak bu işler yürür. Yoksa, hiçbir organ bunların hepsini zorla bir

araya getirip yapmaz. Bunu benimsemek lazım; işbirliği yapmak lazım. Geçmişte olmuş, inkar etmemek lazım. Geçmişte olmuş; kurumlar birbirlerine kıskançlık duymuş olabilirler. Bunlar yönetimden yönetime değişiyor, kişiye bağlı olarak değişiyor; ama bundan sonra bu Kurultayın sonucunda bütün dilekleri ve dileklere çözüm gelmiş ise onları, gelmemiş ise biz kendimiz bir çözüm tasarlayarak hem neşredeceğiz ve hem de ilgili kurum ve kuruluşlara ileteceğiz ve yetkili kuruluşlardan birbirleriyle diyalogu kurarak Oda aracılığı ile bu sorunların çözülmesi yoluna gitmeyi sağlayacağız. Oda, büyük bir güce sahip değil; ama büyük bir potansiyele sahip. Hepimiz Odanın bireyleri olarak bir potansiyel oluşturuyoruz; bilgi potansiyeli, çalıştığımız kurumlarda etkin olma potansiyeli... Bu potansiyeli, Oda iyi kullanarak sağlayacaktır; çünkü, o kadar eminik ki, gençlerin bu işi ele aldığını görmekteyiz ve de sonucunun ne kadar ilerlediğini görmekteyiz. Siz yapacaksınız, biz de size moral verici olacağız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

Vakit bir hayli geçmiş olmakla birlikte, konunun önemi nedeniyle devam edeceğiz sanıyorum. Zaman kısıtlaması şu an için pek uygun görülüyor.

Şimdi, mevcut durumu ve o durumdaki aksaklıkları dile getirdi değişik konuşmacı arkadaşlarımız. Onun genişçe özetini şu şekilde toplayabiliriz. Bu özet için, bizim hazırladıklarımızla paralellik sağlaması nedeniyle HAKAR Projesinde aynı konuda ulaşılan sonuçlar var. Bunu, Hayrettin Gürbüz arkadaşımız bana yardımcı olmak üzere okuyacaktır.

Doç. Dr. HAYRETTİN GÜRBÜZ- Ortaya çıkan bulguları HAKAR Projesinde aynen okuyacağım.

-Mevcut durumun, düşünülen Harita Kadastro faaliyetleri ile karşılaştırılması:

Mevcut durum, Harita Kadastro faaliyetlerine katılan başlıca kuruluşların; Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü, Orman Genel Müdürlüğü, belediyeler, İller Bankası Genel Müdürlüğü, DSİ, TCK, Toprak Tarım Reformu Genel Müdürlüğü, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü olduğu tespit edilmiş ve her birinin Harita Kadastro faaliyetleri, iş akışmaları, teşkilatlanmaları, teorik temelleri, kuralları, mali kaynakları, insan gücü ve araç, gereç varlıkları ile arşiv düzenleri; sağlanan bilgiler oranında incelenmiştir.

Ayrıca, bugün için mevcut durumda yürütülen Harita Kadastro faaliyetleri ile yürütülen Harita Kadastro hizmetlerinden yararlanan faaliyetler ayrı ayrı ele alınarak irdelenmişlerdir.

Bu irdelemeler sonunda, düşünülene göre, Türkiye'deki mevcut durumda Harita Kadastro faaliyetleri ve bunları yürüten kuruluşların organizasyonu ile üretilen Harita Kadastro hizmetlerindeki karmaşa, neden-sonuç ilişkileri olarak, aşağıdaki gibi sistematikleştirilebilmiştir. Bundan, amaç, arzulanmayan sonuçların nedenini tespit edip, bunları ortadan kaldıracak tedbirler düşündürmektir.

a) Bilgi sistemi kavramı ile ilgili karmaşa.

— (Nedeni) Kadastro için yasalarla bir bilgi sistemi kavramı getirilmiş olmasına rağmen bu, ne ön etüd çalışmalarında belirlenen sistemdeki pek çok bilgiyi -ki bunlar arsa ve arazi kullanım bilgileri yükseklik bilgileri ve benzerleri- içermek-

te, ne de değişen ihtiyaçlara göre, sistemin geliştirilmesini öngörmektedir. Ayrıca, uygulamalarda getirilmiş olan Harita bileşenindeki bilgiler, çoğunlukla ihmal bile edilmektedir. Haritalar için, kadastro ile bağıntılı bir bilgi sistemi anlayışı ise, ülkede zaten hiç yoktur.

o (Sonucu) HKB'ne ihtiyaçların büyük bir kısmı belirli bir sistemden karşılanmamakta, kuruluşlar genellikle birbirinden kopuk, kendi ihtiyaçlarını özel çözümlerle karşılama yoluna gitmektedirler.

— (N) Özel ihtiyaçları karşılama amacıyla toplanan ve işlenen HKB'nin (1/5000 ölçekli ST haritalar hariç) ülke genelinde arşivlenmesi yapılmamakta ya da en azından envanteri tutulmamaktadır.

o (S1) Standartlar birliği yoktur.

o (S2) Mükerrer işler (kaynaktan bilgi toplama, harita yapımı, vb.) yapılmaktadır.

o (S3) İstatistiki bilgiler türetilmemektedir.

o (S4) Bilgileri taşıyan belgelerin ömürlerini uzatacak etken tedbirler alınmamaktadır.

— (N) Ülkede kurulmuş ve belirli bir düzeyde yaşatılmakta olan temel jeodezik ağlar olmasına rağmen, bunlar 1/5000'den büyük ölçekli haritalar için kullanılmamakta, buna karşılık standartları farklı, bağımsız yerel ağlar kurulmaktadır.

o (S1) Ülke genelinde standart bir pafta bölümlenmesi yapılamamakta, yapılan paftalar kenarlaştıramamaktadır.

o (S2) Koordinat birliği sağlamak amacıyla bağımsız ağların birleştirilmesinde standart sorunları çıkmakta, aynı yere ait haritaların çakıştırılması yeterli ve sağlıklı olmamaktadır.

b) Oluşturma Faaliyetleriyle İlgili Karmaşa

— (N) HKH (Harita-Kadaastro Hizmetleri)'ni ülkenin tamamına götürmek için bir master plan anlayışı getirilmemiştir. Mevcut durumdaki içerikle kadastro hizmetlerinin, 20, 15, vb. yıllarda ülkenin tamamını kapsamı için zaman zaman programlar yapılmış ve kalkınma planlarına tedbirler konulmuş olmasına rağmen, bunların bir master plan anlayışıyla ele alınmamış olması yüzünden, öngörülen sürelerin sonunda, ancak belirli bir yüzdesi gerçekleştirilebilmiş ve hemen hemen aynı süreyi öngören yeni bir program daha yapılmıştır. 1983 yılında TKGM'ce hazırlanan ve süresi 15 yıl olan proje de aynı niteliktedir.

o (S1) HKH'nin ülkenin tamamına ne zaman götürüleceği belirsizdir.

o (S2) Gerçekleştirilebilen kadastro hizmetleri ihtiyaçların, planlanan hedeflerin ve mevcut kapasitenin gerisinde kalmıştır. Ekip sayısının ve yatırım ödeneklerinin artırılması, bu sonucu değiştirmemiş, ihtiyaçlar artmasına rağmen, gerçekleştirilene uydurmak için hedeflerin küçültülmesi yoluna gidilmiştir.

o (S3) Kadastro faaliyetlerinin nerede ve ne zaman başlatılacağına ilişkin objektif kriterler bulunmamakta ve proje teknikleri uygulanmamaktadır.

o (S4) Gerekli insangücü niteliği ve sayısı belirlenememekte, dolayısıyla yetiştirme, istihdam ve ücretlendirme konuları tutarlı bir biçimde ele alınamamaktadır.

o (S5) Araç-gereçlerin yenilenmesi ve sayı artırma ya da azaltımı, ihtiyaçlar dikkate alınarak planlanmamaktadır.

— (N) Ülke düzeyinde HKH'nin bütününden (en azından koordinasyonu sağlamak amacıyla) yetkili ve sorumlu bir Devlet kuruluşu yoktur.

o (S1) Hizmet boşlukları kalmaktadır.

o (S2) Gerekli işbölümü ve koordinasyon yapılamamaktadır.

o (S3) 1/5000'den büyük ölçekli harita yapımlarında her bakımdan bir karmaşa doğmuştur.

— (N) Kadastro faaliyetleri iki ayrı teşkilat tarafından (TKGM ve OGM) ayrı yasalar ve farklı standartlarla yürütülmektedir.

o (S1) Teşkilatlar arasında yetki ve sorumluluk karmaşası doğmaktadır.

o (S2) Devlet güvencesi verilen bilgilerin belirlenmesinde farklı kurallar uygulanmakta, dolayısıyla farklı sonuçlar alınıp vatandaşla Devlet arasında (orman ile özel mülklerin ortak sınırlarında) anlaşmazlıklar doğmaktadır.

— (N) TKGM'nün yetki ve sorumluluğundaki kadastro faaliyetleri, idari sınırlar (belediye sınırlarının içi ve dışı) esas alınarak şehir kadastro ve tapulama biçiminde ayrı yasalarla (2613 ve 766), ayrı standartlarda yürütülmektedir.

o (S1) Devlet güvencesi verilen bilgilerin (taşınmaz mallar üzerindeki haklar ve mükellefiyetler) belirlenmesinde eşitlik ilkesi zedelenmektedir.

o (S2) İdari sınırlardaki paftalar kenarlaştırılamamakta dolayısıyla, vatandaşlar arasında gereksiz sınır ihtilafları doğmaktadır.

o (S3) Aynı kaynaktan yetişmiş, aynı nitelikteki elemanlar, aynı ünvan ve statülerde istihdam edilmekte, dolayısıyla bunların aynı teşkilat içindeki gerekli görev değişiklikleri, sorunlar ve huzursuzluklar yaratmaktadır.

— (N) KF'nin yoğun olarak yürütüldüğü en büyük kuruluş olan TKGM'nün teşkilatlanmasında aşırı merkeziyetçilik vardır.

o (S1) Faaliyetlerin özelliğine uygun yetki ve sorumluluk dağılımı gerçekleştirilmemektedir.

o (S2) Etkin planlama, yürütme ve denetleme yapılamamaktadır.

o (S3) Mevcut insangücü ve araç-gereç kullanımında esneklik sağlanamamaktadır.

c) Güncel Tutma Faaliyetleri ile İlgili Karmaşa

— (N) Haritaların dayandığı yer kontrol noktaları yaşıtılamamaktadır.

o (S) Haritaların yeryüzüyle irtibatları kesilmekte, dolayısıyla uygulanabilirlikleri kaybolmaktadır.

— (N) Yapılan haritaların güncel tutulması yerine, ihtiyaç duyulduğunda yeniden yapımına gidilmektedir.

o (S) Emek, kaynak ve zaman ısrafına ve çelişkili durumlar doğmasına neden olan mükerrer işler yapılmaktadır.

— (N) TKGM'ce muhafaza edilen HKB'nde, değişiklik doğuran olaylar yalnızca ilgisinin başvurusu olursa işlenmektedir.

o (S) Başvurusu yapılmamış değişiklikler işlenmemekte, dolayısıyla gerçek anlamda bir güncelleştirme olmamaktadır.

— (N) Değişikliklere ilişkin başvurularda da, Tapu Sicilini ilgilendirenlerin

mahallinde düzenli olarak işlenmesine karşılık, harita ve eklerini ilgilendirenleri ya ihmal edilmekte, ya da kurşun kalemle işlenmektedir.

o (S1) Paftalar hızla güncelliğini yitirmekte, özellikle hızlı kentleşme olan yörelerde yenileme çalışmalarını gerektirmektedir.

o (S2) Paftaların imar, kamulaştırma, vb. gibi faaliyetlerde kullanılmaları mümkün olamamaktadır.

— (N) Başvuru olsa ve mahallinde düzgün işlense bile, değişikliklerin pek azı ikinci arşiv olan merkez arşivinde işlenmektedir.

o (S) Merkez arşivi fonksiyonunu büyük oranda kaybetmiştir.

— (N) Uç birimlerdeki güncel tutma iş hacmine ilişkin istatistikler yeterince tutulmamakta, üst kademelere zamanında gösterilmemekte, gönderilenler gereğince değerlendirilmemektedir.

o (S) Bu birimlerde iş yoğunluğuna uygun sayıda personel istihdam edilmemektedir.

d) İhtiyaçların Karşılanması ile İlgili Karmaşa

— (N) Devlet örgütünün çeşitli kademelerindeki karar organlarının isabetli kararlar almasına yardımcı olabilecek nitelikte istatistiki bilgiler türetilmemektedir.

o (S) Yeterli bilgi olmasına rağmen, değerlendirilmemesi yüzünden kaba tahminlerle kararlar alınmakta, planlamalar yapılmaktadır.

— (N) Gereken bilgilerin bir kısmını içermelerine rağmen, mevcut HKB, imar faaliyetlerine altlık olabilecek içerik ve nitelikten yoksundur.

o (S1) Yalnızca imar planlarının hazırlanması amacıyla 1/1000 ölçekli hali-hazır haritalar yapılmakta ise de, kullanımı sınırlı kalmaktadır.

o (S2) İmar uygulama haritalarının kadastro paftalarıyla ilişkilendirilmesinde çeşitli sorunlar doğmakta, bunların çözümünde yetersiz yöntemlere başvurulmakta ve dolayısıyla özellikle haklar ve yetkiler bakımından büyük hatalar meydana gelmekte ve ülkenin yargı organlarının yükü artmaktadır.

— (N) Sınırlı denemeler dışında ülkenin hiç bir yöresinde yeraltı tesislerinin yatay ve düşey konumları haritalara geçirilmemekte, bir başka deyişle öteki HKB ile bütünleştirilmemektedir.

o (S) Yeraltı hatlarına ilişkin projelendirme ve yapım, bakım ve onarım, ek-lenti ve tadilat çalışmalarında zaman kaybının yanı sıra maddi kayıplar olmaktadır.

— (N) HKH tüm Türkiye'ye yayılamamış, götürülen hizmetlerin içerikleri ve nitelikleri yetersiz kalmış ve mevcut bilgiler de güncel tutulamamıştır. Nitekim;

* Kırsal bölgelerde 210.460 km² alanın-19,6 milyon parselin- (% 42),¹

* Kentsel bölgelerde 16.000 km² alanın -2,8 milyon parselin- (% 56),

* Orman bölgelerinde 93.000 km² alanın (% 46)

kadastrosu yapılmış görülmektedir. Ancak kırsal ve kentsel bölgelerde bunların % 30'undaki, ormanlarda ise tamamındaki teknik bilgilerin yeniden ele alınması gerekmektedir.

HKF'ni hızlandırmak için tedbirlerden biri olan özel sektörden yararlanma olanağı, yasalar müsait olmasına rağmen faaliyetlerde devreye sokulmamıştır.

- o (S1) Gecekondulaşmış arazilerin mülkiyet sınırları belirlenememekte, ıslah imar planlarının hazırlanması aksamakta, bu yörelere altyapı ve sosyal hizmetler götürülmesinde darboğazlar oluşmaktadır.
 - o (S2) Kamulaştırma işlemlerinde taşınmazların sınırlarının, miktarının ve hak sahiplerinin belirlenmesinde tutarsızlıklar olmakta, dolayısıyla bir yandan Devlet maddi zarara girerken, diğer taraftan Devlete güven duygusu zedelenmektedir.
 - o (S3) Devlet güvencesi verilen bilgilerle (taşınmaz mallar üzerindeki haklar ve mükellefiyetler) ilgili olarak vatandaşların birbirleriyle ve Devletle aralarında ihtilaflar çoğalmakta, dolayısıyla toplum huzuru bozulup Vali, Kaymakam, vb. gibi idarecilerin, emniyet kuvvetlerinin ve yargı organının yükü artmaktadır.
 - o (S4) Noksansız ve adil bir emlak vergilendirmesi gerçekleşmemekte, vergilerin toplanması aksamakta, taşınmaz mal tedavülündeki (alım-satım, veraset, vb.) harçlar düşük düzeyde alınabilmekte, dolayısıyla bir taraftan vatandaşların adalet duygusu zedelenirken diğer taraftan Devletin bir gelir kaynağı, gereği gibi kullanılamamaktadır.
- (1) Bu oran kadastrolanacak alanın haritası yapılacak alana eşit ve 500.000 km² olduğu, başka bir deyişle bugüne kadar kadastro harici bırakılan hali, vb. yerlerin de kadastro kapsamı içinde düşünülmesi ile hesaplanmıştır.
- o (S5) Üretime katılmamış faydalı araziler belirlenmemekte, kamu ve hazine arazilerinin gerçek envanteri çıkarılmamakta, bunların korunması, geliştirilmesi ve değerlendirilmesi yapılmamakta, dolayısıyla istihdam sorununun çözümüne ve milli gelirin artırılmasına katkısı olabilecek bir kaynak atıl kalmaktadır.
 - o (S6) Toprağa bağlı krediler, bölgesel kalkınma plan ve programlarının hazırlanması ve gerçekleştirilmesi, çeşitli mühendislik hizmetleri, arazi toplulaştırılması, vb. faaliyetler için, HKB ayrı kuruluşlarca, ayrı amaç, yer ve standartlarda toplanmakta, dolayısıyla kaynak israfı olmakta ve daha da önemlisi dolaylı maliyetler artmaktadır.

Mevcut durumdaki karmaşaya teşhis koymak amacıyla neden sonuç ilişkileri biçiminde bir sistematikleştirmeye çaba gösterilirken, bazı sonuçların, başka bazı sonuçların nedeni olması gibi zincirleme ilişkiler gözlenmiştir. Bunları ortaya koyacak ana nedenlere inme çabasında, mevcut durumdaki istenmeyen tüm sonuçları aşağıdaki iki nedene bağlamak mümkün olmuştur.

Bunlar:

- 1- Bugüne kadar, amacı ve içeriği belirlenmiş bir bilgi sistemi kavramının ortaya konmamış olması,
- 2- Ülkede HKH bütününden yetkili ve sorumlu bir Devlet Kuruluşunun bulunmamasıdır.

Birinci nedeni ortadan kaldıracak tedbir, ön etüd çalışmalarında düşünülen HKBS'ni oluşturmaktadır. Bu sistemin gereği olan HKF ise, genel iş akış şemaları

ile birlikte Ek-1'de verilmiş bulunmaktadır.

İkinci sebebi ortadan kaldıracak tedbirlerle ilgili düşünceler aşağıdaki bölümde-
dedir.

BAŞKAN- Şimdi, sanıyorum mevcut durumun tersliği üzerinde söz alan konuşmacı arkadaşlarımızın değindiği noktaları, bu özet daha düzgün ve içerikli bir şekilde ele almış oluyor.

Şimdi, çözüm önerilerine gelmek istiyoruz. Bu husustaki önerilerinizi de tespit etmek istiyoruz. Önce, sırası ile Sayın Çorbacı'ya bu hususta söz vermek istiyorum.

Sayın Çorbacı buyurun.

HALİM ÇORBALI (Tapu ve Kadastro Genel Müdürü)- Önce, bazı çözüme ulaşmış olan veya düşündüğümüz hususları arz etmek isterim.

Ondan önce, bir anımı anlatarak sözlerime başlamak istiyorum. Prof. Burhan Tansuğ, gerçekten Türkiye'nin yetiştirdiği kıymetli elemanlardan birisidir. 1949 yılında Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü'nde müfettiş muavini olduğum zaman, Almanya'da 8 sene tahsil görmüş pırıl pırıl bir müfettişe rastladım; ismi

Burhan Tansuğ idi. Gerçekten, Batı medeniyetini bizim idareye ilk defa taşıyan elemanlardan birisi nitekim, o kadar kıymetli bir özelliği varmış ki, birkaç sene sonra bizden ayrılp, sizin yetiştirdiğiniz Yıldız Teknik Okulunun öğretmen kadrosuna dahil olarak bizi hizmetinden mahrum bırakmıştı, ben de bunu bir anı olarak size arz etmek isterim.

Gerçekten, Türkiye'de atılım yapılması her zaman istenmiştir. 1949 yılında daireye başladığımda, elimizde ölçü aletleri bile çok mahduttu. 1950 yılındaki tapulama sırasında, organlarla ölçü yapıldığına şahit oldum; çünkü, çelik şerit yoktu. Bazı bölgelerde yol olmadığı için, biz teftişe gittiğimiz zaman, teftiş değil de, oradaki ekibe su taşıdığımı içecek su-yatacak yer aradığımızı da bu arada hatırlatmak isterim. Türkiye çok süratle gelişmiş ve gelişmekte olan bir memleketidir. Tabii bu arada toplumdaki büyük nüfus artışlarını hesap etmek lazım. 1935'te 17 milyon olan bir Türkiye, 1985'te 55 milyonla-
ra varmak suretiyle, toprak-nüfus ilişkileri çok önem kespmiştir. Dolayısıyla, hizmetimiz de o derece önem kazanmış oluyor.

Arkadaşlar, evvela şu hususu arz etmek isterim: Sektör faaliyeti çok önemlidir. Ben, müteaddit defa Yüksek Planlama Kurulu toplantılarına iştirak eden, keza Bütçe komisyonlarında ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurullarında bulunmuş bir kimse olarak arz etmek isterim. Şimdi, arkadaşlar "Biz bir sektör müyüz, değil miyiz?" sorusu bile tartışma halinde iken, karşımıza dev sektörler çıkmaktadır. Bir bakıyorsunuz sağlık sektörü, eğitim sektörü, ulaşım sektörü, daha ona benzer örneğin konut sektörü çıkıyor ve Yüksek Planlama Kurulunda bir nevi, devletin gelirlerinin bir parsasyonu oluyor; yani ödenek dağıtımı söz konusu oluyor. Evvela, ağırlığımızı bu sektör seviyesinde, düşünmek ve kabul ettirmek lazım. Temmuz ayında DPT'nin yürüttüğü toplantıya önemli kurumlar olarak, yatırımcı kurumlar olarak çağırılmıştım, orada açılama-
yan hastane, doktor gitmeyen yöreler tespit edildi. Ayrıca, insanlar ölüyor, ulaşım vasıtası olmadığı için hastasını getiremiyorlar gibi sorunlar arasında biz de yerimizi bulmaya mecburuz. Bir defa konuyu önemli bir hale getirmemiz, bu sektörün ağırlığını çok iyi kabul ettirmemiz lazım. Bu da ancak proje yapımı ve benimsettirilmesi yolu ile olmaktadır.

Projelerle ilgili olarak bizde bir zihniyet değişikliği oldu. Eskiden bir bakıyorduk-

nuz Erzurum Kırsal Kalkınma Projesi, bilmem Çankırı, Çorum projesi gibi... Bu konuda projelerde bize yer verilmemiş, daha sonra bize bir hayli görev yükleniyor. Bizim birinci önerimiz, devletin yüklenmiş olduğu veyahut yürütmeyi üstlendiği projeler içinde belki birinci adam değil ama, ihtiyaç duyulan bir hizmet olarak mutlaka yer almalıyız.

Dikkat buyursanız, altyapı hizmetleri olarak, toprağa bağlı hizmetlerde biz olmadan işi yürütmek mümkün değil. Tevfik Ateş bey bunu fevkalade veciz bir şekilde ifade etti; ama burada söylemek veya kendi aramızda konuşmak katien yeterli olmuyor. Türkiye'de geliştirilen büyük projelerde mutlaka yer almalıyız. Nitekim, bu adımımızı attık ve Çukurova Kentsel Kalkınma Projesinde yerimizi kısmen de olsa aldık. Bu, bize modern teknoloji yolunu açan bir unsur da oldu. Güneydoğu Anadolu'da GAP Projesinde yine devre dışı imişiz. Düşünün ki, bir Urfa'nın 750 civarında köyü var, onun hepsinin kadastrosunu bitirmişiz; bize teşekkür eden kimse yok. GAP Projesi incelemelerinde Harita ve Kadastro hizmetleri bir sorun olarak ifade edilmemektedir. Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü zamanından evvel görevini bitirmiştir. Biz bunun için teşekkür beklemiyorduk; ama bu işi organize edenlere "750 bin parseli ölçmüşüz, o kadar önemli görevler yüklenmişiz" dedim, "Siz görevlerinizi yapmışınız, siz projede söz konusu değilsiniz" dediler; yani bir görev yapmak, bir nevi kusur gibi telakki edilmiş. Neden; projenin dışında kaldığımız için. Ama bundan sonra sulamalarla veya diğer hususlarla ilgili projeler geliştirildiği zaman, DPT'nin ilk müracaat ettiği kurumlar arasında bulunuyoruz. O büyük projede, yani GAP Projesinin sulama uygulanması planlamasında yerimizi almaya çalışıyoruz. Bunu sadece teşkilatım olarak arz etmek istemiyorum. Bizim sektörde bulunan diğer kurumlar da aynı gayreti sarf etmek suretiyle, bu projelerde mutlaka önemli yer almaları ve parasal destek sağlamaları gerekir.

İkincisi, bugün görüyorsunuz İstanbul'da Fatih Sultan Mehmet Köprüsü yapıyor; ayrıca, İstanbul kanalizasyonu, İzmir kanalizasyonu... Bir bakıyorsunuz ki, İstanbul veya İzmir Belediyesi muayyen yurt içi veya yurt dışı şirketlerle anlaşma yapmış; "Krediye bulun getirin" demiş. Bu sistemi, biz de işletmek istiyoruz. Bizim yurt dışı mübayaalarımızın mali portresi 40 milyon dolar civarındadır; yani 1986 teknolojisine erişebilmek için bizim teşkilatımıza birkaç sene içinde almak şartıyla 40 milyon dolarlık mübayaya ihtiyaç vardır arkadaşlar. Bugün şu şartlar altında Türkiye Cumhuriyeti hükümetinin, yahut da DPT Teşkilatının 40 milyon doları bize ayırmasının imkanını sizin takdirlerinizle sunarım; ama bunun çözüm yolu sadece gidip de DPT'den para istemek değildir, nasıl köprü yapılıyorsa, nasıl yol yapılıyorsa, nasıl bir yerde fabrika yapılıyorsa, bu yoldan dış kredilere de yönlendirmemiz lazım geliyor; şahsen bunun da girişiminde bulundum. Bugün Batı Almanya'yı, İsviçre'yi, Hollanda'yı, Amerika'yı biz bu şekilde uğraşlar arasına soktuk. Artık hep biz düşünmeyeceğiz, biraz da bizimle muhatap olan, iş yapan insanlar düşünsünler. Hatta, bu konuda biraz daha ileri giderek, illa Tapu Kadastro Genel Müdürlüğüne alet satmak yerine, Türkiye'de özel sektörün güçlendirilmesine de imkan verilmesini diledim. Bu konuda sizlere de arz ediyorum: Bugün Türkiye'de teşkilatımız tarafından özel sektöre hizmet vermek arzusu vardır. Yalnız, özel sektör dediğimiz zaman, bir iki arkadaşın kurduğu bir büroyu da kesin olarak kasdetmiyorum. İnşallah Batıda gördüğümüz, yeni dünyada gördüğümüz, uçağı ile ve en son modern aletleriyle mecehhez bir özel sektörün arzusunu taşıyoruz. Yoksa, birkaç arkadaş bir araya gelerek birkaç alet alınması yeterli olmuyor kanısındayım. Bu takdirde çok güçlü bir özel sektör doğmalıdır.

Bu konuda devletin görevi de şu olmalıdır: Devlet, özelsektöre sadece el sallayarak veya selam vererek değil, iki türlü katkısı olması gerekir. Bir defa, özel sektör teşekkül ederken, sermaye olarak devlet bir şeyler vermelidir. İkincisi de, bu özel sektörün muayyen bir zaman yaşaması için veya devamlı yaşaması için mutlaka ona hizmet vermelidir ki, asgari hizmeti yapmak suretiyle kendini idame ettirsin ve alacağı birçok yeni hizmetler de kâra geçsin. Tabii özel sektör dediğimiz de, eşittir kârdır; başka türlü özel sektör düşünülemez. O zaman, bu iki unsur çok önem taşıyor: Birincisi, devletin desteği olarak kendisine sermaye sağlayabilmek. İkinci de, muayyen bir hizmeti vermektir.

Biz, "Teknik Kanun" dediğimiz Harita-Kadastro Tapu Bilgi Sistemi Kanununda, eğer yasama organından geçerse, bu iki unsuru bir araya getirdik. Hatta biraz daha düşündük, biraz daha ileriye gittik galiba; özel sektörün de bazı işlerini kamunun yapması, tabii aynı zamanda kamunun hizmet vermesi gibi de düşünülebilir. Belki ilk senelerde özel uçak alınması mümkün olmayacaktır; ama o zaman teşkilat olarak biz de özel sektöre uçağımızla yardım etmeyi düşünüyoruz; yani içiçe bir noktaya gelmek. Daha da ileri giderek, belki karışık, yani sermayesinin yarısı özel, yarısı da kamuya ait olmak üzere şirketler kurulması söz konusudur. Nitekim İslamabad'daki toplantıda teklifimiz şöyle olmuştur: Bir şirket kurulmalıdır. Bu şirket, tabii Türk desteğinde olmalıdır. İslam devletleri de bu şirkete sermaye olarak katılmalıdır. Ortak bir şirket teşekkül ettirmek suretiyle, hem Türkiye'de, hem de yurt dışındaki mühendislik hizmetleri bu vasıta ile yürütülmelidir. Bunu realize edecek olan hükümleri yasama organına sunmuş bulunuyoruz. Tabii burada ben size bir teknisyen olarak bilgi arz ediyorum;

Siyasi tercihleri sunacak mevkiide de değilim. O özelliği de bu arada açıklamak isterim. Konu bu bakımdan büyük önem arz ediyor, size arz ederim.

Modern teknolojiyi yakalamak, bence bu yollardan olacaktır. Yoksa, biz her sene gidelim Maliye Bakanlığı'nın kapısını çalalım ve para isteyelim; emin olun, bu çıkar yol değil. Bir misal arz edeyim: Reprodüksiyon aleti aldık. Bu aletin o günkü değeri 630 bin marktı, bugünkü para ile bir çarpıyoruz, 250 milyon lira ediyor. İki tane sebepten maliyeden alımı takılmış bu aleti alamayacak durumdaydık. İta amirinin bir mali mesuliyeti vardır -deruhte-i mesuliyet- onu yapmasam aleti alamayacağız. Onu yaptım; ama 250 milyonluk bir sorumluluğu da şu anda huzurunuzda taşıyorum. Tabii Sayıştay ne der, nasıl yapar, bilemiyoruz. Konunun klasik çözümüne gidildiğinde, oradaki engeller sonsuzdur. Nitekim, bir maliye idaresi ile size bilgi vereyim. Onlar, "Parayı almaktan çok, parayı kullanmak zordur" derler. Tekrar edeyim, "Parayı almaktan çok, parayı kullanmak zordur", karşınızda bir hayli yasal barajlar vardır. O barajı klasik sistemlerle bugünkü ödeme sistemleriyle, muhasebe sistemleriyle aşmak mümkün değil. O zaman, hepimiz mutlaka yeni yollar bulacağız.

Ademi merkeziyetçilik konusu Türkiye'de yerleşmelidir. Nitekim, 3045 sayılı Kanunla Yerel Yönetim Sistemi kurumumuza gelmiştir. Bölgelere bir hizmet devri, yetki devri de söz konusu; ancak, bunun için daha evvel organize olmak lazım. Bugün, biz 12 bölgenin 2 bölgesine, yetki devretmiş bulunuyoruz.

Yetki devri işi işlemez ise, devrettiğiniz zaman başarısız olursa, bu sistem iyice çöker ve bir daha dönüş mümkün değildir.

Üniversitedeki arkadaşlara "Gelin arkadaşlar, şu bölge müdürlüğünü içinizden birisine verelim" diye rica ettim. Belki mevzuatları müsait değildi, gerçekleşmedi.

İşlerin ihalesinde yine klasik sistemle olmuyor. Bir ihale şartnamesi hazırlamak

bayağı bir sorun. Biz teşkilat olarak, bir fon teşkiline, bir de döner sermaye teşkiline işi bağlamak istedik. Nitekim, döner sermaye teklifimiz çok ilginçtir. Meclise kadar getirildi; fakat bir klasik görüş, bizim döner sermaye teklifimizi komisyonda red ettirdi. Biz, yaptığımız hizmetten harç alıyormuşuz. Döner sermayeye ihtiyaç yokmuş. Tabii harç aldığımız hizmetler var; ama harç almadığımız ve milyonlarca liralık bedava yaptığımız işler de var. Döner sermaye teklifimiz bugünkü zihniyet içinde herhalde yer alacak ve çok geniş çapta düşünülecektir. Döner sermaye veya fon yine özel sektör, üniversiteler bir araya gelerek çalışmaları sürdürecektir. Üniversiteden rica ediyoruz; sadece ders veren bir birim olmayın, aynı zamanda iş üreten bir birim olun. Bugün 13 üniversitede bilgisayar kurulmuş ve bu bilgisayarlar da -İzmir'de açılışını yaptılar 15 gün evvel- dünya bilgisayar sistemlerine bağlanmış. Benim buradaki arkadaşlarımdan ricam -bölge müdürlerinden- bu 13 bölgedeki bilgisayarlardan yararlanmak suretiyle, kapasite fazlasını kullanmak ve bazı işleri yapmak. Bu talimatımızı bütün bölgelere vermiş bulunuyoruz. Nitekim, İzmir'de bu örneğini verdik ve çalışma yapıyoruz. Karadeniz Üniversitesinden hayırlı bir haber geldi, inşallah gerçekleşir. Trabzon ve yöresine ait bazı hizmetlerin üniversite tarafından yapılmasının haberini memnuniyetle aldık ve hemen harekete geçtik, işbirliği gerçekleşirse hem eğitim vereceksiniz ve hem de uygulamayı sağlayacaksınız. Bu suretli biz de hizmetimizi yaptırmış oluruz. Lütfen bunu üstlenin, bu konuda biz hazırız, yasal taslak olarak düzenlemeler de yapılmıştır; bunu memnuniyetle arz etmek isterim.

Halihazır harita konusu sizleri yakinen ilgilendiriyor ve tabii ki bizleri de yakından ilgilendiriyor. Şimdi, biz isteriz ki, halihazır haritayı -ki güncel olması kaydıyla- değerlendirelim ve kadastro hizmetlerimizi süratle bitirelim; ama karakter itibarıyla birbirine uymuyor veya yapılaş, yahut bakış açısı itibarıyla birçok yerde uymadığını gördük. Bunun üzerine, yeni çıkan İmar Kanununun 18. maddesi ile ilgili olarak yapılmış yönetmeliğin 38. maddesine bir hüküm koyduk ve dedik ki, "Halihazır haritalar kadastro teknik niteliğini taşıması lazımdır". Bu, atılan büyük bir adımdır. İki harita yapma yerine, bir harita yapmaya yönelik önemli bir unsurdur.

Bununla da yetinmedik, aynı zamanda belediyelerin duyarlılığını sağlamak üzere genelge yaptırdık; İçişleri Bakanlığı'ndan genelge sağlamak suretiyle bütün belediyelere duyurduk; ama ne derece itibar ederler buradan söyleyemem, fakat kağıt üzerinde bu konu bir yere varmıştır.

İmar Affı, bizi ister istemez halihazır haritaların değerlendirilmesine götürdüm. Teknik vasıfları uygun halihazır haritalar sayesinde emin olun kısa zamanda paftalarımızı güncelleştirme imkanını bulduk; ama baktık ki, o haritalar kendi çalışmalarımızda teknik niteliğini bizim istediğimiz vasıfta taşıyor. Burada kesin olarak kimseyi kusurlu bulmak istemiyorum; öyle bir hesabın peşinde olan bir insan değilim; ama taşıyor. O zaman, onu taşıyacak hale getirmek, dolayısıyla bu haritaların bir elden yapıp, hem mihara altlık, hem de kadastro hizmetlerine altlık olacak bir nitelikte gerçekleştirmek gerekir kanısındayım; yasal adım da atılmıştır. Bundan sonra, rica ediyorum -özel sektör de tabii bu konuda devrede oluyor, onlar tarafından yapılıyor- bu hususiyeti dikkate alarak ihalelere girin.

Yani şartnamelerde bahsettiğim hususun yer alması lazımdır ki, müteahhide külfet yüklerken nimetini de beraber getirmek lazımdır. Bu konuda zannediyorum İller Bankasına görev düşecektir. İşin takibini kendileri yaparlarsa, bir müddet sonra bu ikilik, bu

farklı teknoloji tek teknolojiye dönebilir kanısındayım, hatta süratle dönebilir kanısındayım.

Güncelleştirme konusunda bir adım atıldı, yeterli midir, değil midir bilemiyorum. Cins değişikliklerini iki yıl içinde -zorunlu deneyim- mali bakımdan avantajlı hale getirdik. İki yıl içinde cins değişikliğini yapan hak sahipleri normal harcını ödeyecek; ancak, iki yıl içinde bunu yapmazsa, bu defa harcı misli olarak artacak ve bir nevi vergisini veya harcını ödemeyen kişiler gibi, harç faize bağlanacak. Bunun dışında elimizde bir sopa yok ki, "getir şu haritayı hemen işle" diyebilelim. Öyle yasal bir imkanımız yok ve demokratik ülkeye de bu imkanı hiç kimseye vermiyorlar; ama biz mali açıdan zorlamak suretiyle bu noktaya getirdik. Evvela şahsen hitap ediyorum, eğer cins tashihi yaptırmayan arkadaş var ise; bu cezayı lütfen üstlenmesin.

Arzım bundan ibaret. Birçok konular vardı; ama saatin ilerlemesi nedeniyle bazı hususlara değinemeyeceğim. Buna rağmen imkan verilirse, burada diğer sorulara da cevap vermeye hazır olduğumu arz eder, hepinizi hürmetle selamlarım.

BAŞKAN- Teşekkür ederiz Sayın Çorbacı.

Yalnız benim çok kısa bir sorum olacak: Alınan bu önlemler HAKAR Projesi içerisinde, değil mi efendim?

HALİM ÇORBACI (Tapu ve Kadastro Genel Müdürü)- Evet.

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

Şimdi, Sayın Nazmi Aslan'a söz vereceğiz. Burada, tespit edilen tutarsızlıkların olup, olmadığı şeklinde münakaşa değil de, önerileri rica edeceğiz.

Prof. Dr. NAZMİ YILDIZ (TÜ)- Efendim, bana mı söz verdiniz, Nazmi beye mi?

BAŞKAN- Peki, siz buyurun.

Prof. Dr. NAZMİ YILDIZ- Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın dinleyenlerim, benim önerilerim bir satırda toplanıyor. Harita sözcüğünden, ricam, "Temel bilgileri içeren harita" anlaşılmasını diliyorum.

Sayın Başkan uyardı, meseleyi şöyle koymak istiyorum: Harita Kadastro Bilgi Sistemi içerisinde bulunması gereken temel bilgileri amaçlayacağım.

1. Toprağa getirilecek her türlü yatırım ve düzenlemelere altlık olacak temel bilgileri içeren tek tip harita üretimine geçilmelidir.

2. Askeri amaçlı haritalar hariç, Harita Kadastro hizmetlerinin yürütülmesi, yönlendirilmesi; tek bir sivil kuruluşa verilmelidir.

Alt başlıklar olarak: Ülke nirengi ve nivelman ağına bağlantıyı zorunlu kılacak; bunun dışındaki harita üretimine izin vermeyecek düzenlemeler yapılmalıdır.

3. Harita Kadastro hizmetlerinin tamamını kapsayacak tek bir yasa hazırlanıp yürürlüğe konmalı, mükerrer ve nitelik dışı çalışmalara son verilmelidir.

4. Yaşatma ve güncel bulundurma çalışmalarında bir uyarı sistemi geliştirilmelidir.

Sayın Genel Müdürüm açıkladılar; ama önümde olduğu için söyledim, bir uyarı sistemi geliştirilmelidir; yani kişiler ve kurumlar bu uyarı ile talepleri -isteğe bağlı değil- zorunlu hale getirilmeli.

5. Harita Kadastro faaliyetlerinin teknik yönünün güçlüğü dikkate alınarak, özellikle arazi faaliyetlerinin yürütülmesinde yapmaktan çok, etkin bir kontrol düzeni kurarak, özel sektör kapasitesinden azami yararlanmayı sağlayacak organizasyona gidilmelidir.

6. Kadastro ile Harita çalışmaları, taşınmazlara ilişkin haklar ve yükümlülüklerin

devlet güvencesi altına alınması gibi tek bir amaca indirgenmemelidir. Sözlerime başlar-ken belirttiğim gibi, Harita Kadastro hizmetleri, toprağa getirilecek her türlü yatırımlara altlık olacak; verileri sağlayabilen bir bilgi sistemi olarak ele alınmalı; organizasyon yasalar, kurumsal ve temel kurallar buna göre düzenlenmelidir.

Kişisel görüşlerimdir; arz ederim.

BAŞKAN- Teşekkür ederiz.

Şimdi, Nazmi beyden rica edeceğiz.

NAZMÎ ARSLAN (İB Harita Dairesi Bşk.)- Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Önerilerime geçmeden evvel, biraz önce Halim Çorbalı beyin ileriye sürdüğü "Halihazır haritaların niteliği -teknik niteliği- istediğimiz vasıfta değildir" ifadesine, yahut da kanısına sureti katiyede katılmıyorum. Bunun nereden kaynaklandığını da biliyorum; bilinmesinde de yarar var. Belki Sayın Genel Müdürüm her konuya eğilemediği için, bunun esasının nereden geldiğini ben kendilerine izah edeceğim.

Bu kanı şuradan çıktı efendim: Mersin'in halihazır haritasını alelacele bitirdik; belediye'nin sıkı isteği üzerine. Büyük bir iş. Devamlı arazide yapılması halinde kontrol edilir. HAKAR projesine bu sorundan koymak lazımdır.

Ayrıca, yine üniversitelerimizden yetişen genç meslekdaşlarımızın lisan sorununun çözülmesi lazım. Bugün, teknolojinin ilerlemesini takip etmek için, lisan en önemli bir sorun. Bugün Ortadoğudan mezun olan, yahut da Boğaziçi Üniversitesi'nden mezun olan kişi, özel sektör anında kapıyor; fakat, diğerleri o durumda değiller. Tabii bilemiyorum bu kendi sorunları. Lisan sorunu, bizi de çok güç durumda bırakıyor; çünkü, gelişmelere yönelik çalışmalarımızı yapamıyoruz.

Ayrıca, mesleğimizin icraasında görev alan ve içerisinde bulunan biraz evvel Nazmi Yıldız arkadaşımızın ve -şu anda aklımda değil- birkaç arkadaşımız ileri sürdü, fototiriksiyon, fotomekanik, baskı tekniği ve bilgisayar kollarında da üniversitelerimizde yapılan eğitimde bir ağırlık verilmesi lazımdır. Hiçbir hevesli çıkmıyor; profesyonel atölyemiz var, mekanik atölyemiz var, matbaamız var, bilgisayarımız var; imtihan yaparken, bunları bilhassa soruyoruz: Hangi mevzu hevesin var; hangi mevzu fobin var; bilgisayar mı, fotorebisyon mu, baskı tekniği mi? Hiç talip çıkmıyor.

Bunun dışında, Sayın Yüksel bey arkadaşımın fikrine candan katılıyorum. Hakikaten, bugün mesleğimizin sahibi olan bir kuruluş yok. Bu kuruluş olmalı; yani Harita Kadastro hizmetlerinin bütününden sorumlu bir kuruluş olmalı. Hele İmar Yasası ile büsbütün şeye girdi bu konu. Bir kuruluş olmalı ve kontrol etmeli. Bir belediye bir harita tasdik edip yolladığı zaman, bunun yönetmeliklere uygun olup, olmadığını kim kontrol edecek? Kimse yok. Belki bizim yaptığımız haritalara da aynı şekilde uygunluğunu kontrol edecek bir kuruluş olsa, burada Sayın Halim Çorbalı'ya sitayişte bulunmazdım herhalde; ama merkezi sistemde olan bir kuruluş, bütün Türkiye'nin sorunlarına yetişemez. Onun için, harita yatırımcı kuruluşlar, bizim mesleğimiz dışında yatırım yapan ve haritaya ihtiyacı olan tüm kuruluşlar da en azından Harita Dairesi Başkanlığı seviyesinde mesleğimize bağlı, mesleğimizle ilgili bir kuruluşun olması şart. Bugün, Bayındırlık Bakanlığında maalesef Harita Dairesi yok; şube müdürlüğü dahi yok.

Biraz evvel genç arkadaşlarımdan birisi, bunu geniş bir şekilde izah ettiler ve bu konuda yakındılar; bu düşünceye ben de katılıyorum.

Sözlerimi bitirirken, bir de İller Bankası'nın yapısından daha evvel bahsettim ama, biraz daha bu konuya değinmemde yarar var. İller Bankası'nda, bugün harita yapımı ko-

nusunda resen yetki yok. Yalnız, İller Bankası'nın Kuruluş Kanununun 1. maddesi, "Belediyelerimizin imarını yürütmek üzere, şu şu nitelikte bir banka kurulmuştur" der. Belediye bize yetki vermeden, biz harita yapamayız. O halde, bankanın durumu ne? Banka da bir özel sektör; banka da bir müteahhit. Emanet komisyonları kanalıyla emaneten yaparsak, biz de müteahhit sıfatı ile yapıyoruz işi; ama biz banka olarak, özel sektörümüze belediyelerin kendi başlarına ihale edemedikleri işleri ihale etmek suretiyle yardımcı oluyoruz. Yeni İmar Yasasına bağlı yönetmeliğin -birinci yönetmelik- yani, hahilahız harita ve zeminli arazi haritası düzenlemesi yapacak müellif ve müellif kuruluşların niteliklerini tespit eden yönetmelik eğer incelenirse, harita mühendisi çalıştırmayan bir belediye, haritayı ne ihale edebilir, ne tasdik edebilir ve ne de kabulünü yapabilir; çünkü, ihale şekli ne olursa olsun, bir yeterlilik komisyonu kurulması şarttır o yönetmeliğe göre ve bu komisyonda da muhakkak harita mühendisinin bulunması lazım. Eğer, harita mühendisi yok ise, ihale yapamaz. Onun için, bizi Sayın Kadastro Genel Müdürlüğünde veya Sayın Harita Genel Müdürlüğü sıfatında görmeyin; bir müteahhit sıfatında görün. Hizmete hazırız, yeterki verilsin. Onun dışında bir isteğimiz de yok.

Sizlerin zamanını belki uzun olarak aldım. Sözlerimi bitirirken, ayrıca Sayın Genel Müdürüm Halim Çorbalı'dan, eğer bir sürçilisan yaptıysam özür dilerim.

Hepinizi saygı ve sevgiyle selamlarım efendim.

BAŞKAN- Teşekkür ederiz, sağolun.

.... — Sayın Başkan, bir açıklama yapmak istiyorum.

BAŞKAN- Peki, buyurun efendim.

... — Değerli arkadaşlarım, biraz önce yapmış olduğum açıklamada, bu yenileşmenin öğelerinden bahsettim ve bunlardan bir tanesi de üretime saygı duyulması gerektiği, onu savunmaya mecbur etmeyiniz, ona saygı gösterin, demek istedim; ama sayın arkadaşım, hürmeti hizmet diye almış. Hizmetliyi hizmete davet ediyor... Böyle bir şey dedim. Aksine, belki de kendisini savunmuş oluyorum; bunun farkında değil, özür dilerim. Yanlış bir anlama olmuş; yani şunu söylemek istiyorum: Üretime saygılı olalım. Üretim yapan kurumları, üretim yapan müesseseleri saygıyla karşılayalım dedim. Aksi halde, bu böyle olmazsa, daha güzel üretimlere gidemeyiz; bunu işaret etmek istedim; ama anlaşılamamış. Sayın Nazmi Bey yanlış not almış; yani HAKAR'da yeraldık; ama öyle bir düşünce katıyen aklımdan geçmedi.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

NAZMİ ARSLAN (İB Harita Dairesi Bşk.)- Müsaade eder misiniz?

BAŞKAN- Hayır...

NAZMİ ARSLAN (İB Harita Dairesi Bşk.)- Yok efendim, yanlış anlamadım, aynen şunu söyledim: Üretimi yapan üreticiyi savunmaya değil, hizmete... İller Bankası üretim yapmıyor mu? Kusura bakmayın, konuyu saptırmak istemedim.

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

Sayın Kızılay, buyurun.

ERKAL KIZILAY (OGM Kadastro Dairesi Bşk.)- Efendim, gecenin bu saatinde sizin iki dakikanızı alacağım.

Anayasamız, ormanlara özel bir hüküm getirmiş. Kısaca, Türk hukuk sisteminde ormanların yeri ayrı. Bu Medeni Kanunda var, Anayasada var, Orman Kanununda var, Tapulama Kanununun 2. maddesinde de var. Anayasamız, "Armanlar zaman aşımı içeri-

sinde... edilemez, direkler alınamaz" diyor. Anayasamız, "Devlet ormanları, kanuna göre devlet üretir, işletir" diyor ve Orman Kanununun 6. maddesi de "Ormanlardaki her türlü iş ve işlemlerin Orman Genel Müdürlüğüne yapılır" amir hükmünü getirmiş. Bu amir hüküm çerçevesinde, 40 yıldır orman kadastro Orman Kanunu çerçevesinde yapılıyor. Bir ihtiyaç. Elbetteki, bir tek kurum tarafından yapılmasında genelde fayda vardır; ama 50 yılda arazi kadastro bitiremedik. Bir de yerleşimlerin dağ tepesindeki 20 bin hektar ormanlarımızın kadastro da yüklersek, altından nasıl kalkılacaktır?

O halde, Orman Kanunu, özel ihtisas isteyen bir çalışma gerektiriyor. Bugün kanunlar arasında çelişki yoktur, çalışmada çelişki yoktur; hata koordinasyon eksikliğindedir, işbirliği yapamamasındadır. Harita Kadastro ayrı, orman kadastro ayrı gitmektedir. Birinin yaptığını, diğeri yapamamış, diğeri yapmadığını biz yapamamışız; harita kadastrolarımız çakışmamış. Elbetteki bunun şartları, esasları tartışılıp, bir sonuca varılabilir; buna açığız. Orman kadastrounun önerilerini kısaca şu başlıklarla tespit ettik.

Önce, ormanda kadastro çalışan insanların, insanca yaşama ortamları sağlanması gerekiyordu. Bunun temini için sebebi olduk; sabahleyin yapmış olduğum konuşmamda arz ettim, önce özlük haklarını yükseltiyoruz. Amacımız, onları arazide çalışanlarla, otel odasındakilerle aynı olmasın. Mademki bu arkadaşlarımız araziye çıkıyor, yüzde 50 fark alsın; hedefimiz bu. Personel ikmalini yapıyoruz. Hedefimiz, 100 orman kadastro komisyonu kurmaktır. Dağınık çalışıyorduk; sorunlarımız bunlardı..... geçtik ve üçüncü yılımızı uyguluyoruz. Hedefimiz, beş yılda Hatay sahilinden, Enez sahiline kadar Akdeniz sahilindeki değerli toprakların orman kadastrounu yapabilmektir. Bu sene üçüncü yılımız. Bundan, sayın bakan da taviz vermiyor; çünkü, istekler fazla. Fakat biz bu sahil bandının kadastrounu bitirmeye kararlıyız.

Arşiv sistemimizde, ilk defa 1987 yılında bilgisayar sistemine geçiyoruz. Bilgisayar çalışmamız, şu anda etüd halindedir. Orman Genel Müdürlüğü'nün 40 yıllık arşivi, halen saklı ve muhafaza altındadır.

Uygulamalarımızda standarda gidilmesi öneriliyor, doğrudur. Bugünkü orman kadastro arkadaşlarımız, kendilerinden 15-20 yıl önceki hizmetleri beğenmemektedirler. O günkü şartlar, bugünkü şartlardan uygun değildir, imkanlar aynı değildir, teknoloji aynı değildir; elbetteki, gelişmeye göre geçmiş beğenilmeyecektir. Az önce Sayın Genel Müdür de, "zamanında ırgan ile ölçtük" dedi. O zamanki hatalar da fazladır. Onun için, biz standart uygulamasına hak veriyoruz ve teknik izahnamemizi arkadaşlarımız, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nün teknik şartnamesine uygun hale getirdiler. 1987 yılında bu uygulamaya geçeceğiz. Eleştiriler haklıdır; sistemlerimizde farklılıklar vardır; uygulamalarda farklılıklar vardır.

Yalnız, biz "olsa olsa metodu" ile çalışmamaktayız. Orman Genel Müdürlüğü'nün kadastro komisyonları kanunla kurulmuştur. Bu komisyonların kararları, kesin ve kesin tıpkı Tapu Kadastro gibi mülkiyet sınırını çizmekte ve bu sınır da mahkeme kararlarına esas olmaktadır. Önce dava konusu olmakta, sonra kesinleşmektedir. O halde, tescil işleminde geçmişin hataları olabilir; ama bundan sonra tıpkı uygun kadastro haritaları gibi tescil olacaktır.

Benim kısaca arz etmeye çalıştıklarım bunlar. Sorunlarımızı kendimiz çözmeye çalışıyoruz. Hepinizi saygıyla selamlıyorum efendim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN- Teşekkür ederim Sayın Kızılay.

Sayın Prof. Dr. Tahsin Tokmanoğlu, buyurun.

Prof. Dr. TAHSİN TOKMANOĞLU (İÜ)- Kıymetli arkadaşlar, Sayın Şevket Arısoy benden de bir soru sordu; sorusu şu: "Orman sınırında farklı standartlar uygulanıyor. Bu farklı standartların uygulanması, iki hat arasındaki haritaların uyumsuzluğuna sebep olmuyor mu?" dediler.

Aynı soruyu, Hayrettin Gürbüz arkadaşımız da "Orman sınırında farklı standartlar uygulanıyor; bu doğru değildir" şeklinde cevaplandırıdılar.

Arısoy arkadaşımızdan biraz sonra konuşan Kemal Karayel arkadaşımız, "Komşu iki paftayı alıp -5000 ölçekli- birbirine uyguluyoruz ve birbirine uymadığını görüyoruz" dediler. Bu, tabii kişisel hatadır. Komşu paftaların muhakkak birbirine uyması lazım. Birinden gelen yolun, diğerinde aynen devam etmesi gerekir. Bu kişisel hatadır. Şevket Arısoy arkadaşımızın sorusu, bu kişisel hatayla ilgili değildir. Standart farkından doğan hatalara aittir; böyle anlıyoruz.

Şimdi, arkadaşlar elimde, Tapu Kadastro Genel Müdürlüğünün uyguladığı Harita ve Planların Yapımına Ait Teknik Yönetmelik var. Hepimiz bunu biliyoruz. Bu yönetmelik, kadastro yapma bakımından, arazileri beş gruba ayırıyor ve her grupta da farklı hata sınırları, tecvizi hataları tespit etmiştir. Diyebiliriz ki, bu grupların her birinde farklı standartlar uygulanıyor; hata sınırları farklı.

Şimdi, uygulamada gayet tabii ki birinci gruba giren bir arazi ile ikinci gruba giren bir arazi arasındaki sınırda, farklı standart uygulanmış oluyor. Bu çizelgeye göre de, ormanlar beşinci grup arazi içerisinde bulunuyorlar. Türkiye'de beşinci sınıfa giren bütün arazilerin hepsi orman değil. Orman olmayan, fakat beşinci sınıfa giren meralar da, bir çok yerler de var. Aynı durum, beşinci sınıfa giren mera ile dördüncü sınıfa giren bir tarla arasında da olmaktadır. Bu yönetmeliğin kabul ettiği uyumsuzluklara ait de bir sınır var. Bu sınır ne kadar ise, bizim orman sınırındaki ölçü de aynı olacaktır; çünkü, Türkiye ormanları burada dördüncü ve beşinci sınıfa girmektedir. Beşinci sınıf ile dördüncü sınıf arasında tecvizi hatadan doğan bir küçük fark olacaktır. Dört ile üç arasında yine aynı şekilde olacaktır. Hatta, bazı yörelerimizde beşinci sınıf arazi ile birinci sınıf arazi yan yana bulunabilmektedir. Burada da, gayet tabii ki, yine bir uyumsuzluk meydana gelecektir. İşte, orman sınırında meydana gelen uyumsuzluk da bundan ibaret olması gerekir; bir şartla, kişisel hata olmaması şartıyla. Bilmiyorum, Sayın Şevket Arısoy arkadaşımıza cevap verebildim mi?

Arısoy arkadaşımız yine hatırlayacaklar, Ankara'da birkaç defa ormanın kadastro-su -orman demeyelim de, artık Tevfik Ateş arkadaşımızın teklifine uyarak- ormanın kadastro-su için birkaç defa seminer düzenledik. Bu seminerlere kendileri de katıldılar çok memnun olduk. Hatırlayacaklardır, o seminerlerde ben acı acı şu sözü söyledim orman-cı arkadaşlarımıza: "Grafik kadastro olmaz arkadaşlar. Grafik kadastroyu bir an önce kaldıracacağız, kaldırmamız da şarttır. Sayısal kadastro yapacağız. Orman sınır noktalarının koordinatlarını hesaplayacağız" dedik. Bugün bunu sağlayabildik. Orman sınır noktalarının koordinatlarını hesaplıyoruz ve bu değerleri diğer arkadaşlarımıza veriyoruz. Mesela sınırda, birinci veya ikinci sınıf arazi varsa, orada çalışan arkadaşlarımız, bizim verdiğimiz bu koordinatlara göre sınır noktalarını kendi haritalarının üstüne koyuyorlar. Artık grafik kadastro yapmıyoruz. Onun için, Hayrettin Gürbüz ve Şevket Arısoy arkadaşımıza da belirtmek istiyorum: artık bir uyumsuzluk kalmadı kanısındayım. Bu yönetmelikteki, beşinci ve dördüncü sınıf araziler, orman arazileridir. Bu yönetmeliğin kabul ettiği hata sınırlarından birisine de uyuyoruz artık. Bilmem bunlar yeterli mi?

İkinci olarak arkadaşlar, Yüksel Akın arkadaşımız bir şey sordular, ona cevap vermek istiyorum. Kendileri, "Orman teşkilatı, sınır anlaşmazlıklarında bir taraftır" dediler. Ormanın sınırındaki tarla sahibi ile orman idaresi arasında bir sınır anlaşmazlığı doğuyor. O noktada, Orman İdaresi hem hakem, hem de taraf olarak ortaya çıkıyor. Bu düşünce, zannediyoruz doğru değil arkadaşlar. Orman İdaresi, bu sınır anlaşmazlıklarında hiçbir zaman hakem olarak ortaya çıkmıyor. Hakem, devletin mahkemesidir. Orman İdaresinin bir itirazı varsa, devletin mahkemesine gidiyor, mahkeme bunu inceleyerek, Orman İdaresine bazen "haksızsın", bazen de "haklısın" diyorlar. Aslında gönül arzu eder ki, hiç mahkemeye gitmeyelim; çünkü, mahkemelerimiz çok yüklü, açtığımız davalar sonuçlanmayarak, çok uzun süre devam ediyor. Yüksel Akın arkadaşımızın söylediği gibi, gönül ister ki, Orman İdaresi taraf olsun, Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü de hakem durumunda olsun. Biz konuyu onun önüne getirelim, karar versin ve o karara da uyalım; çok iyi bir şey olur. Eğer, böyle bir şey olursa -ki şu anda olmuş olmasını çok arzu ederdim- bugün rahatlıkla söyleyebilirim ki, Türkiye'nin her vilayetinde en az 10 bin tane orman sınır noktasında anlaşmazlık var. İsterlerse, biz hemen listeyi kendilerine gönderelim, her ilde 10 bin olmak üzere 67 vilayetimizdeki 670 bin davamızda bize hakem olun ve vereceğiniz kararın da uygulama koşulu bulunsun. Zannedirim ki, bunun büyük bir yararı olur.

Şehirlerde bir arsa satın alan kişi Tapu Dairesine müracaat ederek, "Bizim aldığımız şu arsanın sınırlarını, köşelerini gelin bize gösterin" diyor, buna da "Röperli kroki" deniliyor. Tapu Dairesi, bu müracaatları sıraya koyarak -İstanbul'da görüyorum- 7-8 ay sonraya gün veriyorlar. 7-8 ay sonra iş sahibi tapu memurunu alıp arsasına götürerek, tapu memuru arsa sınırını gösteriyor. Böylelikle, komşusu ile bir sınır anlaşmazlığı varsa, meydana çıkıyor veya inşaat yapacaksa ona göre yapıyor. Aynı şey, orman sınırında da Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü tarafından yapılsa ve sınır noktaları gösterilse ve buna da herkes uysa çok daha iyi olur düşüncesindeyim.

Teşekkür ederim. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederim Sayın Tokmanoğlu.

HAKAR Projesinde, tespit etmiş olduğumuz çelişkilerin ortadan kaldırılması için önlemler de var. Fakat, ben bu önlemleri Pazartesi günü yapmış olduğum kısa açıklamamda dile getirdim; ancak, orada dile getirmedğim bir husus var. İzninizle, o hususu da burada okuyalım; çünkü, ikinci aşama olan "Çerçeve tasarım"dan sonra bir aksiyon planı verildi; bundan sonra yapılacak işlerin tadat etmesi biçiminde. Onu da sizlere aktaralım ve ondan sonra bugünkü oturumu bu şekilde tamamlamış olacağız.

Buyurun, Sayın Hayrettin Gürbüz.

HAYRETTİN GÜRBÜZ- "Yapılacak işlerin özet dökümü:

1. Master Plan: Neler yapılacak; ne kadar, nerede, ne zaman, hangi metodlarla, hangi personelle, hangi ekipmanla ve ne miktar kaynakla yapılacak? Bunlar Master Planın içeriği ve altbaşlıklarıdır.

2. Ayrıntılı tasarım altbaşlıkları: Teşkilat, metodlar, kanuni düzenlemeler, teknik yönetmelikler, ihale yöntem ve yönetmelikleri, denetim mevzuatı, döner sermaye, fon.

3. Eğitim incelemeleri: Genel eğitim kurumları, özel eğitim kurumları, kapasite, program, nitelik, hizmet içi eğitim açısından incelenip, değerlendirilecek.

4. Araç, gereç incelemeleri:

Mevcutun tespiti, Master Plana göre ihtiyaçlar, nitelik, zamanlama ve sağlama.

5. Mali konuların incelenmesi:

- a) Proje maliyeti, meblağ, yıllara göre dağılımı.
- b) Finans kaynakları.
- c) Fon, döner sermaye gibi statüler.
- d) Teşvik primleri.

6. Hukuki konular: Yeni Sistem ve Çerçeve Kanunu, Yeni Kadastro Kanunu, Teşkilat Kanunları, kısıtlayıcı hükümlerin düzeltilmesi, yeni imkanların sağlanması,

7. HAKAR Projesi için üst düzey yöneticisi yetiştirme ve adaptasyon faaliyetleri.

8. Tanıtma faaliyetleri.

HAKAR Projesinin sonunda, bundan sonra yapılması gereken işlemler için, işlemler bu şekilde sıralanmıştır."

BAŞKAN- Bunlardan bazılarının uygulamaya konulması için bazı girişimler olduğunu öğrenmiş bulunuyoruz; memnuniyetimizi belirtmek isteriz. Umarız, diğer hususlar da belli bir zaman içerisinde sonuçlanacaktır; ancak, burada bir öneri yazılı olarak verilmiş, sizlere okumak istiyorum:

"Devlet Bakanı Sayın Mustafa Tınaz Titiz'in girişimleri ile TÜBİTAK koordinatörlüğünde, üniversiteler ile çeşitlikurumlardan, Harita Kadastro Mühendisleri Odasının da temsilcisi bulunduğu komisyonların hazırlayıp, Devlet Bakanına sundukları Harita Kadastro Reformunun (HAKAR Projesi) yapılacak resmi girişimler sonucu elde edilip, çoğaltılmasını öneriyorum" diyor; bir dilek.

Bu öneriyi, biz Tertip Komitesine iletelim. Sanıyorum, Sayın Çorbalı da kendisi ile ilgili hususlarda yardımcı olurlar.

Halim Çorbalı Oda seviyesinde bir başarıya ulaşacağımızı zannediyorum. Oda Yönetim Kurulu olarak, belki sunabiliriz.

BAŞKAN- Çok güzel.

Efendim, bu rapor, bir bakıma bundan sonra yapılacak işlerin de bir takipçisi olacak. Bunu da, sanırım anlayışla karşılamak gerekir. Sorun bizim, meslek bizim, problemler ve ülke bizim, onun için en iyisini bulmaya çalışacağız. Bundan böyle de bu gayretlerimizi devam ettirme çabası içerisinde olacağız.

Hepiniz sabırla oturumu izlediniz, katkıda bulundunuz; çok teşekkür ederek, oturumu burada kapatıyorum.

Teşekkür ederim. (Alkışlar)